

Pijler 3-toelichtingen 2017

Kapitaaltoereikendheid & risicorapport

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1. Profiel Argenta Spaarbank	4
1.2. Werkingssfeer	5
1.3. Toegepaste benadering en kerncijfers pijler 1	6
1.4. Gedetailleerde index met pijler 3 referenties	7
2. Risk management	9
3. Eigen vermogen	11
3.1. Boekhoudkundig eigen vermogen en berekening prudentieel eigen vermogen	11
3.2. Samenstelling prudentieel eigen vermogen en kapitaalratio's	13
3.3. Belangrijkste kenmerken van kapitaalinstrumenten	15
4. Kapitaalvereisten	17
4.1. Eigen vermogensvereisten	17
4.2. Minimum vermogensvereisten per risicogewogen categorie	18
4.3. Kapitaalratio's	19
4.4. Risicogewogen posten	19
5. Blootstelling aan het tegenpartij kredietrisico	23
5.1. Samenstelling kredietrisico	23
5.2. Toelichting bij de Basel exposure categorieën	24
5.3. Kredietrisicomatiging	29
5.4. Wederpartijrisico	32
5.5. Zekerheden	32
5.6. Wrong-way risico	33
5.7. Vereiste voor het CVA risico	33
5.8. Add-on van 5% voor de Belgische hypotheekleningen	33
5.9. Afgeleide producten	34
6. Gebruik van de standaardbenadering	35
7. Gebruik van de (F)IRB methode	36
7.1. Kredietrisico – (F)IRB-goedkeuring	36
7.2. Interne ratingsystemen	36
7.3. Opgebouwde modellen	39
7.4. Overzicht risicoposities (F)IRB-methode	41
8. Kredietrisico aanpassingen	46
8.1. Definitie van de begrippen achterstallig en 'in default'	46
8.2. Toelichtingen bij de kredietkwaliteit van de exposures	46
9. Bezwaarde en niet bezwaarde activa	49
10. Gebruik ratings van externe kredietbeoordelingsinstellingen (EKBI)	51
11. Blootstelling aan marktrisico	52
12. Operationeel risico en overige risico's	53
13. Blootstelling aan het aandelenrisico	54
14. Blootstelling aan het renterisico	55
15. Exposures met betrekking tot effectiseringsposities	58
15.1. Eigen effectiseringen	58
15.2. Portefeuille effectiseringsposities	60
15.3. Opvolging effectiseringsposities	62
16. Beloningsbeleid	64
17. Hefboomfinanciering (leverage)	70
18. Kapitaal en liquiditeit management	72
19. Bijkomende toelichting	75

1. Inleiding

In navolging van de Capital Requirement Regulation (CRR) en Capital Requirement Directive (CRD) van de Europese Unie (EU) wordt dit rapport jaarlijks gepubliceerd. Het bevat alle relevante informatie om het risicoprofiel en de kapitaaltoereikendheid van Argenta Spaarbank nv te kunnen beoordelen. Het rapport wordt jaarlijks opgemaakt volgens een vastgelegde werkwijze waarbij het document gevalideerd wordt door het management.

Het rapport maakt aspecten inzichtelijk zoals de kapitaalpositie, de omvang en samenstelling van het kapitaal en de verhouding hiervan tot onder meer het krediet-, markt-, afwikkelings- en operationeel risico zoals uitgedrukt in risicogewogen posten.

In het pijler 3 rapport wordt informatie opgenomen over alle in de richtlijnen opgenomen onderwerpen, voor zover zij van toepassing zijn bij Argenta Spaarbank. Alleen relevante velden en velden met waarden worden getoond in de tabellen waarvan standaard structuren werden opgenomen in EBA richtlijnen voor pijler 3 toelichtingen (EBA/GL/2016/11).

De informatie in deze pijler 3 toelichtingen en het IFRS jaarverslag zijn consistent en er is een gedeeltelijke overlap. Bijgevolg dienen deze toelichtingen te worden gezien in samenhang met onder meer het hoofdstuk "risk management" van het IFRS jaarverslag.

1.1. Profiel Argenta Spaarbank

Argenta Spaarbank nv, afgekort Aspa (hierna de Vennootschap), is opgericht in België naar Belgisch recht en heeft de rechtsvorm van een naamloze vennootschap die een openbaar beroep op het spaarwezen doet. De Vennootschap werd opgericht voor onbeperkte duur en de statutaire zetel is gelegen in de Belgiëlei 49-53 te 2018 Antwerpen.

De Vennootschap heeft het statuut van een Belgische kredietinstelling. De kernactiviteiten van de Vennootschap bestaan uit het aantrekken van gelden, het aanbieden van woonkredieten aan particulieren en het verlenen van betaalmiddelen.

De Argenta Bank- en Verzekeringsgroep (BVg) is de beleidsholding – gemengde financiële holding – boven de Vennootschap. Hierbij heeft BVg ook een participatie in de verzekeraar Argenta Assuranties.

De Vennootschap en BVg zijn onderworpen aan de CRR en CRD IV wetgeving en de verzekeraar aan de Solvency (II) wetgeving. Omdat deze twee "kapitaal" wetgevingen niet gelijk zijn wordt er voor de rapportering op geconsolideerd BVg niveau gevraagd om een zogenaamde CRR consolidatie uit te voeren.

Het betreft hier een consolidatie zonder de verzekeraar (dus een consolidatie van de bankpool met hierbij de BVg solo gegevens). Vermits BVg een gemengde financiële holding is zonder andere activiteiten dan een dienstverlening aan de dochterentiteiten is er slechts een klein verschil tussen de eigen vermogensvereiste van de Vennootschap en deze van BVg volgens de CRR scope.

Een belangrijk bijkomend element op BVg CRR scope niveau betreft de toepassing van de Danish Compromise (DC). Het betreft een methodologie dat – mits goedkeuring van de toezichthouder – kan toegepast worden door gemengde financiële holdings.

Bij deze methodologie kan de participatiewaarde in de verzekeraars als eigen vermogen worden meegenomen. De opgebouwde reserves en winst van de verzekeraars mogen echter niet worden meegenomen. De participatiewaarde dient hierbij – als bijkomend exposure – gewogen te worden aan 370%.

In deze pijler 3 toelichtingen zullen dan ook toelichtingen inzake BVg conso conform de CRR scope worden opgenomen. Op deze manier wordt het beperkte verschil tussen Aspa conso en de BVg conso CRR scope direct duidelijk.

1.2. Werkingsfeer

Elke financiële instelling die onderworpen is aan het reglement eigen vermogen dient conform het geldende wetgevend kader bepaalde gedefinieerde toelichtingen over haar risico- en eigenvermogenspositie publiek te maken.

In dit document worden de vereiste toelichtingen over de geconsolideerde financiële positie van de Vennootschap openbaar gemaakt. Het document wordt jaarlijks integraal opgenomen op de website van de Argenta Groep (www.argenta.be).

De toelichtingen in dit document hebben betrekking op de Vennootschap en haar dochterondernemingen (hierna samen de Bankpool). De consolidatiekring wordt bepaald volgens de International Financial Reporting Standards (IFRS).

Bij de Vennootschap komen de IFRS consolidatiekring en de CRR consolidatie scope (scope volgens de CRR richtlijnen) met elkaar overeen. Er zijn dus geen verschillen tussen de accounting en regulatoire consolidatie scope.

Tabel 1: Overzicht van de in de consolidatie opgenomen entiteiten (EU LI3)

a Naam van de entiteit	b Methode van boekhoudkundige consolidatie	c Prudentiële consolidatiemethode			f Afgetrokken	g Omschrijving van de entiteit
		Volledige consolidatie	Proportionele consolidatie	e Noch geconsolideerd noch afgetrokken		
Argenta Spaarbank nv	volledige consolidatie	x				Kredietinstelling
Argenta Asset Management (AAM)	volledige consolidatie	x				Fondsenbeheerder
Green Apple bv (SPV)	volledige consolidatie	x				Effectiseringsvehicle

De Luxemburgse vennootschap Argenta Asset Management (AAM) legt zich toe op haar activiteiten als fondsenbeheerder en administratief agent van Argenta fondsen. Zij heeft hierbij het statuut van een fondsenbeheerder.

Hoewel er geen kapitaalband is met de Vennootschap, heeft het management op basis van relevante IFRS regels waaronder SIC-12 Consolidatie – voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten – Special Purpose Vehicles (SPV) geoordeeld dat Green Apple als SPV geconsolideerd moet worden. Meer informatie betreffende deze SPV Green Apple is terug te vinden in hoofdstuk 15. Blootstelling met betrekking tot effectiseringsposities.

Nadat op 25 januari 2016 de laatste effectisering op eindvervaldag kwam, waren er geen uitstaande transacties meer. Begin oktober 2017 heeft Argenta Spaarbank echter met succes een nieuwe effectisering uitgevoerd.

Er zijn, buiten de wettelijke belemmeringen, geen andere bestaande of verwachte materiële, praktische of juridische belemmeringen die een overdracht van eigen vermogen of terugbetaling van verplichtingen tussen de Vennootschap en haar dochterondernemingen in de weg staan.

De Vennootschap heeft dus geen dochterondernemingen die niet werden opgenomen in de consolidatiekring.

Op het niveau van de overkoepelende BVg CRR scope is BVg de consoliderende vennootschap boven de Bankpool en wordt de deelneming in de verzekeringsentiteiten niet mee geconsolideerd.

1.3. Toegepaste benadering en kerncijfers pijler 1

Er bestaan richtlijnen voor de berekening van de pijler 1 kapitaalvereisten die een (krediet)instelling volgens de toezichthouders dient aan te houden voor onder meer het krediet-, markt-, afwikkelings- en operationeel risico. Deze vereisten kunnen hierbij via verschillende benaderingen berekend worden.

De Argenta Groep past de interne rating benadering toe voor de bepaling van de exposures bij het kredietrisico op "retail gewaarborgd door real estate" alsook voor "non retail" instellingen, corporates en effectiseringsposities. Voor alle andere exposures voor het kredietrisico en andere risico's past ze de standaardbenadering toe.

In onderstaande tabel (met als basis layout standaard template KM1) wordt een overzicht gegeven van de relevante cijfers en ratio's voor de Vennootschap per jaareinde.

Tabel 2: Relevante cijfers en ratio's (KM1 – geconsolideerd Argenta Spaarbank niveau)

	RAF norm	2016	2017
Beschikbaar kapitaal			
1	Tier 1-kernkapitaal (CET1)	1.726.723.617	1.895.235.880
2	Tier 1-kapitaal (T1)	1.726.723.617	1.895.235.880
3	Totaal kapitaal (TC)	2.222.835.021	2.392.184.698
Risicogewogen posten			
4	Totale risicogewogen posten	6.718.845.411	7.382.269.776
Risicogebaseerde kapitaalratios als een percentage van RWA			
5	Tier 1-kernkapitaalratio (IRB)	15%	25,70%
6	Tier 1-kapitaalratio (IRB)		25,70%
7	Totaal kapitaalratio (TCR - IRB))	17%	33,08%
Additionalere CET1 buffer vereisten als een percentage van RWA			
8	Kapitaalconserveringsbuffer vereiste		0,625%
9	Anticyclische kapitaalbuffer vereiste		0,000%
10	O-SII (Other Systemically Important Institution) kapitaalbuffer vereiste		0,25%
11	Totaal CET1 specifieke buffer vereisten		0,875%
12	% CET1 beschikbaar om aan buffers te voldoen na voldaan te hebben aan de minimum kapitaalvereisten (na verrekening basisvereiste van 4,5%)		21,20%
Leverage ratio			
13	Maatstaf voor de totale risico exposure voor de berekening van de leverage ratio	37.103.571.381	39.028.136.237
14	Leverage ratio	4%	4,84%
Liquiditeitsdekkingsratio (LCR)			
15	Totaal kwalitatief hoogwaardige liquide activa (HOLA)	4.612.472.425	4.263.345.504
16	Totaal netto kasuitstroom	2.561.542.847	2.635.902.500
17	LCR ratio	125%	178%
Net Stable Funding Ratio (NSFR)			
18	NSFR ratio	120%	144%

De liquiditeitsrisicoappetijt van de Bankpool wordt mede opgevolgd op basis van de hierboven opgenomen LCR en NSFR ratio's. De LCR zet de liquiditeitsbuffer af tegen een gedefinieerd afvloeien van de aangetrokken gelden op 30 dagen. De NSFR plaatst de beschikbare liquiditeit tegenover de vereiste liquiditeit over een horizon van minstens een jaar.

In bovenstaande tabel werden ook de intern vastgelegde Risk Appetite Framework (RAF) streefnormen opgenomen die het management van de Vennootschap heeft vastgelegd voor enkele ratio's.

1.4. Gedetailleerde index met pijler 3 referenties

De pijler 3 toelichtingen zijn beschreven in deel acht van de CRR. De tabel hieronder geeft een inzicht in de disclosure vereisten en vermeldt waar de informatie kan worden teruggevonden in de (IFRS) verslagen en/of de pijler 3 toelichtingen.

Tabel 3: Overzicht CRR artikels en locatie in de jaarverslagen

CRR artikel	Pijler 3 disclosure vereisten	Locatie in de jaarverslagen en/of het pijler 3 rapport
435	Doelstellingen en beleidslijnen inzake risicobeheer Verklaring toereikendheid risicobeheerregelingen	Deel 5. Risk management in de IFRS jaarverslagen. 2. Risk management
	Governance bestuursmandaten, loonbeleid e.a. (art. 435 2)	Deel 8. Corporate Governance (Geïntegreerd activiteiten en duurzaamheidsverslag 2017) en hoofdstuk 16 Beloningsbeleid
	435.2 (e) informatiestroom risico's naar de leidinggevende organen	Verwijzing naar het governance memorandum op de website (www.argenta.be – algemeen – over Argenta)
436	Werkings sfeer	1.2. Werkings sfeer
437	Eigen vermogen	3. Eigen vermogen
	437 (c) voorwaarden Tier 2 uitgifte	Verwijzing naar de www.argenta.eu website (onder debt issuance) voor de prospectus van deze uitgifte
	437 (f) kapitaalratio's op basis van de CRR richtlijnen	Alle openbaar gemaakte kapitaal ratio's zijn gebaseerd op de CRR principes.
438	Kapitaalvereisten	4. Kapitaalvereisten en 18. Kapitaalmanagement
439	Exposure met betrekking tot tegenpartijkredietrisico	5. Blootstelling aan het tegenpartij kredietrisico
440	Kapitaalbuffers	4. Kapitaalvereisten en 18. Kapitaalmanagement
441	Indicatoren voor mondiale systeemrelevantie	Niet opgenomen vermits de Argenta Groep niet is aangemerkt als instelling met mondiale systeemrelevantie (zie hoofdstuk 4.1).
442	Kredietrisico-aanpassingen	5.2 Toelichting bij de Basel exposure categorieën en 8. Kredietrisico-aanpassingen
443	Niet-bezwaarde activa	9. Bezwaarde en niet bezwaarde activa
444	Gebruik van ECAI's	10. Gebruik ratings van externe kredietbeoordelingsinstellingen (EKBI)
445	Exposure met betrekking tot het marktrisico	11. Blootstelling aan marktrisico
446	Operationeel risico	12. Operationeel risico
447	Niet in de handelsportefeuille opgenomen exposures met betrekking tot aandelen	13. Blootstelling aan het aandelenrisico
448	Exposure met betrekking tot het renterisico in verband met niet in de handelsportefeuille opgenomen posities	14. Blootstelling aan het renterisico
449	Exposure met betrekking tot securitisatieposities	15. Exposures met betrekking tot effectiseringsposities
450	Beloningsbeleid	16. Beloningsbeleid
451	Leverage	17. Hefboomfinanciering (leverage)
452	Gebruik van de IRB benadering voor het kredietrisico	7. Gebruik van de (F)IRB methode
453	Toepassing van kredietrisicomitigatietechnieken	5.3 Kredietrisicomatiging
454	Gebruik van de geavanceerde meetbenaderingen voor het operationeel risico	12. Operationeel risico
455	Gebruik van Interne modellen voor het marktrisico	11. Blootstelling aan marktrisico

2. Risk management

Professioneel en omvattend risicobeheer is een essentiële voorwaarde voor het realiseren van duurzame winstgevende groei. De Argenta Groep onderkent dat en beschouwt risk management als één van de kernactiviteiten.

Het kader voor risicobeheer wordt voortdurend geactualiseerd en aangepast op basis van nieuwe reglementeringen, dagelijkse ervaringen en wijzigingen in de activiteiten van de Argenta Groep. Het aantonen dat toereikende risicobeheerprocedures aanwezig zijn, is een sleutelvoorwaarde voor het verwerven en behouden van het vertrouwen van alle belanghebbenden: cliënten, beleggers, kantoorhouders, toezichthouders en ratingbureaus, maar ook bestuurders, management en medewerkers.

De strategie en het langetermijnbeleid van alle entiteiten binnen de Argenta Groep wordt bepaald door het directiecomité en de raad van bestuur van de moedermaatschappij BVg. De twee voornaamste dochtervennootschappen, de Vennootschap en zusterentiteit Aras, staan in voor het operationele bestuur binnen hun bevoegdheden vastgelegd in het Memorandum of Internal Governance.

De directiecomités van de Vennootschap, Argenta Assuranties en BVg zijn geïntegreerd. Ze hebben een aantal gemeenschappelijke leden namelijk de CEO, de CFO en de CRO. De COO, CCO en de CIDO zijn gemeenschappelijk voor Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties, niet voor BVg.

Die eenheid van leiding onderstreept het belang van een commerciële, risico- en financiële groepsstrategie die naadloos op elkaar zijn afgestemd, met de nadruk op de lange termijnrelatie met zowel cliënten als zelfstandige kantoorhouders.

Het Risk Appetite Framework (RAF) is sterk ingebed in de cyclus van het businessplan proces: inkleuren van de risicobereidheidsmatrix, vertaling naar RAF streefnormen, toetsing aan de iteraties van het businessplan en finaal de risico-evaluatie.

Er is een directe band tussen de risico-indicatoren uit het RAF en enerzijds het International Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) en International Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP) voor de Bankpool en anderzijds de beleidsdocumenten via de verdere vertaling naar operationele risicolimieten.

Dit resulteert in de dagelijkse inbedding van het risicobewustzijn in de eerste lijn en in betere en meer efficiënte risicobeheerprocessen. In 2017 heeft de Argenta Groep verder gebouwd aan zijn voorzichtig en transparant risicobeheer met het vermelde RAF, de beleidslijnen en de procedures.

De wijze waarop de informatie over de risico's wordt gerapporteerd aan de bevoegde leidinggevende organen is uitgebreid beschreven in het Governance Memorandum. De laatste versie van dit document is steeds terug te vinden op de Argenta website (zie www.argenta.be onder de hoofding algemeen onderaan "over argenta" aanklikken en dan Governancememorandum aanklikken).

Verklaring toereikendheid risicobeheer (conform artikel 435 van de GRR)

In het hoofdstuk risico management (dat terug te vinden is in de IFRS jaarverslagen op de Argenta website www.argenta.be) wordt een gedetailleerde beschrijving gegeven van de risico's bij de Argenta Groep en het risicobeheer (doelstellingen en beleid over de beheersing van de risico's).

Het beleid en de organisatiestructuur van de Vennootschap betreffende dit risicobeheer zijn volgens ons zodanig opgezet dat de gekende risico's op afdoende manier worden gesignaleerd, geanalyseerd, gemeten, opgevolgd en beheerst.

Het risicobeheer van de Vennootschap maakt hierbij onder meer een onderscheid tussen de volgende categorieën van risico's: het marktrisico, het liquiditeitsrisico, het kredietrisico, het operationeel risico, de overige risico's en op BVg niveau ook de verzekeringstechnische risico's.

Het risicobeheer en de controlesystemen zijn gebaseerd op een risico-identificatieproces (het vermelde RAF) dat gecombineerd wordt met preventie- en controlemaatregelen. Dit zorgt voor een redelijke mate van zekerheid dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat en dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen goed hebben gewerkt in boekjaar 2017.

Het interne risicobeheer en controlesystemen kunnen echter geen absolute zekerheid bieden. Inherent worden bij het aanvaarden van risico's en het treffen van beheersmaatregelen steeds kosten/baten afwegingen gedaan. Het directiecomité blijft hierbij continu streven naar een verdere verbetering en optimalisatie van het risicobeheer.

De risicofunctie heeft voor het risicocomité van de raad van bestuur een activiteitenverslag en een RAF rapportering opgemaakt. De conclusie van deze documenten was dat het financiële resultaat behaald werd binnen Argenta's gebudgetteerde risico appetijt inzake de financiële risico's van 2017 en binnen de wettelijke vereisten opgelegd aan de risicofunctie. Daarnaast werd er gewezen op de toenemende aandacht voor de niet-financiële risico's.

Als gevraagd in artikel 435 van de CRR verklaren wij dat wij ons inziens de nodige risicobeheerregelingen hebben getroffen die passend zijn voor het profiel en de strategie van de Vennootschap.

Namens het directiecomité.

Geert Ameloot (CFO)

Gert Wauters (CRO)

3. Eigen vermogen

3.1. Boekhoudkundig eigen vermogen en berekening prudentieel eigen vermogen

Het eigen vermogen zoals gerapporteerd in het geconsolideerd jaarverslag van de Vennootschap werd bepaald op basis van de IFRS normen. In onderstaande tabel is de aansluiting tussen het boekhoudkundig IFRS eigen vermogen en het prudentieel Tier 1 kernkapitaal terug te vinden.

Tabel 4: Reconciliatie boekhoudkundig eigen vermogen versus Tier 1 eigen vermogen

Bestanddelen	31/12/2016	31/12/2017
Geplaatst kapitaal (gestort kapitaal)	661.875.400	715.947.400
Herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa	88.993.468	87.020.883
Herwaardering pensioenregeling	0	-1.291.058
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	914.300.338	1.041.790.009
Baten uit het lopende jaar	190.010.420	138.986.274
Kasstroom afdekking	-13.979.775	-10.941.067
Totaal eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1.841.199.851	1.971.512.441
Minderheidsbelangen	60.527	43.643
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang - IFRS Jaarverslag	1.841.260.378	1.971.556.084
Aanpassingen		
(-) Niet in aanmerking komend deel van het tussentijdse of eindejaarsresultaat	0	0
In aanmerking komende winsten (baten uit het lopende boekjaar)	190.010.420	138.986.274
Minderheidsbelangen	-60.527	-43.643
Tier 1 kernkapitaal voor toepassing prudentiële filters	1.841.199.851	1.971.512.441
Volgestorte kapitaalinstrumenten	661.875.400	715.947.400
Ingehouden winsten	1.104.310.758	1.180.776.283
Gecumuleerde niet-gerealiseerde resultaten	75.013.693	74.788.758
Tier 1 kernkapitaal voor toepassing prudentiële filters	1.841.199.851	1.971.512.441
Prudentiële filters		
Reserve voor kasstroomafdekkingen	13.979.775	10.941.067
Tegen reële waarde gewaardeerde winsten en verliezen die voortvloeien uit het eigen kredietrisico van de instelling in verband met afgeleide verplichtingen	-10.016.279	-6.595.614
(-) Waardeaanpassingen als geval van de vereisten voor prudente waardering	-2.671.859	-6.330.361
(-) Andere immateriële activa	-37.510.847	-41.980.259
(-) Voor IRB, negatief verschil tussen kredietrisicoaanpassingen en verwachte verliesposten	-7.690.409	-14.907.218
Tier 1 kernkapitaal voor overgangsmaatregelen (fully phased in definition)	1.797.290.232	1.912.640.056
Andere overgangsaanpassingen aan het Tier 1-kernkapitaal	-70.566.615	-17.404.177
Tier 1 kernkapitaal na overgangsmaatregelen (transitional definition)	1.726.723.617	1.895.235.879

Er werd geopteerd om de minderheidsbelangen – gezien het niet materieel karakter – op het niveau van de Vennootschap en het BVg niveau niet mee te nemen als prudentieel eigen vermogen.

3.1.1. Toelichting prudentiële filters

De CRR voorziet in een aantal prudentiële filters die leiden tot een aanpassing van het Tier 1-kernkapitaal. De volgende filters zijn van toepassing bij de Vennootschap:

- reserve kasstroomafdekking: de IFRS normen voorzien dat het effectief gedeelte van de verandering in de reële waarde van het afdekkinginstrument van een kasstroomafdekking opgenomen wordt in het eigen vermogen. Per einde 2017 werd op deze manier een bedrag van 10.941.067 euro opgenomen in het eigen vermogen. Conform de CRR mag dit bedrag echter niet opgenomen worden bij het bepalen van het prudentieel eigen vermogen;
- tegen reële waarde gewaardeerde winsten en verliezen die voortvloeien uit het eigen kredietrisico van de instelling in verband met afgeleide verplichtingen: het betreft de aftrek van de positieve impact van het eigen kredietrisico bij de berekening van de marktwaarden van de afgeleide instrumenten en deze bedroeg 6.595.614 euro per einde 2017);
- waardeaanpassingen als gevolg van de vereisten voor prudentiële waardering: het betreft hier een specifieke CRR vereiste in het kader van een voorzichtige waardering van financiële instrumenten die aan marktwaarde gewaardeerd wordt in de IFRS balans (het bedrag van deze waardeaanpassing bedroeg 6.330.361 euro per einde 2017);

Deze aanpassing voor de "prudent valuation" wordt berekend op basis van de financiële instrumenten die aan marktwaarden op de balans staan en die een impact kunnen hebben op het resultaat en/of eigen vermogen. Deze adjustment (van 0,1%) wordt berekend en van het nuttig eigen vermogen afgetrokken.

- andere immateriële activa: de aftrek van de andere immateriële vaste activa bestond vroeger al en in de CRR regelgeving is voorzien dat deze post mag verminderd worden met de uitgestelde belastingverplichtingen. Per einde 2017 bedroeg de netto impact 41.980.259 euro;
- bij IRB toepassing: negatief verschil tussen kredietrisicoaanpassingen en verwachte verliesposten: de verwachte kredietverliezen berekend volgens de door CRR opgelegde principes lagen hoger dan de geboekte waardeverminderingen conform de IFRS normen. Volledig in lijn met de prudentiële richtlijnen heeft de Vennootschap het tekort afgetrokken van het prudentieel Tier 1 kernkapitaal. Per einde 2017 bedroeg het tekort tussen de verwachte expected losses (EL) en de aangelegde waardeverminderingen 14.907.218 euro.

3.1.2. Toelichting overgangsmatregelen

Bij de invoering van de CRR zijn er overgangsmatregelen voorzien om tegen reële waarde gemeten niet-gerealiseerde winsten en verliezen geleidelijk mee in rekening te brengen bij het bepalen van het Tier 1 kernkapitaal.

Per 31/12/2017 werd er 17.404.177 euro van de latente waarde van de voor verkoop beschikbare activa (20%) niet opgenomen als nuttig eigen vermogen. De overige 80% van de latente waarde (zijnde 69.616.706 euro) werd wel meegenomen in de berekening van het nuttig eigen vermogen.

3.2. Samenstelling prudentieel eigen vermogen en kapitaalratio's

De volgende tabel toont gedetailleerd het eigen vermogen en de relevante kapitaalratio's.

Tabel 5: Samenstelling van het eigen vermogen en kapitaalratio's

Common Equity Tier 1 capital: instrumenten en reserves		2016	2017	(B) REGULATION (EU) No 575/2013 ARTICLE REFERENCE
Tier 1 - kernkapitaal (CET1): instrumenten en reserves				
1	Kapitaalinstrumenten en de daaraan gerelateerde agioreserves	661.875.400	715.947.400	26 (1), 27, 28,29, EBA list 26 (3)
	waarvan: gewone aandelen uitgegeven door een naamloze vennootschap	661.875.400	715.947.400	
2	Ingehouden winst	914.300.338	1.041.790.009	26 (1) (c)
3	Gecumuleerde niet-gerealiseerde resultaten (en andere reserves)	75.013.693	74.788.758	26 (1)
5	Minderheidsbelangen	60.527	43.643	84, 479, 480
5a	Onafhankelijk getoetste tussentijdse resultaten na aftrek van lasten en voorzieningen	190.010.420	138.986.274	26 (2)
6	Tier 1 - kernkapitaal (CET1) voor door de regelgeving voorgeschreven aanpassingen	1.841.260.378	1.971.556.084	
Tier 1 - kernkapitaal (CET1): aanpassingen overeenkomstig de regelgeving				
7	Aanvullende waardeaanpassingen (negatief bedrag)	-2.671.859	-6.330.361	34, 105
8	Immateriële activa (na aftrek van daaraan gerelateerde belastingverplichtingen)	-37.510.847	-41.980.259	36 (1) (b), 37, 472 (4)
9	Niet gebruiken van de minderheidsbelangen (eigen keuze)	-60.527	-43.643	
11	Reserve voor kasstroomafdekkingen	13.979.775	10.941.067	33 (a)
12	Negatief bedrag van het IRB tekort (vergelijking expected loss versus aangelegde provisies)	-7.690.409	-14.907.218	36 (1) (d), 40, 159, 472 (6)
14	Reële waarde winsten en verliezen die voortvloeien uit het eigen kredietrisico van de instelling met betrekking tot verplichtingen uit derivaten	-10.016.279	-6.595.614	33 (b)
26a	Aanpassingen met betrekking tot latente positieve of negatieve waarden			
	waarvan een filter op de latente waarde van de effecten	-70.566.615	-17.404.177	468
28	Totale door de regelgeving voorgeschreven aanpassingen van Tier 1 - kernkapitaal (CET1)	-114.536.761	-76.320.204	
29	Tier 1 - kernkapitaal (CET1)	1.726.723.617	1.895.235.880	
44	Aanvullend Tier 1 - kapitaal (AT1)	0	0	
45	Tier 1 - kapitaal (T1 = CET1 + AT1)	1.726.723.617	1.895.235.880	
46	Kapitaalinstrumenten en de daar aan gerelateerde agioreserves	496.111.404	496.948.818	62, 63
47	Bedrag van in aanmerking komende posten als bedoeld in artikel 484 (5) en de daarmee gerelateerde agio's van uitgiftepremies om af te bouwen van T2	0	0	486 (4)
51	Tier 2 (T2) kapitaal voor wettelijke aanpassingen	496.111.404	496.948.818	
57	Totale gereguleerde aanpassingen aan Tier 2 (T2) kapitaal	0	0	
58	Tier 2 - kapitaal (T2)	496.111.404	496.948.818	
59	Totaal kapitaal (TC = T1 + T2)	2.222.835.021	2.392.184.698	
60	Totale risicogewogen activa	6.718.845.411	7.382.269.776	

Common Equity Tier 1 capital: instrumenten en reserves		2016	2017	(B) REGULATION (EU) No 575/2013 ARTICLE REFERENCE
Kapitaalratio's en -buffers				
61	Tier 1 - kernkapitaal (als een percentage van het totaal van de risicoposten)	25,70%	25,67%	92 (2) (a), 465
62	Tier 1 (als een percentage van het totaal van de risicoposten)	25,70%	25,67%	92 (2) (b), 465
63	Totaal kapitaal (als een percentage van het totaal van de risicoposten)	33,08%	32,40%	92 (2) (c)
64	Instellingsspecifieke buffervereiste (CET1 - vereiste overeenkomstig artikel 92 lid 1 onder a), plus vereisten inzake kapitaalconserverings- en contracyclische buffer, plus systeemrisicobuffer, plus buffer voor systeemrelevante instellingen uitgedrukt als een percentage van de risicoposten)	0,875%	1,814%	CRD 128, 129, 130
65	waarvan: vereiste inzake kapitaalconserveringsbuffer	0,625%	1,25%	
66	waarvan: vereiste inzake contracyclische buffer	0,00%	0,064%	
67	waarvan: vereiste inzake systeemrisicobuffer	0,25%	0,50%	
67a	waarvan: buffer inzake mondiaal systeemrelevante instelling (MSI-buffer) of andere systeemrelevante instelling (ASI-buffer)	0,00%	0,00%	CRD 131
68	Tier 1 - kernkapitaal dat beschikbaar is om aan buffers te voldoen (als een percentage van de risicoposten)	21,20%	21,17%	CRD 128

3.3. Belangrijkste kenmerken van kapitaalinstrumenten

In onderstaande tabel worden de belangrijkste kenmerken van de kapitaalinstrumenten die uitgegeven werden door de Vennootschap beschreven. Deze beschrijving werd opgenomen in het standaardformaat van de betrokken tabel (Capital Instruments main features template).

Het betreft een verdere toelichting bij de lijnen 1 en 46 "kapitaalinstrumenten en de daaraan gerelateerde agioreserves" uit de tabel in bovenstaande paragraaf.

Tabel 6: Belangrijkste kenmerken van kapitaalinstrumenten

Belangrijkste kenmerken van kapitaalinstrumenten			
		Argenta Spaarbank	Argenta Spaarbank
1	Uitgevende instelling		
2	Unieke identificator	BE0404453574	BE6282030194
3	Toepasselijke wet(ten) voor het instrument	Belgisch recht	Belgisch recht
	Door de regelgeving voorgeschreven behandeling		
4	CRR-regels tijdens de overgangperiode	Tier kernkapitaal	Tier 2 kapitaal
5	CRR-regels na de overgangperiode	Tier kernkapitaal	Tier 2 kapitaal
6	In aanmerking komend op solo / ge(sub)consolideerde / solo- & ge(sub)consolideerde basis	Solo & geconsolideerd	Solo & geconsolideerd
7	Soort instrument	Gewone aandelen uitgegeven door een naamloze vennootschap	Tier 2 instrumenten zoals opgenomen in artikel 63 van Regulation (EU) No 575/2013
8	In het toetsingsvermogen opgenomen bedrag per 31 december 2017	715.947.400	496.948.818
9	Nominaal bedrag van het instrument	Er zijn 168.975 aandelen zonder nominale waarde	500.000.000
9a	Uitgifteprijs	Resultaat van kapitaalverhogingen in het verleden	99,59%
9b	Aflossingsprijs	NVT	100,00%
10	Boekhoudkundige indeling	Eigen vermogen	Verplichting (schuld)
11	Oorspronkelijke datum van uitgifte	Oprichting in 18/04/1956	24/05/2016
12	Onbepaalde of bepaalde looptijd	Onbepaald	Bepaalde looptijd
13	Oorspronkelijke vervaldatum	Geen vervaldatum	24/05/2026
14	Vervroegd aflosbaar door de emittent behoudens voorafgaande goedkeuring door de toezichhouder	Nee	Ja
15	Optionele datum van vervroegde aflossing, voorwaardelijke datums van vervroegde aflossing en aflossingsbedrag	NVT	24/05/2021 aan 100,00%
16	Eventuele volgende datums van vervroegde aflossing	NVT	NVT
	Coupons / dividenden	Dividenden	Coupons
17	Vaste of variabele dividenden / coupons	Variabel	Coupons
18	Couponrente en elke gerelateerde index	NVT	3,875% tot call datum nadien 5 jaar mid swap rente + initial margin
19	Bestaan van een "dividend stopper"	Nee	NVT
20a	Volledig naar keuze, gedeeltelijk naar keuze of verplicht (wat tijdsaspect betreft)	Volledig naar keuze	Verplicht
20b	Volledig naar keuze, gedeeltelijk naar keuze of verplicht (wat bedrag betreft)	Volledig naar keuze	Verplicht
21	Het instrument heeft een oplopende couponrente of er is een andere prikkel om af te lossen	Nee	NVT
22	Niet-cumulatief of cumulatief	Niet-cumulatief	NVT

23	Converteerbaar of niet-converteerbaar	Niet-converteerbaar	Niet-converteerbaar
24	Indien converteerbaar, conversietrigger(s)	NVT	NVT
25	Indien converteerbaar, volledig of gedeeltelijk	NVT	NVT
26	Indien converteerbaar, conversiekoers	NVT	NVT
27	Indien converteerbaar, verplichte of optionele conversie	NVT	NVT
28	Indien converteerbaar, aangeven in welke soort instrument het kapitaalinstrument converteerbaar is	NVT	NVT
29	Indien converteerbaar, de emittent specificeren van het instrument waarin geconverteerd wordt	NVT	NVT
30	Afwaarderingclausules	NVT	NVT
31	Indien afwaardering, afwaarderingstrigger(s)	NVT	NVT
32	Indien afwaardering, volledig of gedeeltelijk	NVT	NVT
33	Indien afwaardering, permanent of tijdelijk	NVT	NVT
34	Indien tijdelijke afwaardering, beschrijving van het opwaarderingmechanisme	NVT	NVT
35	Positie in achterstellingshiërarchie bij liquidatie (specificeren welk soort instrument onmiddellijk hoger in rang is dan het kapitaalinstrument)	Meest achtergestelde positie	Achtergestelde lening conform artikel 63 CRR
36	Niet-conforme overgegangene kenmerken	Nee	Nee
37	Zo ja, niet-conforme kenmerken specificeren	NVT	NVT

De Vennootschap heeft altijd een politiek van autofinanciering gevolgd. Om een kapitaalniveau te behouden dat voldoende ruimte laat om te groeien en om de financiële en operationele risico's te kunnen dragen, beoogt de Vennootschap de mogelijke noden aan kapitaal te kunnen voldoen met (a) gereserveerde winst, (b) kapitaalverhogingen en (c) achtergestelde leningen.

Door de werkwijze van haar dividendpolitiek – met bijvoorbeeld in boekjaar 2017 een tussentijds dividend in december van 62.520.750 euro (370 euro per aandeel) waarop een kapitaalverhoging plaatsvond van 54.072.000 euro waarop ingeschreven werd door aandeelhouders BVg en Investar – stijgt de waarde van de gewone aandelen stelselmatig.

Op 24 mei 2016 werd een Tier 2 uitgifte gerealiseerd. De nominale waarde van de uitgifte bedroeg 500 miljoen euro (met een looptijd van 10 jaar en een optie tot vervroegde terugbetaling na 5 jaar). De transactie laat Argenta toe om bij te dragen aan de verwachte regulatorische bail-in vereisten (MREL) en om de kwaliteit van zijn A- rating bij Standard & Poor's te versterken. Daarenboven verhoogde het verder Argenta's totale kapitaalratio (TCR) en voegde het een nieuwe bron van financiering toe in aanvulling van Argenta's sterke retail financieringsmodel.

De prospectus en "investor presentation" van deze Tier 2 uitgifte zijn terug te vinden op de website www.argenta.eu (onder de hoofding "debt issuance").

4. Kapitaalvereisten

4.1. Eigen vermogensvereisten

Er wordt een minimum solvency ratio gevraagd van 4,5% van het common equity tier 1 (CET1), 6% voor de totale Tier 1 ratio en 8% voor de totale kapitaalratio (dit zijn de pijler 1 vereisten). Verder werden een aantal bijkomende buffers geïntroduceerd. De CRD voorzorg drie bijkomende kapitaalbuffers waaronder een kapitaalconservatiebuffer (capital conservation buffer (CCB)).

In tijden van hoogconjunctuur kan deze buffer maximaal 2,5% bedragen. Het uitgangspunt is om extra kapitaal te reserveren in tijden van financiële voorspoed. In tijden van financiële stress heeft de instelling de mogelijkheid om op dit kapitaal in te teren. Voorwaarde daarbij is dat de instelling dan geen dividend aan de aandeelhouders mag uitkeren. Voor 2017 bedroeg de ingevoerde fasering 1,25% en vanuit het 2017 Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) wordt een CCB vereiste van 1,875% opgelegd (die als de ingevoerde fasering geldt voor 2018).

De Vennootschap kan ook verplicht worden om een contracyclische kapitaalbuffer aan te leggen wat neerkomt op een aanvullende Tier 1 kernkapitaal vereiste. Deze buffer heeft als doel om de Vennootschap te beschermen tegen risico's die voortvloeien uit de financiële cyclus en kan oplopen tot 2,5%. Deze vereiste trad in werking in 2016. Zowel de Belgische als de Nederlandse toezichthouder hebben het percentage echter vastgelegd op 0% maar deze vereiste wordt driemaandelijks herbekeken. Omwille van deze reden werd er geen geografische uitsplitsing – zoals gevraagd bij CRR artikel 440 (a) – opgenomen (vermits er tot nader order niets dient berekend te worden voor de contracyclische kapitaalbuffer).

De Belgische toezichthouder heeft de Groep Argenta aangewezen als O-SII of 'andere systeemrelevante instelling' waardoor de Vennootschap onderworpen zal worden aan een aanvullend Tier 1 kernkapitaalvereiste (O-SII-buffer) van 0,75%. De invoering van deze buffer zal gefaseerd verlopen over een periode van 1 januari 2016 tot 1 januari 2018. Dit houdt in dat de Vennootschap in 2017 een extra kapitaalvereiste van 0,50% opgelegd kreeg die in 2018 zal verhoogd worden met 0,25% tot 0,75%.

Aan de 3 buffers dient voldaan te worden met CET1 kapitaal (de sterkste vorm van kapitaal).

De instellingen van de Argenta Groep zijn niet aangeduid als mondiaal systeemrelevante instellingen (G-SII's). Bijgevolg dient zij geen toelichting te geven over indicatoren voor mondiale systeemrelevantie (CRR artikel 441).

In het kader van het SREP kan de bevoegde toezichthouder verder hogere minimum ratio's vragen (pijler 2 vereisten) omdat bijvoorbeeld niet alle risico's volledig weerspiegeld worden in de pijler 1 berekeningen. Op basis van het SREP proces werd voor 2017 een kapitaalvereiste van 8,25% bekomen. Deze bestond uit een basisvereiste van 4,5%, de CCB van 1,25%, een O-SII-buffer van 0,50% en de P2R (pillar 2 requirement) van 2%. Aangezien de Vennootschap geen additioneel Tier 1 (AT1) heeft uitstaan bedraagt de CET1 vereiste de facto 9,75% (8,25% + 1,5% AT1).

Voor de Total Capital Ratio (TCR) komt dit neer op 11,75% (zijnde 9,75% en 2% Tier 2 vereiste). Deze berekeningen houden rekening met de infasering. Fully loaded is er een Tier 1 (de facto CET1) vereiste van 10% en een TCR vereiste van 12%, conform de Internal Rating Based (IRB) berekeningen.

De Vennootschap voldeed in 2017 met een CET1 (IRB) van 25,67% en een TCR (IRB) van 32,40% ruimschoots aan alle vereisten.

4.2. Minimum vermogensvereisten per risicogewogen categorie

In dit hoofdstuk worden de risicogewogen posten en de kapitaalvereisten van de Vennootschap weergegeven op basis van de in pijler 1 vermelde en van toepassing zijnde risico's zijnde het kredietrisico, het CVA (tegenpartij) risico, het marktrisico en het operationeel risico.

Tabel 7: Overzicht van de risicogewogen posten per soort risico (EU OV1)

		RWA		Minimum kapitaalvereisten	
		T	T-1	T	
	1	Kredietrisico (uitgezonderd CCR) (*)	5.523.104.878,33	5.376.323.327,35	441.848.390,27
Artikel 438, onder c) en d)	2	waarvan posten berekend overeenkomstig de standaardbenadering	729.959.306,87	825.587.867,77	58.396.744,55
Artikel 438, onder c) en d)	3	waarvan posten berekend overeenkomstig de elementaire IRB-benadering (FIRB)	1.799.283.646,73	1.678.858.441,69	143.942.691,74
Artikel 438, onder c) en d)	4	waarvan posten berekend overeenkomstig de geavanceerde IRB-benadering (AIRB)	2.993.861.924,73	2.871.877.017,89	239.508.953,98
Artikel 107 Artikel 438, onder c) en d)	6	CCR	131.256.395,88	105.009.946,25	10.500.511,67
Artikel 438, onder c) en d)	12	waarvan CVA-risicoposten	131.256.395,88	105.009.946,25	10.500.511,67
Artikel 449, onder o), punt i)	14	Securitisatieposities in de beleggingsportefeuille (na toepassing van de cap)	139.835.647,32	131.135.274,82	11.186.851,79
	15	waarvan posten berekend overeenkomstig de IRB-benadering	106.696.860,85	101.767.309,37	8.535.748,87
	18	waarvan posten berekend overeenkomstig de standaardbenadering	33.138.786,47	29.367.965,45	2.651.102,92
Artikel 438, onder f)	23	Operationeel risico	1.015.775.740,00	979.030.447,88	81.262.059,20
	24	waarvan posities berekend overeenkomstig de basisindicatorbenadering			
	25	waarvan posten berekend overeenkomstig de standaardbenadering	1.015.775.740,00	979.030.447,88	81.262.059,20
Artikel 500	28	Aanpassing voor kapitaalvloer	572.297.114,23	560.827.768,07	45.783.769,14
	29	Totaal	7.382.269.775,76	7.152.326.764,37	590.581.582,06

(*) In bovenstaande voorstellingswijze werden de effectiseringsposities in het banking book apart voorgesteld (lijn 14) terwijl dit in volgende tabellen gecatalogeerd is bij het kredietrisico maar dan uitgesplitst volgens de benadering dat ze verwerkt werden.

In de volgende detailtabellen zullen de toelichtingen gebeuren op basis van de risicogewogen posten zonder de 80% floor tenzij expliciet vermeld. De totalen in lijn 29 van bovenstaande tabel vormen hier dan ook de basis voor de gedetailleerdere toelichtingen.

De stijging in risicogewogen posten is in hoofdzaak het gevolg van (a) de gestegen portefeuille hypothecaire leningen (b) meer beleggingen in obligaties van ondernemingen & overheden en minder in obligaties van instellingen (c) de stijging van het tegenpartijrisico (CVA) en (d) de stijging van het vereiste voor het operationeel risico ten gevolge van de stijging van de resultaten van de voorgaande boekjaren.

4.3. Kapitaalratio's

Onderstaande tabel geeft de diverse kapitaalratio's weer van de Vennootschap waarbij zowel de impact van de Basel I floor als de ratio's zonder toepassing van de Basel I floor worden opgenomen.

Tabel 8: Eigen vermogensvereisten en kapitaalratio's per einde jaar

	31/12/2016	31/12/2016 fully loaded	31/12/2017	31/12/2017 fully loaded
Totaal nuttig eigen vermogen	2.222.835.022	2.288.384.693	2.392.184.698	2.408.008.766
Totaal CET1 eigen vermogen	1.726.723.619	1.792.273.290	1.895.235.880	1.911.059.948
Aanpassing eigen vermogen (IRB shortfall)	7.690.409	7.690.409	14.907.218	14.907.218
Totaal CET1 eigen vermogen (bij Basel I floor toepassing)	1.734.414.028	1.799.963.699	1.910.143.097	1.925.967.166
Risicogewogen posten (zonder Basel I floor)	6.718.845.411	6.718.845.411	7.382.269.776	7.382.269.776
Risicogewogen posten (met Basel I floor toepassing)	9.153.534.688	9.153.534.688	10.271.412.013	10.456.343.688
IRB CET1 kapitaal ratio	25,70%	26,68%	25,67%	25,89%
IRB Tier 1 kapitaal ratio	25,70%	26,68%	25,67%	25,89%
IRB totale kapitaalratio (TCR)	33,08%	34,06%	32,40%	32,62%
CET1 kapitaal ratio met de Basel I floor	18,95%	19,66%	18,27%	18,42%

Ten gevolge van de overgangsbepalingen blijven de berekeningen van Basel I mede de basis voor de berekening van de ratio's voor de Vennootschap (floor van 80 % op de volgens Basel I-normen berekend vereist eigen vermogen).

De Tier 1 kernkapitaalratio (CET1) is intussen de belangrijkste ratio geworden. Bij deze berekening wordt rekening gehouden met het core Tier 1 eigen vermogen in plaats van het totaal eigen vermogen. De RAF streefnorm voor de CET1 ratio B(asel) 1 floor bedraagt 15% terwijl deze RAF norm 18% bedraagt voor de CET1 ratio IRB.

Het totaal gereguleerd nuttig eigen vermogen was per 31 december en gedurende 2017 steeds groter dan de van toepassing zijnde prudentiële en interne vereisten zodat de Vennootschap volledig voldeed aan alle eigen vermogensvereisten.

4.4. Risicogewogen posten

De eigen vermogensvereisten voor kredietrisico worden berekend volgens volgende methode:

$$\text{Gewogen risicovolume (Risk Weighted Assets - RWA) * 8\%}$$

$$\text{waarbij gewogen risicovolume = (Exposure At Default - EAD) * wegingpercentages}$$

Zoals terug te vinden in de volgende tabel zijn de totale RWA gestegen van 6.718.845.411 euro per einde 2016 naar 7.382.269.776 euro per einde 2017. De totale eigen vermogensvereiste is hierdoor gestegen van 537.507.633 euro naar 590.581.582 euro.

Tabel 9: Totaal gewogen risicovolume per categorie en eigen vermogensvereiste

	31/12/2016		31/12/2017	
	Basel III RWA	EV vereiste	Basel III RWA	EV vereiste
Kredietrisico – STA				
Centrale overheden of centrale banken	14.486.003	1.158.880	9.529.902	762.392
Regionale en lokale overheden	68.453.671	5.476.294	107.935.740	8.634.859
Publiekrechtelijke entiteiten	18.078.978	1.446.318	37.873.188	3.029.855
Instellingen	2.595.582	207.647	34.264.003	2.741.120
Ondernemingen	59.281.120	4.742.490	48.029.412	3.842.353
Retailcliënteel	77.593.513	6.207.481	88.758.865	7.100.709
Gedekt door onroerend goed	174.156.043	13.932.483	183.289.043	14.663.123
Achterstallige risicoposities	260.388	20.831	343.152	27.452
Aandelen (participaties)	2.159.696	172.776	21.150.802	1.692.064
Overige posten	163.452.176	13.076.174	198.785.199	15.902.816
Effectiseringsposities	28.662.497	2.293.000	33.138.786	2.651.103
Totaal kredietrisico - STA	609.179.667	48.734.373	763.098.093	61.047.847
Kredietrisico – IRB				
Instellingen	772.899.875	61.831.990	616.179.029	49.294.322
Ondernemingen - specialised lending	0	0	13.643.459	1.091.477
Ondernemingen – andere	862.086.919	68.966.954	1.141.172.301	91.293.784
Gedekte obligaties	12.104.293	968.343	28.288.857	2.263.109
Gedekt door onroerend goed	2.761.328.876	220.906.310	2.993.861.925	239.508.954
Effectiseringsposities	107.223.309	8.577.865	106.696.861	8.535.749
Totaal kredietrisico – IRB	4.515.643.272	361.251.462	4.899.842.432	391.987.395
Totaal kredietrisico	5.124.822.939	409.985.835	5.662.940.526	453.035.242
5% Add on Belgische hypothecaire leningen	531.459.388	42.516.751	572.297.114	45.783.769
Marktrisico	0	0	0	0
CVA risico	83.532.635	6.682.611	131.256.396	10.500.512
Operationeel risico	979.030.448	78.322.436	1.015.775.740	81.262.059
Totaal eigen vermogensvereiste	6.718.845.411	537.507.633	7.382.269.776	590.581.582

Het gewogen risicovolume voor het kredietrisico (exclusief de 5% add on) berekend volgens de IRB/STA methode bedroeg 5.124.822.939 euro per 31 december 2016 en is geëvolueerd naar 5.662.940.526 euro per 31 december 2017. Dit resulteerde in een eigen vermogensvereiste van 453.035.242 euro ten opzichte van 409.985.835 euro per 31 december 2016.

Deze stijging is in hoofdzaak het gevolg van (a) de gestegen portefeuille hypothecaire leningen en (b) meer beleggingen in obligaties van ondernemingen & overheden en minder in obligaties van instellingen.

De totale vermogensvereiste voor alle risico's (dus inclusief de vereiste voor CVA, 5% add on voor de Belgische kredieten en het vereiste voor operationeel risico) bedroeg 590.581.582 euro.

Door de toepassing van de floor van 80% worden de volgens de Basel II-principes berekende RWA en eigen vermogensvereiste in feite 'overruled' door de volgens de Basel I-principes berekende vereiste. De Basel I RWA-berekeningen vormen hierdoor nog de basis voor de uiteindelijke eigen vermogensvereisten en ratio's. Ten gevolge van de floor van 80% werd het gewogen risicovolume van de Vennootschap verhoogd, wat leidde tot een eigen vermogensvereiste van 821.712.961 euro per einde 2017 (ten opzichte van 732.282.775 euro per einde 2016).

Toelichting eigen vermogensvereiste op BVg conso CRR niveau

De beleidsholding BVg dient vanaf 1 januari 2014 prudentieel uitgebreider te rapporteren over haar kapitaaltoereikendheid. In het kader van de nieuwe reglementering is er een CRR scope voor BVg conso ontstaan die de Bankpool en de gegevens van BVg solo omvat. Tegelijkertijd kan er op BVg niveau de Danish Compromise (DC) worden toegepast. Bij de DC wordt de participatiewaarde van de verzekeringsdochters van 176 miljoen euro verwerkt als eigen vermogen op BVg conso niveau waarbij dit bedrag dan tegelijkertijd onder de IRB methode gewogen wordt aan 370% als exposure.

Het verschil in ratio's tussen de Aspa conso en BVg conso CRR scope is in hoofdzaak toe te schrijven aan het feit dat BVg solo bijkomend eigen vermogen heeft waar – op haar balans – geen bijkomende activa met wegingen tegenover staan.

Tabel 10: Vergelijking eigen vermogensvereiste Aspa en BVg

	Argenta Spaarbank	BVg conso CRR scope Danish Compromise
Core Tier 1 eigen vermogen	1.910.143.097	2.040.697.650
Tier 2 eigen vermogen	496.948.818	266.545.486
Totaal eigen vermogen	2.407.091.915	2.307.243.136
Eigen vermogen vereiste van exposures		
Gewogen volgens de STA methode	61.047.847	61.062.287
Gewogen volgens de IRB methode	391.987.395	391.987.395
IRB participatiewaarde verzekeraar(s)	0	52.227.870
Add on kredietrisico's	45.783.769	45.783.769
CVA risico	10.500.512	10.500.512
Operationeel risicovereiste	81.262.059	82.283.064
Totaal vereiste volgens IRB/STA	590.581.582	643.844.897
IRB Common Equity Tier 1-ratio (CET1)	25,67%	25,17%
IRB Tier 1-ratio	25,67%	25,17%
Total capital ratio (TCR)	32,40%	28,48%
Toepassing floor IRB overgangperiode		
Totaal vereiste na toepassing floor op Basel I	836.507.495	847.810.970
Omgerekend gewogen risicovolume	10.456.343.688	10.597.637.125
Basel I 80% floor Common Equity Tier 1-ratio (CET1)	18,27%	19,26%
Basel I 80% floor Tier 1-ratio	18,27%	19,26%
Total capital ratio (TCR)	23,02%	21,77%

Het bedrag van 52.227.870 euro in bovenstaande tabel heeft betrekking op de 370% weging van de participatiewaarde van de verzekeringsdochters en verklaart de stijging van de totale vereiste. Er is immers slechts een beperkte wijziging bij de STA berekening en bij het operationeel risico vereiste.

Het CET1 nuttig eigen vermogen op BVg conso CRR niveau is hoger dan dit op Aspa niveau waardoor de (CE) T1-ratio's op BVg CRR scope niveau iets hoger zijn dan op Aspa geconsolideerd niveau.

De Common Equity Tier 1 ratio van BVg conso CRR scope (80% Basel 1 floor) bedraagt 19,26%, de Common Equity Tier 1 ratio van BVg volgens de IRB/STA methode bedraagt 25,17%.

De evolutie is eveneens positief voor de TCR, maar aangezien er op BVg niveau voor de Tier 2 uitgifte met "minderheidsbelangen" dient gerekend te worden inzake de gelijkschakeling van het eigen vermogen, ligt deze BVg ratio lager dan de TCR van de Vennootschap.

Dezelfde kapitaalvereisten zijn van toepassing voor het BVg CRR scope niveau als deze voor de Vennootschap, zodat ook hier ruimschoots aan alle vereisten werd voldaan.

Overzicht eigen vermogensvereiste op Aspa en BVg conso CRR niveau

In onderstaande tabel zijn de TCR, CET1 ratio en leverage ratio van zowel Argenta Spaarbank als BVg (CRR scope) terug te vinden.

De CET1 (IRB/STA transitional) van 25,67% van Argenta Spaarbank (conso) en 25,17% van BVg conso zijn hierbij de ratio's waarmee vergelijkingen met andere financiële instellingen worden gedaan.

Tabel 11: Overzicht van de ratio's van Aspa en BVg (transitional en fully-loaded)

	Total Capital Ratio		CET1 ratio		Leverage ratio	
	Transitional	Fully-loaded	Transitional	Fully-loaded	Transitional	Fully-loaded
Aspa (floor)	23,02%	23,17%	18,27%	18,42%		
Aspa (IRB)	32,40%	32,62%	25,67%	25,89%	4,86%	4,90%
BVg (floor)	21,77%	21,92%	19,26%	19,41%		
BVg (IRB)	28,48%	28,68%	25,17%	25,37%	5,17%	5,21%

In bovenstaande tabel zijn voor de volledigheid ook de berekende fully-loaded ratio's opgenomen. In hoofdstuk 17 van deze pijler 3 toelichtingen is meer duiding terug te vinden bij de berekening van de leverage ratio.

5. Blootstelling aan het tegenpartij kredietrisico

5.1. Samenstelling kredietrisico

De totale blootstelling aan kredietrisico (total exposure) bestaat uit de boekwaarden van financiële activa (grootste deel van de activazijde – binnenbalans minus mogelijke passiefposten), de berekende exposure van afgeleide financiële instrumenten en specifieke buiten balansposten (waaronder financiële garanties en kredietverbintenissen) zoals beschreven in de wetgevingen van het eigen vermogen (Basel).

De onderstaande tabel geeft de samenstelling van de blootstelling aan kredietrisico. Het betreft een vergelijking tussen de gegevens van de financiële verslaggeving (kolom IFRS jaarrekening) en de exposures bij de eigen vermogen berekening. De basis voor deze tabel is template EU L11 en in totaliteit is er 37,41 miljard euro terug te vinden als binnenbalans exposure.

Tabel 12: Samenstelling blootstelling kredietrisico

	IFRS jaarrekening	Binnenbalans exposure	Andere totalen
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij (centrale) banken	1.068.996.221	1.068.996.221	
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	11.472.666	11.472.666	
Voor verkoop beschikbare financiële activa	7.900.541.785	7.900.541.785	
Leningen en vorderingen	27.659.725.318	27.659.725.318	
Tot einde looptijd aangehouden activa	462.780.202	462.780.202	
Derivaten gebruikt ter afdekking	102.427.643	102.427.643	
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	122.822.732	122.822.732	
Materiële activa	13.712.694	13.712.694	
Goodwill en andere immateriële activa (afgetrokken van het eigen vermogen)	63.464.300		63.464.300
Belastingvorderingen	5.040.583	5.040.583	
Andere activa	215.175.794	215.175.794	
Activa aangehouden voor verkoop	0	0	
Totaal activa	37.626.159.938	37.562.695.638	63.464.300
Passivaposten (deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen)		-93.796.742	
Exposure reeds opgenomen bij de derivaten		-57.447.316	
Totaal binnenbalans		37.411.451.580	
Totaal derivaten op de actiefzijde van de balans			113.900.309
Add on op de nominale bedragen (derivaten)			173.156.150
Totaal derivaten (marktwaarde en add on)			287.056.459
Totaal buitenbalans	2.224.458.672		

Voor de derivaten was er een totale exposure van 287.056.459 euro. Er was een exposure van 113.900.309 euro positieve marktwaarde op de actiefzijde van de balans (swaps en caps).

In de IFRS jaarrekening van de Vennootschap zijn de nominale bedragen en andere toelichtingen over de afgeleide instrumenten terug te vinden. Deze risicopositie waarde werd berekend conform de potentiële vervangingskost gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde.

Er wordt geen netting toegepast bij de berekening van de eigen vermogensvereiste van de afgeleide instrumenten maar er wordt wel rekening gehouden met de ontvangen zekerheden.

Het betreft hier een outflow en inflow van 74.941.976 euro cash zekerheden (die kunnen worden opgenomen in kolom d in template EU CCR5-A). Vermits er geen SFT's (securities financing transactions) zijn, werd de betrokken CCR5-A template niet opgenomen.

In totaal is er een exposure van 287.056.459 euro (add-on op de nominale bedragen van 173.156.150 euro en een positieve marktwaarde van 113.900.309 euro).

In de posten buiten balans worden onder andere gegeven garanties - borgtochten, kredietverbintenissen en het onbenutte gedeelte van toegestane kredietlijnen - opgenomen. De CRR maakt gebruik van omrekeningsfactoren (Credit Conversion Factors (CCF)) om de vermogensvereiste voor het kredietrisico vast te leggen.

Deze omrekeningsfactor bedraagt 50% of 100% voor de garanties (afhankelijk van het type van garantie). Hierdoor wordt de risicopositie verminderd tegenover dezelfde risicopositie die op de balans staat. Kredietverbintenissen en het onbenutte gedeelte van toegestane kredietlijnen zijn de nog niet gebruikte delen van kredieten. De omrekeningsfactor kan 0%, 20%, 50%, 75% of 100% bedragen (onder andere afhankelijk van benaderingsmethode en producttype).

Tabel 13: Samenstelling buitenbalans posten per einde jaar

Betrokken COREP tabellen	CCF percentages	exposure 31/12/2016	exposure 31/12/2017
Tabel C.07 (STD)	0%	642.952.651	659.765.651
	20%	428.197.880	428.742.172
	50%	4.498.481	3.936.444
	100%	286.297.114	615.015.187
	Totaal STD benadering	1.361.946.125	1.707.459.454
Tabel C.08 (IRB)	100%	425.837.325	516.999.217
	Totaal	1.787.783.451	2.224.458.672
Totaal gewogen risicovolume		145.299.832	159.134.465

De "unconditionally cancellable credit card commitments" – die 642.952.651 euro bedragen per 31/12/2016 en 659.765.651 euro per 31/12/2017 – zijn opgenomen in de totale exposure maar worden aan 0% gewogen voor het kredietrisico.

5.2. Toelichting bij de Basel exposure categorieën

In sommige standaard voorziene templates worden de effectiseringsposities apart opgenomen. In het hoofdstuk van het kredietrisico worden de effectiseringsposities echter meegenomen gezien zij in de prudentiële rapportering ook zo worden verwerkt. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van exposures volgens de classificatie naar tegenpartijen en naargelang het binnenbalans posten, buitenbalans posten of derivaten betreft.

Tabel 14: Uitsplitsing van risicoposities (voor CRM – Credit Risk Mitigation) volgens type categorie (EU CRB-B: totale nettowaarde van de blootstellingen)

		Nettowaarde blootstellingen aan het einde van de rapportageperiode	Gemiddelde nettowaarde van de blootstellingen gedurende de rapportageperiode
2	Instellingen	1.835.924.939,21	1.687.677.887,94
3	Ondernemingen	2.467.195.013,43	2.142.954.153,00
4	waarvan gespecialiseerde kredietverlening	19.490.656,30	3.898.131,26
6	Particulieren en kleine partijen	27.374.009.967,22	26.868.935.386,21
7	Door onroerend goed gedekte vorderingen	27.374.009.967,22	26.868.935.386,21
15	Totaal overeenkomstig IRB-benadering	31.677.129.919,86	30.699.567.427,15
16	Centrale overheden of centrale banken	3.317.360.825,49	3.386.518.826,01
17	Regionale of lokale overheden	911.923.980,59	816.439.708,89
18	Publiekrechtelijke lichamen	214.365.938,23	174.675.111,75
21	Instellingen	360.666.808,83	272.888.525,01
22	Ondernemingen	88.651.404,82	140.933.796,45
24	Particulieren en kleine partijen	780.369.013,00	769.944.150,87
26	Gedekt door hypotheek op onroerend goed	1.115.418.461,46	976.337.097,91
28	Wanbetaling	343.152,40	207.432,62
32	Instellingen voor collectieve belegging	0	604.506,00
33	Posities in aandelen	21.150.801,95	8.221.700,39
34	Overige posten	342.345.571,11	320.460.207,51
35	Totaal overeenkomstig standaardbenadering	7.152.595.957,88	6.867.231.063,41
36	Totaal	38.829.725.877,74	37.566.798.490,56

De door de onroerend goed gedekte posities worden in hoofdzaak verwerkt volgens de IRB benadering, een beperkte positie (waaronder bepaalde buitenbalans posten) wordt nog verwerkt volgens de STA benadering.

Onder lijn 4 van bovenstaande tabel staat de "gespecialiseerde kredietverlening". Het betreft hier een risicopositie die onder artikel 153.5 van de CRR valt en basis van de vastgelegde principes een risicogewicht van 70% krijgt. In onderstaande standaardtabel werd deze exposure verder toegelicht.

Tabel 15 : Overzicht gespecialiseerde kredietverlening (EU CR10 IRB)

Gespecialiseerde kredietverlening							
Categorieën	Resterende looptijd	Bedrag op de balans	Bedrag buiten de balansstelling	Risicogewicht	Positiewaarde	RWA	Verwachte verliesposten
Categorie 1	Ten minste 2,5 jaar	19.490.656,30		70%	19.490.656,30	13.643.459,41	77.962,63
Totaal	Ten minste 2,5 jaar	19.490.656,30			19.490.656,30	13.643.459,41	77.962,63

In onderstaande tabel wordt een apart globaal geografisch overzicht gegeven voor de Basel categorie "door onroerend goed gedekte posities" (totalen van de STA en IRB berekeningen samen). De belangrijkste geografische landen waar de Vennootschap hierbij actief is, zijn België en Nederland.

Tabel 16: Geografische verdeling van de “door onroerend goed gedekte posities”

Land	31/12/2016	31/12/2017
BE	11.499.886.347	12.121.007.303
NL	15.931.257.529	16.335.134.897
Overige	30.310.178	33.286.229
Totaal	27.461.454.054	28.489.428.429

Het totaal van 28.489.428.429 euro is de sommatie van het totaal in lijn 6 van tabel 14 (totale exposure per 31/12/2017 van 27.374.009.967 euro) en het totaal in lijn 26 van deze tabel (totale exposure per 31/12/2017 van 1.115.418.461 euro).

Bovenstaande tabel is opgesteld op basis van de geografische locatie van de kredietnemer waardoor er een post “overige” bestaat voor de kredietnemers die hun domicilie hebben (gewijzigd) naar “buiten België en Nederland”.

Naast de particuliere kredietverlening in zowel België en Nederland is er in België ook een belangrijke risicopositie op de Belgische overheid. De geografische indeling van de beleggingsportefeuille die ook verwerkt is in het volgende globale overzicht is gebaseerd op het land van de uitgever.

Tabel 17: Geografische indeling van alle risicoposities (EU CRB-C)

	België	Nederland	Duitsland	Frankrijk	Spanje	Verenigd Koninkrijk	Ierland	Luxemburg	Overige EU landen	Zweden	Canada	Verenigde Staten	Overige geografische gebieden (Totaal)	Totaal
Instellingen	150.875.185,51	322.615.454,44	42.460.938,45	155.694.475,28	13.215.954,42	225.893.575,55	0	30.121.832,50	270.223.202,81	157.481.519,30	223.841.234,08	240.236.368,82	3.325.022,05	1.835.924.939,21
Ondernemingen	922.439.536,19	449.056.898,02	126.887.946,45	360.696.381,68	71.815.395,95	80.220.669,01	11.946.788,33	178.128.851,50	51.226.339,44	81.354.474,87	19.988.200,00	94.824.706,64	18.598.825,35	2.467.195.013,43
Particulieren en kleine partijen	11.388.797.078,79	15.952.812.659,11	2.085.112,24	6.414.721,28	1.974.157,47	1.833.156,14	247.440,75	2.610.461,53	2.485.068,73	396.021,93	620.338,57	1.701.640,38	12.032.110,29	27.374.009.967,22
Totaal IRB-benadering	12.462.111.800,49	16.724.485.011,57	171.433.997,14	522.805.578,24	87.005.507,84	307.887.582,70	12.194.229,08	210.861.145,53	323.934.610,98	239.232.010,10	244.459.772,65	336.762.715,84	33.955.957,69	31.677.129.919,86
Centrale overheden of centrale banken	2.098.673.120,86	42.902.101,48	0	0	239.947.984,28	332.527.133,58	559.007.663,10	25.243.027,40	0	19.059.804,79	0	0	0	3.317.360.825,49
Regionale of lokale overheden	818.163.200,90	0	49.962.946,67	11.500.205,72	32.297.627,30	0	0	0	0	0	0	0	0	911.923.980,59
Publiekrechtelijke lichamen	214.365.939,23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	214.365.939,23
Instellingen	1.500.623,08	140.314.522,87	0	86.601.081,98	12.045.251,51	57.670.388,00	0	0	60.629.833,69	13.023.687,12	15.374.677,40	1.905.107,70	0	360.666.806,83
Ondernemingen	56.197.076,97	4.055.963,33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	88.651.404,82
Particulieren en kleine partijen	772.420.349,66	1.180.812,33	436.706,49	1.637.375,86	838.627,11	332.983,61	68.903,64	308.945,27	722.260,38	52.715,58	101.341,20	340.472,26	1.927.519,61	780.369.013,00
Gedekt hypotheeklen onroerend goed	732.210.224,01	382.322.237,45	0	390.000,00	0	215.000,00	0	0	75.000,00	0	0	0	0	1.115.418.461,46
Wanbetaling	342.676,44	0	0	0	475,96	0	0	0	0	0	0	0	0	343.152,40
Posities in aandelen	2.734.904,01	5.998.680,14	1.979.001,50	8.874.626,30	0	0	0	1.563.590,00	0	0	0	0	0	21.150.801,95
Overige posities	258.317.959,75	84.027.611,36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	342.345.571,11
Totaal standaardbenadering	4.954.926.079,91	660.801.928,96	52.378.654,66	109.005.289,86	285.129.866,16	58.218.371,61	332.596.037,22	1.872.535,27	633.458.434,29	40.670.420,38	101.341,20	2.245.579,96	21.183.324,40	7.152.595.957,88
Totaal	17.417.037.874,40	17.385.286.940,53	223.812.651,80	631.808.865,10	372.135.474,00	366.105.954,31	344.790.266,30	212.733.680,80	957.393.045,27	279.302.430,48	244.561.113,85	339.008.295,80	55.149.282,09	38.829.725.877,74

De indeling naar significante tegenpartijen is verwerkt in bovenstaande tabel vermits de COREP categorieën de belangrijkste tegenpartijen vermelden en er bij de categorie "retail gedekt door onroerend goed" – conform de missie van de Vennootschap – bijna uitsluitend een kredietverlening aan gezinnen en particulieren is.

In de IFRS jaarrekening – die op de website van de Vennootschap staat – zijn de resterende looptijden per IFRS categorie weergegeven. Onderstaand overzicht geeft een indicatie van de looptijd van de blootstellingen binnen de Basel categorieën.

Tabel 18: Toelichting looptijd blootstellingen (EU CRB-E)

	Netto positiewaarde				
	Direct opvraagbaar	<= 1 jaar	> 1 jaar <= 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Instellingen	0	242.934.311,71	1.306.292.960,77	286.697.666,73	1.835.924.939,21
Ondernemingen	0	422.938.873,42	1.480.370.798,04	563.885.341,97	2.467.195.013,43
Particulieren en kleine partijen	0	450.396.839,97	394.907.773,20	26.528.705.354,05	27.374.009.967,22
Totaal IRB-benadering	0	1.116.270.025,10	3.181.571.532,01	27.379.288.362,75	31.677.129.919,86
Centrale overheden of centrale banken	0	418.461.760,07	1.218.643.673,26	1.680.255.392,16	3.317.360.825,49
Regionale of lokale overheden	0	307.471.359,40	195.593.409,63	408.859.211,56	911.923.980,59
Publiekrechtelijke lichamen	0	37.658.186,02	21.205.375,29	155.502.376,92	214.365.938,23
Instellingen	0	11.468.547,49	123.186.896,19	226.011.365,15	360.666.808,83
Ondernemingen	0	2.002.600,00	32.454.327,85	54.194.476,97	88.651.404,82
Particulieren en kleine partijen	659.765.651,00	5.483.759,07	72.720.059,07	42.399.543,86	780.369.013,00
Gedekt door hypotheek op onroerend goed	0	852.800.976,43	100.320.632,42	162.296.852,61	1.115.418.461,46
Wanbetaling	0	156.216,56	186.935,84	0	343.152,40
Posities in aandelen	0	0	2.749.756,44	18.401.045,51	21.150.801,95
Overige posities	0	0	0	342.345.571,04	342.345.571,11
Totaal standaard-benadering	659.765.651,00	1.635.503.405,11	1.767.062.065,99	3.090.265.835,78	7.152.595.957,88
Totaal	659.765.651,00	2.751.773.430,21	4.948.632.598,00	30.469.554.198,53	38.829.725.877,74

5.3. Kredietrisicomatiging

Kredietrisicomatiging (Credit Risk Mitigation) is een door een instelling gehanteerde techniek ter beperking van het kredietrisico dat verbonden is aan een of meer risicoposities die de instelling heeft.

De belangrijkste garantie bij de hypothecaire leningen die toegestaan worden door de Vennootschap is het pand waarvoor de leningen gegeven worden en waarop een hypothecaire inschrijving kan worden genomen. Bij de beoordeling van een krediet wordt dan ook steeds de pandwaarde mee in rekening genomen.

In de IFRS waarderingsregels en hoofdstuk 5.3. van het IFRS jaarverslag van Argenta Spaarbank wordt een bijkomende toelichting gegeven bij de pandwaarden.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de risicoposities voor en na de bewegingen ten gevolge van de niet-volstorte en volstorte kredietprotecties.

De 'niet-volstorte kredietprotectie' is een techniek van kredietrisicomatiging waarbij het kredietrisico dat verbonden is aan de risicopositie van een instelling, wordt beperkt dankzij de garantie van een derde partij om een bepaald bedrag uit te keren bij wanbetaling van de leningnemer of bij andere specifieke gebeurtenissen.

De 'volstorte kredietprotectie' is een techniek van kredietrisicomatiging waarbij het kredietrisico dat verbonden is aan de risicopositie van een instelling, wordt beperkt dankzij het recht van de instelling. Bij wanbetaling van de tegenpartij of bij andere specifieke kredietgebeurtenissen (credit events) in verband met de wederpartij, kunnen bepaalde activa of posten dan worden geliquideerd, overgenomen of kan daarvan het eigendom verworven of behouden worden, dan wel kan de risico positiewaarde verlaagd worden tot of vervangen worden door het verschil tussen de risicopositie zelf en een vordering op de instelling.

Tabel 19: Overzicht van de risicoposities per categorie

	Risicopositie	Niet-volstorte kredietprotectie garanties	Volstorte kredietprotectie zekerheden	Totale instroom	Aangepaste risicopositie
Centrale overheden of centrale banken	3.317.360.825	0	0	531.796.953	3.849.157.779
Regionale en lokale overheden	911.923.981	181.022	0	51.537.483	963.280.442
Publiekrechtelijke entiteiten	214.365.938	25.000.000	0	0	189.365.938
Instellingen	360.666.809	231.766.006	0	74.941.976	203.842.778
Ondernemingen	88.651.405	41.433.492	0	15.077.030	62.294.943
Retailcliënteel	780.369.013	0	0	0	780.369.013
Gedekt door onroerend goed	1.115.418.461	374.972.923	0	0	740.445.539
Achterstallige risicoposities	343.152	0	0	0	343.152
Gedekte obligaties	0	0	0	0	0
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	0	0
Aandelen (participaties)	21.150.802	5.620.191	0	5.620.191	21.150.802
Overige posten	342.345.571	0	0	0	342.345.571
Effectiseringsposities	165.693.932	0	0	0	165.693.932
Totaal exposure (STA)	7.318.289.890	678.973.634	0	678.973.634	7.318.289.890
Instellingen	1.632.822.883	0	0	0	1.632.822.883
Ondernemingen - specialised lending	19.490.656	0	0	0	19.490.656
Ondernemingen – andere	2.447.704.358	0	0	0	2.447.704.358
Gedekte obligaties	203.102.056	0	0	0	203.102.056
Gedekt door onroerend goed	27.374.009.967	0	0	0	27.374.009.967
Effectiseringsposities	927.546.899	0	0	0	927.546.899
Totaal exposure (IRB)	32.604.676.820	0	0	0	32.604.676.820
Totale risicoposities	39.922.966.710	678.973.634	0	678.973.634	39.922.966.710

De totaalbedragen bij de 'niet-volstorte kredietprotectie – garanties' en 'volstorte kredietprotectie – zekerheden' (of de uitstroom) komen overeen met het totaal van de kolom instroom.

Per 31/12/2017 werd er geen volstorte kredietprotectie in rekening gebracht. De niet-volstorte kredietprotectie bij de Vennootschap kan onderverdeeld worden in twee groepen. Het betreft een verschuiving naar aanleiding van overheidswaarborgen en waarborgen van financiële instellingen of andere bedrijven. Daarnaast is er ook nog de Nederlandse Hypotheek Garantie (NHG).

In onderstaand overzicht wordt een toelichting gegeven bij de 156.824.031 euro (231.766.006 euro verminderd met 74.941.976 euro instroom) kredietprotectie bij de categorie 'Instellingen' en 41.433.492 euro kredietprotectie bij de 'Ondernemingen'.

Tabel 20: Overheidswaarborgen bij de categorie instellingen

Naam tegenpartij van de waarborg	Aantal effecten	Risicopositie	Garantiebedrag
Belgische overheid	2	55.412.997	54.846.084
Franse overheid	1	30.821.638	29.995.351
Sloveense overheid	1	6.045.672	5.996.130
Spaanse overheid	1	12.045.252	11.990.687
Tsjechische overheid	2	54.584.162	53.995.778
Totaal niet-volstorte kredietprotectie – garanties bij de categorie instellingen			156.824.031

Tabel 21: Waarborgen bij de categorie ondernemingen

Naam tegenpartij van de waarborg	Aantal effecten	Risicopositie	Garantiebedrag
Waarborg van de Belgische overheid	3	26.356.627	26.356.462
Andere – waarborg van een Zweedse onderneming	1	15.374.677	15.077.030
Totaal niet-volstorte kredietprotectie – garanties bij de categorie ondernemingen			41.433.492

De belangrijkste garantie bij hypothecaire leningen zijn de panden waarvoor de leningen gegeven worden en waarop een hypothecaire inschrijving kan worden genomen. Bij de beoordeling van een krediet wordt steeds de pandwaarde mee in rekening genomen. De waarde van een pand kan wijzigen en heeft dus een impact bij de beoordeling van het resterende kredietrisico. De evolutie van de pandwaarden wordt dan ook stelselmatig opgevolgd en er vinden periodieke herwaarderingen plaats van de pandwaarden.

De loan to value (LTV) parameter is een belangrijke indicator om vooreerst het initiële risico van nieuwe leningen (verhouding van de lening ten opzichte van de initieel ingeschatte pandwaarde) en later het resterende risico in te schatten. Doordat in Nederland door wetwijzigingen van 2013 de focus verlegd werd van aflossingsvrije leningen naar leningen met maandelijkse kapitaalaflossingen is er een positieve evolutie van de verhouding lening/pandwaarde tijdens de looptijd van de leningen. Bij een aflossingsvrije lening vindt de uiteindelijke volledige aflossing op eindvervaldag plaats. Tijdens de looptijd kan dit kapitaal weliswaar worden opgebouwd via levensverzekeringen of beleggingsrekeningen.

Daarnaast is voor de Nederlandse hypotheek nog de Nederlandse Hypotheek Garantie (NHG) die bij de meeste in Nederland – bij Argenta - toegestane hypothecaire leningen aanwezig is. De NHG wordt verstrekt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Het is de naam van de garantie die een ontlenaar kan krijgen als deze een lening afsluit voor het kopen of verbouwen van een woning. Hierbij staat het WEW garant voor de terugbetaling van het hypotheekbedrag aan de geldverstrekker.

Het WEW is op 10 november 1993 opgericht door het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Achtergrond hiervan was de wens van het Rijk en de gemeenten in Nederland om het instrument gemeentegarantie met rijksdeelneming te verzelfstandigen. Per 1 januari 1995 was deze verzelfstandiging een feit met de introductie van de NHG.

Het WEW heeft als doel het bevorderen van het eigenwoningbezit en is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de NHG. Jaarlijks stelt zij regels op voor het verstrekken van NHG. Deze 'voorwaarden en normen' moeten worden goedgekeurd door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De uitvoering van de NHG vindt plaats bij de geldverstrekkers. Controle op dossiers vindt plaats op het moment dat een schadedeclaratie wordt ingediend. Het WEW ondersteunt de geldverstrekkers bij de uitvoering van de NHG en beheert het fondsvermogen in verband met het risico van de NHG.

Het WEW is een private instelling met overeenkomsten met het Rijk en de gemeenten. Dit betekent dat het WEW te allen tijde aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Als gevolg hiervan beschouwt De Nederlandsche Bank (hierna DNB) de NHG als een overheidsgarantie. Hieruit vloeit voort dat leningen met NHG voor de geldverstrekker doorgaans minder eigen vermogen vereisen. Dit voordeel voor geldverstrekkers wordt aan consumenten 'teruggegeven' door de lagere hypotheekrente op een hypotheek met NHG.

Of iemand voor NHG in aanmerking komt, hangt onder andere af van zijn inkomen, de koopsom van de woning en eventuele kosten voor kwaliteitsverbetering. De voorwaarden (o.a. hoofdverblijf, bouwkundig rapport, taxatierapport) om een NHG te kunnen bekomen worden uitgebreid toegelicht op de website www.nhg.nl.

Deze niet-volstorte (NHG-) garantie is terug te vinden bij de STA Basel-categorie 'gedekt door onroerend goed'. Er wordt rekening gehouden met de annuïtaire daling van deze NHG in alle berekeningen alsook met het eigen risico van 10% bij eventueel verlies voor NHG leningen vanaf 2014 (deze daling is onder andere verwerkt in de LGD-parameter).

De template EU CR7: IRB effect op de risicogewogen activa van kredietderivaten werd niet opgenomen omdat er bij de Vennootschap geen kredietderivaten gebruikt worden.

5.4. Wederpartijrisico

In de interne financiële beleidslijn worden onder het hoofdstuk 'krediet- en concentratierisico' uitgangspunten en limieten opgesomd met betrekking tot de non-retail wederpartijen. Het betreft hier limieten (voor beleggingen) per activaklasse maar ook ten aanzien van het concentratierisico per tegenpartij.

In het interne acceptatiekader kredietrisico voor België, respectievelijk Nederland, worden de uitgangspunten en limieten opgesomd met betrekking tot de retail wederpartijen.

5.5. Zekerheden

Ontvangen zekerheden

Bij het toestaan van hypothecaire leningen worden altijd persoonlijke of zakelijke zekerheden gevraagd. Hoe lager de kredietwaardigheid van een kredietnemer, hoe meer waarborg die klant zal moeten geven. In het kader van het uitwinningbeleid komt het sporadisch voor dat bepaalde zekerheden verworven worden en op de balans terechtkomen.

Voor deze zekerheden (in casu de panden waarop een hypothecaire inschrijving of volmacht gevestigd is) vinden individuele nieuwe schattingen plaats als de dossiers waaraan de zekerheden verbonden waren als gefaald beschouwd worden. Alle zakelijke zekerheden worden periodiek via een statistische methode herschat.

Toegestane zekerheden

De Vennootschap heeft ook zakelijke zekerheden verstrekt op haar eigen activa in het kader van de uitoefening van haar activiteiten.

Voor de door de Vennootschap afgesloten of gekochte afgeleide producten bestaat er een uitgebreid collateral management. Met elke tegenpartij is er een Credit Support Annex (CSA) van de International Swaps and Derivatives Association (ISDA) afgesloten. Deze CSA's zijn voornamelijk afgesloten om het tegenpartijrisico te minimaliseren. Veranderingen in marktwaarde van de afgeleide producten leiden tot de uitwisseling van collateral (in de vorm van effecten of cash). In hoofdstuk 9 is meer informatie terug te vinden betreffende de effectief toegestane zakelijke zekerheden.

Er zijn geen expliciete rating triggers (buiten diegene die standaard zijn opgenomen in de basiscontracten) voorzien in de actuele overeengekomen contracten met de tegenpartijen van de afgeleide instrumenten.

5.6. Wrong-way risico

Het algemeen wrong-way risico is het risico dat ontstaat wanneer de kans op wanbetaling van de wederpartijen een positieve correlatie vertoont met algemene marktrisicofactoren. In de interne financiële beleidslijn en interne beleidslijn Kredietrisico wordt het algemeen beleid voor het kredietrisico en concentratierisico opgesomd.

Door middel van dit beleid wordt ernaar gestreefd deze risico's te beperken waardoor de impact van mogelijke positieve correlatie met de algemene marktrisicofactoren beperkt wordt door een algemene risicospreiding over bijvoorbeeld meerdere activaklassen en meerdere tegenpartijen.

5.7. Vereiste voor het CVA risico

Sinds de invoeging van de CRR dient er ook een eigen vermogensvereiste voor het CVA risico berekend te worden. Het belang van tegenpartijrisico in derivatentransacties is de laatste jaren enorm toegenomen. Het meten en beheersen van kredietrisico's is van oudsher een bekend domein voor financiële instellingen geweest maar speelde tot voor 2007 vooral een rol bij kredietverlening.

Vergeleken met het kredietrisico van bijvoorbeeld een gewone obligatielening, hebben derivaten twee specifieke kenmerken op het gebied van tegenpartijrisico:

1. Het verwachte risico is onzeker qua omvang; toekomstige kasstromen zijn immers afhankelijk van toekomstige marktbevingen van onderliggende waarden (bv rente).
2. Een derivaat kan op enig moment een positieve waarde hebben en op een later moment een negatieve waarde. Het derivaat wijzigt daarmee van een actief naar een passief post.

Deze kenmerken maken het moeilijk om het potentiële risico te bepalen. De correctie op de fair value als gevolg van het toepassen van kredietrisico op de tegenpartij heet Credit Valuation Adjustment (CVA). Met CVA wordt de prijs van het tegenpartijrisico in een transactie gekwantificeerd.

Voor prudentiële redenen wordt een aparte berekening gedaan om een exposure te berekenen voor het CVA risico waarop dan een eigen vermogensvereiste wordt toegepast.

Per 31/12/2017 werd een exposure van 131.256.396 euro bekomen waarop dan een eigen vermogensvereiste van 10.500.512 euro werd berekend. Dit bedrag is terug te vinden in tabel 7 waar de risicogewogen posten per soort risico zijn opgenomen.

Het tegenovergestelde van de CVA meet het eigen kredietrisico. Dit wordt Debit Valuation Adjustment (DVA) genoemd. De volgens de IFRS normen berekende DVA bedroeg 6.595.614 euro en werd van het nuttig eigen vermogen afgetrokken (zoals terug te vinden in tabel 4).

5.8. Add-on van 5% voor de Belgische hypotheekleningen

De toezichthouder in België heeft op grond van macro prudentiële redenen beslist om een add-on van 5% op de RWA op te leggen aan alle Belgische financiële instellingen voor de Belgische hypotheekleningen onder de IRB benadering.

Er werd een RWA van 572.297.114 euro bekomen waarop dan een kapitaalvereiste van 45.783.769 euro berekend werd. Deze bijkomende kapitaalvereiste werd verwerkt in de berekening per 31 december 2017.

5.9. Afgeleide producten

De Vennootschap heeft per einde 2017 enkel afgeleide instrumenten (in de vorm van caps en swaps) op haar balans die werden afgesloten in het kader van het renterisicobeheer. Zij heeft geen kredietderivaten. De Vennootschap gebruikt de 'methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde' voor de berekening van de eigen vermogensvereisten van haar afgeleide producten. De risicopositiewaarde is hierbij gelijk aan de som van de volgende elementen:

- a) de actuele vervangingskost op basis van de marktwaarde van de verrichtingen met een positieve waarde en
- b) het potentieel toekomstig kredietrisico, i.e. het product verkregen door vermenigvuldiging van de notionele hoofdsom (of onderliggende waarde) met een respectievelijk percentage.

Het percentage wordt als volgt bepaald op basis van de resterende looptijd:

Eén jaar of korter	0%
Eén tot vijf jaar	0,5%
Langer dan vijf jaar	1,5%

Er wordt tot nader order geen netting toegepast bij de berekening van de eigen vermogen vereisten voor de afgeleide instrumenten.

De actuele vervangingskost op basis van de marktwaarde van de verrichtingen met een positieve waarde bedroeg 113.900.309 euro en het potentieel toekomstig kredietrisico bedroeg 173.156.150 euro.

Tabel 22: Analyse van de blootstelling aan tegenpartijkredietrisico (GCR) per benadering (EU CCR1)

		Vervangings- waarde/actuele marktwaarde	Potentiële blootstelling aan het toekomstig kredietrisico	EAD na kredietrisico- limitering	Risicogewogen activa
1	Waardering tegen marktwaarde	113.900.309	173.156.150	212.114.482	83.123.787
11	Totaal	113.900.309	173.156.150	212.114.482	83.123.787

De 113.900.309 euro is terug te vinden op de IFRS balans onder de rubrieken "financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden" (11.472.666 euro) en "Derivaten gebruikt ter dekking" (102.427.643 euro).

De Vennootschap maakt gebruik van een centrale clearing instelling (CCP) voor een groot deel van haar afgeleide instrumenten. In onderstaande tabel is de blootstelling ten opzichte van ABN Amro terug te vinden (die ook als centrale clearing instelling voor de Vennootschap optreedt).

Tabel 23: Blootstellingen aan centrale tegenpartijen (EU GCR8)

		EAD na krediet- risicolimitering	Risicogewogen activa
1	Blootstellingen aan QCCP's (totaal)	134.400.270	2.496.742
2	Blootstellingen voor transacties via CCP's (exclusief initiële margin en bijdragen aan het wanbetalingsfonds); waarvan	58.718.231	2.348.729
3	(i) otc-derivaten	58.718.231	2.348.729

De globale blootstelling t.o.v. ABN Amro bedraagt 134,4 miljoen euro waarvan 58,7 miljoen euro te maken heeft met de centrale clearing van afgeleide instrumenten.

6. Gebruik van de standaardbenadering

De Vennootschap gebruikt de standaardbenadering voor het bepalen van het kredietrisico voor meerdere categorieën. Deze categorieën werden toegelicht in tabel 9 "Totaal gewogen risicovolume per categorie en eigen vermogensvereiste per einde jaar" en tabel 14 "Uitsplitsing van risicoposities (voor CRM) volgens type categorie".

Zoals terug te vinden in onderstaande tabel worden hierbij ook nog een beperkt aantal effectiseringsposities volgens de standaardmethode verwerkt.

Tabel 24: Risicoposities onder STA benadering per einde jaar

	RWA 31/12/2016	RWA 31/12/2017
Exposure standaardbenadering	609.179.667	763.098.093
Exposure standaardbenadering zonder effectiseringsposities	580.517.170	729.959.307

Bij hoofdstuk 15 is een uitgebreidere toelichting betreffende effectisering en de effectiseringsposities terug te vinden.

In het kader van de uitrol van het model voor de Nederlandse kredieten heeft de toezichthouder gevraagd om stelselmatig een vergelijking te maken tussen de berekening van de eigen vermogensvereiste volgens de standaardbenadering (STA) en "interne rating based" (IRB) benadering voor de Nederlandse kredietexposures.

De hoogste van beide berekeningen dient opgenomen te worden als vereiste. Per einde 2017 was de berekening volgens de STA methode hoger dan deze volgens de IRB methode zodat er een bijkomende RWA van 715.434.014 euro werd opgenomen bij de IRB classificatie "gedekt door onroerend goed".

Onderstaande tabel 25 bevat de exposure van de derivaten die volgens de standaardbenadering onder de instellingen verwerkt worden. Het totaal bedraagt 167,9 miljoen euro en deze wordt in de tabel opgesplitst naar de risicowegingpercentages.

Tabel 25: Standaardbenadering - CCR-blootstellingen instellingen (EU CCR3)

Blootstellings-categorieën	Risicogewicht				Totaal
	0%	4%	20%	50%	
6 Instellingen	74.941.975,50	58.718.231,21	4.847.160,79	29.399.084,26	167.906.451,76
11 Totaal	74.941.975,50	58.718.231,21	4.847.160,79	29.399.084,26	167.906.451,76

Het totaal bedrag aan risicogewogen activa van de derivaten verwerkt volgens de STA benadering bedraagt 18.017.704 euro. Dit bedrag zit vervat in de RWA van 34.264.003 euro bij de instellingen (zie tabel 9).

7. Gebruik van de (F)IRB methode

De Vennootschap past de IRB-methode toe voor risicoposities op instellingen (institutions) en gedekte obligaties, ondernemingen (corporates), retail en effectiseringsposities (securitisation positions).

Tabel 26: Risicoposities onder IRB benadering per einde jaar

	RWA 31/12/2016	RWA 31/12/2017
Internal ratings based benadering (IRB)	4.515.643.272	4.899.842.432
IRB benadering waar zowel geen eigen LGD parameters als conversion factors worden gebruikt	1.647.091.088	1.799.283.647
Instellingen	785.004.169	644.467.886
Ondernemingen	862.086.919	1.154.815.761
IRB benadering met gebruik van eigen LGD berekeningen en/of eigen conversion factors	2.761.328.876	2.993.861.925
Retail - gedekt door onroerend goed	2.761.328.876	2.993.861.925
Effectiseringsposities	107.223.309	106.696.861

7.1. Kredietrisico – (F)IRB-goedkeuring

Vanaf rapporteringtoestand 30 september 2009 wordt de IRB-methode gebruikt voor de hypotheekportefeuilles. De Vennootschap past hierbij een 10% LGD floor toe voor haar hypothecaire leningen inclusief de Nederlandse NHG hypothecaire leningen

Sinds 2012 mag de (F)IRB-benadering ook gebruikt worden voor de portefeuilles ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties. De in de Basel overgangsbepalingen vastgelegde floor van 80% (op de berekeningen volgens de Basel I principes) is tot nader order nog van toepassing.

Het bestaande IRB model voor de portefeuille hypothecaire leningen Nederland werd aanvaard met de vereiste dat er stelselmatig een vergelijking dient gemaakt te worden tussen de berekeningen volgens de standaardmethode en de IRB methode. Zijn de uitkomsten van de berekeningen van de standaardmethode hoger dan deze van de IRB methode dan vormen deze eerste de basis voor de rapportering en gelden ze als uiteindelijke vereiste.

7.2. Interne ratingsystemen

7.2.1. Structuur van de interne ratingsystemen

De risicoposities op retailcliënteel (hypothecaire leningen), effectiseringsposities (ABS en MBS) en risicoposities op ondernemingen, instellingen (met uitzondering van posities op verzekeringsinstellingen en beleggingsmaatschappijen) en gedekte obligaties worden bij de Vennootschap verwerkt volgens de (F)IRB-methode.

Om de toelating te krijgen om deze (F)IRB-methode te mogen toepassen, werden er interne rating systemen ontwikkeld om het kredietrisico van de hypotheekportefeuilles in te schatten. In deze systemen worden modellen ontwikkeld om de Basel parameters Probability of Default (PD) en Loss Given Default (LGD) te beoordelen en te evalueren.

Het PD-model kent aan elk kredietdossier een score toe. Deze scoring gebeurt op basis van variabelen met eraan verbonden modaliteiten, die zowel productkenmerken als kenmerken verbonden aan de ontleners

betreffen. Op basis van deze scores worden risicoklassen gevormd. Aan iedere risicoklasse wordt een langetermijn-PD gekoppeld, zijnde het historisch gemiddelde falingspercentage eventueel gecorrigeerd omwille van voorzichtigheid of *forwardlooking*.

De link tussen de rating en de PD wordt bepaald gedurende het kalibratieproces (als onderdeel van de modelontwikkeling) en wordt herzien en aangepast tijdens de jaarlijkse review.

Om de grootte van het verlies in te schatten werden LGD-modellen ontwikkeld. Ook deze LGD-pooling gebeurt op basis van een aantal variabelen. Aan iedere LGD-pool wordt een gemiddeld LGD-percentages toegekend. Op die manier wordt ieder uitstaand krediet in portefeuille ondergebracht in een bepaalde LGD-pool en wordt aan dat krediet het gemiddelde LGD-percentages van die pool toegewezen. Bij deze inschatting wordt onder meer rekening gehouden met de pandwaarden en de NHG (als kredietrisicomatigingselementen). De historische gemiddelden worden gecorrigeerd om rekening te houden met een downturn.

De EAD is het bedrag dat de cliënt verschuldigd is aan de Vennootschap op het moment van default. Het bestaat onder meer uit de volgende componenten: het uitstaand kapitaal op het ogenblik van default, de achterstallige kapitaalaflossingen en interesten (vanaf datum achterstal tot datum van default), de verwijlijinteresten en de vergoeding voor wederbelegging.

Voor de onbenutte kredietlijnen en de offertes in de pijplijn werden geen modellen opgebouwd om een CCF (Credit Conversion Factor) te berekenen en wordt tot nader order een CCF-factor van 100% gebruikt. CCF-modellen schatten het gedeelte van de buitenbalansverplichtingen in dat opgenomen zou worden op het moment dat een cliënt in default zou gaan.

Voor de MBS-portefeuille wordt de (F)IRB weliswaar toegepast via een External Ratings Based Approach met opvolging van een aantal Key Performance Indicatoren (KPI's).

Voor de risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties werd een intern ratingsysteem geïmplementeerd om de Basel-parameter PD te beoordelen en te evalueren. Het ratingmodel kent aan elke tegenpartij een score of rating toe op basis van kwalitatieve en kwantitatieve variabelen. De link tussen de rating en de PD wordt opnieuw tijdens een kalibreringsproces bepaald en jaarlijks herzien, op basis van historische obligaties. Voor LGD worden de regulatoire verliespercentages gebruikt als IRB-input.

7.2.2. Integratie van de Basel parameters

De inbedding van de (F)IRB-benadering in het kader van het Basel kredietrisico werd verwezenlijkt door de verwerking ervan in de interne beleidslijnen, in het krediet acceptatieproces, in de besluitvorming, in het risicobeheer, in het investeringsbeleid en de interne toewijzing van kapitaal. De gebruikte kredietrisicomodellen spelen hierin een essentiële rol.

De implementatie en inbedding in de operationele kredietafdelingen van de opties binnen het Basel kredietrisico in ruime zin wordt opgevolgd op basis van de *use test*. Dit aspect omvat onder meer de implementatie van de modellen in de operationele business- en risicobeheeromgeving (kredietapplicatie en de Basel II-scorings-, meet- en berekeningssoftware).

De directie Kredietrisicobeleid verzorgt het monitoringproces rond de performance van de modellen voor de hypotheekportefeuilles. Zij verzamelt de vereiste informatie nodig voor de uitvoering van de monitoringactiviteit en rapporteert hier intern over. De taken van de directie Kredietrisicobeleid zijn beschreven in de interne beleidslijn 'Kredietrisicobeleid retail kredieten'.

De operationele kredietafdelingen zijn belast met het toekennen en beheren van kredieten volgens de voor ieder product en/of jurisdictie geldende interne autorisatie- en acceptatiekaders en toekenning- en beheersprocedures. Zij werken in dit verband ook volledig Basel compliant: zij maken in hun processen en

procedures actief gebruik van de PD-, LGD- en EAD-modellen en voorzien de nodige tijd en aandacht aan de effectieve inbedding van alle relevante Basel normen en regels (risk based acceptance).

Dit houdt ook de nodige inspanningen in om zowel de feedback van de directie Kredietrisicobeleid in overweging te nemen als zelf feedback te geven met betrekking tot het gebruik van de modellen in de dagdagelijkse kredietprocessen. Er wordt door de directie Kredietrisicobeleid periodiek een analyse gemaakt van de frequentie, de redenen en soorten van verschillen (outliers) tussen de modeluitkomsten en de standpunten van de bevoegde goedkeurders. Op basis van deze analyse wordt er nagegaan of er al dan niet behoefte is aan het invoegen van nieuwe risicofactoren in de modellen.

De directie Financieel Management, afdeling Credit Risk Analyse (CRA) verzorgt een analoog monitoringproces voor de performance van de modellen voor de risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties.

Dit proces, samen met de onderliggende taken en verantwoordelijkheden, werd ook in een omvattende interne beleidslijn 'interne kredietrisicomodellen' (retail en non retail) vastgelegd. Deze beleidslijn heeft tot doel na te gaan of de interne kredietrisicomodellen geschikt zijn om het kredietrisico waarop ze betrekking hebben correct weer te geven via:

- de analyse van het model en de omgeving waarin het model opereert;
- de dekingsgraad;
- de performantie van het model via het toetsen van modeluitkomsten aan limieten en knipperlichten en
- de analyse van de correcte implementatie en toepassing van het model (usage) en de rol die het model speelt in het besluitvormingsproces en bij risicobeheer (use test).

7.2.3. Organisatie van het (F)IRB proces

De afdeling Kredietrisicocontrole (die onderdeel is van de directies Operaties kredieten NL & BE) is, naast de operationele aspecten van het beheer van gefaalde kredieten, verantwoordelijk voor de eerste lijn controle. De directie Kredietrisicobeleid staat in voor de modelontwikkeling van de retail kredieten. Voor de modellen van de risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties wordt deze functie van modelontwikkeling uitgevoerd door de afdeling CRA binnen de directie Financieel Management.

Binnen het governancekader voor het beheer van de kredietrisicomodellen en binnen de daartoe opgezette projectwerking, heeft de directie Risk & Validatie een specifieke rol vanuit de tweede lijn bij de (door) ontwikkeling van de interne modellen. Hierbij voert de directie Risk & Validatie een tweedelijnscontrole uit. Dit behelst voor de afdeling Risk een kritische evaluatie en het uitvoeren van onafhankelijke risicochecks op de aangemaakte rapporteringen en voor de afdeling Validatie het doorlopen van de validatiecyclus.

7.2.4. Controlemechanismen bij het (F)IRB-modelproces

Het validatieproces van de modellen werd opgenomen door de interne validator (validatiecel) binnen de directie Risk & Validatie die hiërarchisch rapporteert aan de CRO. De validator (validatiecel) is hierbij onafhankelijk van zowel de business als van de ontwerpers/modellers. De taak van de validator wordt duidelijk omljnd en concreet omschreven in een governancekader voor modelmanagement (MMGF).

De conceptuele validatie heeft als doel vast te stellen of het modelontwerp past in de visie van Argenta's risicopolitiek (beoordeling van het risico, *risk mitigants*, controles), of het model methodologisch correct en consistent is met het beleid van Argenta en ten slotte of het ontwerp voldoet aan de regelgeving.

Na de modelgoedkeuring worden de modellen geïmplementeerd in de systemen. De implementatievalidatie heeft als doel na te gaan of het geïmplementeerde model hetzelfde is als deze die ontwikkeld en goedgekeurd werd. De implementatievalidatie heeft zowel betrekking op de organisatorische als de technische implementatie in de eigen IT-omgeving met bijzondere aandacht voor de *use test*-aspecten.

Eenmaal het model in gebruik is, is het van belang te weten of het model bevredigend blijft werken. De monitoring van de prestaties van het risicomodel omvat onder meer een vergelijking van de modelvoorspellingen met de realisaties. De Vennootschap beoordeelt aan de hand van interne standaarden of de verschillen tussen de modelvoorspellingen en de realisaties toelaatbaar zijn.

Door Kredietrisicobeleid en Financieel Management wordt er een analyse gemaakt van de frequentie, de redenen en soorten van beroep tegen modeluitkomsten en de afhandeling daarvan. Zij stellen ook het (in regel) jaarlijkse evaluatierapport op over de modellen. Het evaluatierapport stelt activiteiten voor de modelprestatie te optimaliseren via gerichte acties, zoals het toevoegen van bijkomende variabelen. Op deze manier vinden er aanpassingen of herkalibreringen plaats van de modellen.

Een procedure "significante wijzigingen aan interne kredietrisicomodellen" is in voege, met de gepaste governance.

Interne audit

Interne audit heeft in de loop van de voorbije jaren op continue basis audits uitgevoerd met betrekking tot het Basel pijler 1 kredietrisico. De directie interne audit heeft immers de taak om vast te stellen of een bank die zich wil kwalificeren voor de geavanceerde benadering voor kredietrisico van Basel voldoet aan alle minimumvereisten. De directie interne audit doet hierbij een beroep op onafhankelijke interne en externe experts en op de resultaten van de validator, nadat de validatiewerkzaamheden geauditeerd zijn.

Stresstesten

Naast het uitvoeren van en rapporteren over de backtesting van de interne meetsystemen ter bepaling van de PD, LGD en EAD worden er door Kredietrisicobeleid en Financieel Management - op aangeven van Risk - stresstesten uitgevoerd. Stresstesting is het meten van de effecten van ernstige, maar geloofwaardige economische condities op de eigen portefeuille. De resultaten van de stresstesten geven een inzicht in het effect van mogelijke ongunstige economische ontwikkelingen op het risicoprofiel van de Vennootschap.

De stresstesten worden uitgevoerd op het kredietrisico in de portefeuilles met de volgende intenties:

- a) de effecten te bepalen op de kapitaaltoereikendheid, de eigen rating en de hoogte van mogelijke verliezen;
- b) vast te stellen in welke mate een buffer moet gevormd worden om stress-scenario's op te vangen;
- c) inzicht te krijgen in de relatie tussen macro-economische variabelen en de parameters die bepalend zijn voor het kredietrisico en
- d) te voldoen aan de eisen die gesteld worden vanuit de toezichthouder.

De stresstesten voor de hypotheekportefeuilles worden uitgevoerd om de gevolgen van schokken op de hypotheekmarkt te kunnen bepalen. In dit kader is de Vennootschap gevoelig voor een daling van de huizenprijzen, stijgende werkloosheid, een daling van de koopkracht en een stijgende rente.

7.3. Opgebouwde modellen

7.3.1. Interne kredietrisicomodellen voor exposure op retailcliënteel

De Vennootschap heeft drie globale modellen opgebouwd voor de hypothecaire leningen (residential mortgages). Een PD en LGD model werd opgebouwd voor de portefeuille hypothecaire leningen geïnitieerd door het eigen kantorennet van de Vennootschap.

Een tweede PD en LGD model werd opgezet voor de zogenaamde CBHK-portefeuille, zijnde de portefeuille die in het verleden werd opgebouwd via het CBHK-makelaarskanaal. Gelet op het aflopend karakter en dalende omvang werd in 2017 de aanvraag ingediend om voor deze deelportefeuille naar de STA methode over te gaan.

Ten slotte werd een derde PD en LGD model ontwikkeld voor de in Nederland toegestane hypothecaire leningen. Voor het beheer en de administratie van de hypotheekportefeuille in Nederland doet de Vennootschap beroep op een externe service provider (Quion).

Een belangrijk onderscheidend element bij de LGD-berekening van de portefeuille Nederlandse hypothecaire leningen is de NHG. NHG is de naam van de garantie die iemand in Nederland kan krijgen als hij/zij een lening afsluit voor het kopen of verbouwen van een woning mits aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt. De NHG houdt in dat bij het afsluiten van een hypothecaire lening de WEW borg staat voor de lening. De ontlenaar betaalt hiervoor een eenmalige premie (zie de uitgebreidere toelichting bij 5.3.).

Bij de toepassing van het bestaand model voor de Nederlandse portefeuille heeft de toezichthouder als voorwaarde gesteld dat er stelselmatig een vergelijking tussen de berekeningen volgens de STA en IRB methode dient te gebeuren. In de loop van 2016 werd binnen gedeeltelijke applicatie zowel een model dossier als een proces gerelateerd dossier voor het doorontwikkelde intern model voor de Nederlandse hypotheek ingediend bij de toezichthouders. In 2017 werd het volledige applicatie dossier ingediend.

Pooling – toewijzingen aan risicoklassen

De individuele risicoposities worden toegewezen aan een risico-PD-klasse (10 PD-klassen bij de Aspa-kredieten, 8 PD-klassen bij de CBHK-kredieten en 9 PD-klassen bij de Nederlandse deelportefeuille). Gefaalde leningen worden in de defaultklasse ingedeeld. Iedere klasse of pool bevat voor de desbetreffende portefeuille kredieten met een gelijkaardig risicoprofiel. De beste risico's zitten in klasse 1, de slechtste in laagste klasse (de defaultklasse). Voor de bepaling van het aantal risicoklassen wordt er gezocht naar een indeling in een maximaal aantal risicoklassen die significant verschillend zijn van elkaar.

De resultaten van deze modellen en alle betrokken analyses worden besproken op het Kredietrisicocomité (Kreco) voor de retail portefeuilles.

7.3.2. Interne kredietrisicomodellen voor exposure binnen de investeringsportefeuille

In het kader van een gepast en gedegen risicobeheer werden alle bancaire en corporate tegenpartijen in een tijdsspanne van één jaar door eerste lijn geanalyseerd. Dit past ook binnen het governance verhaal gekoppeld aan Argenta's (F)IRB-statuut.

Deze analyses maken alle het voorwerp uit van een systematische risicocheck als onderdeel van een jaarlijks terugkerend proces. Iedere bank en corporate krijgt voor opname in de portefeuille een interne rating toegewezen, conform het binnen Argenta bekrachtigde en geïmplementeerde (F)IRB-kader en minstens jaarlijks worden deze aan een herziening onderworpen. De resultaten van deze ratingonderzoeken komen aan bod op een maandelijks georganiseerde Ratingoverleg en finaal op het Alco (Asset & Liability comité).

De onderliggende ratingmodellen voor de niet-retail portefeuille werden door S&P ontwikkeld en brengen voor elke debiteur een twintigtal variabelen in rekening.

Interne ratings zijn steeds gebaseerd op twee pijlers, naast het gebruik van de statistische onderbouwde *expert-judgement* modellen worden per debiteur fundamentele risicoanalyses uitgevoerd welke aan onafhankelijke tweedelijnscontroles worden onderworpen. De kalibrering van de aan de interne ratings gekoppelde PD-waarden gebeurt op basis van historische data.

7.4. Overzicht risicopositivies (F)IRB-methode

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de exposure, gemiddelde PD, gemiddelde LGD, RWA en gemiddelde risicogewicht per 31 december 2017 (van de categorieën instellingen, ondernemingen, gedekte obligaties en "gedekt door onroerend goed").

Tabel 27: Overzicht van de exposures volgens (F)IRB-methode

		Exposures	Gem PD %	Gem LGD %	RWA	Gem RW %
Totaal exposures		31.677.135.283			4.077.724.820	
IRBA (advanced)	Balansposten	26.880.368.010	1,13%	11,07%	2.962.344.625	8,36%
	Buitenbalans	516.999.217	0,25%	13,48%	31.517.299	6,10%
	Provisies	-23.357.260				
IRBF (foundation)	Balansposten	4.183.975.310	0,15%	43,97%	1.734.177.563	41,45%
	Derivaten	119.150.006	0,08%	45,00%	65.106.084	54,64%

Bij de IRBA (advanced) approach zijn er modellen ontwikkeld voor de PD en LGD. Bij de IRBF (foundation) approach is er enkel een model ontwikkeld voor de PD.

In bovenstaande tabel zijn de effectieve LGD-percentages terug te vinden. Bij de RWA-berekening van de hypothecaire leningen werd rekening gehouden met de gevraagde LGD floor van 10% in plaats van de effectieve LGD. Bij de buitenbalansposten (die bestaan uit onbenutte kredietlijnen en bindende offertes – de zogenaamde pijplijn) wordt er standaard een CCF van 100% gebruikt. De PD % zijn inclusief de defaults (voor de definitie zie toelichting 8.1).

De volgende tabel geeft de berekende *expected loss* (hierna EL) per hypothecaire deelportefeuille weer – die verwerkt werden onder de IRB benadering – rekening houdend met de effectieve LGD en de toegepaste LGD-floor van 10%.

Tabel 28: Overzicht EL per hypothecaire deelportefeuille

	ASPA	CBHK	Nederland	Totaal
Totaal opgenomen provisies	8.152.712	3.806.592	11.397.956	23.357.260
EL _{eff} lgd	9.687.311	4.180.874	17.165.637	31.033.822
> non-defaults	2.503.460	656.226	10.720.000	13.879.685
> defaults	7.183.851	3.524.648	6.445.637	17.154.137
EL _{lgd} floor	11.432.260	4.309.060	19.619.989	35.361.309
> non-defaults	4.248.409	784.412	13.174.352	18.207.172
> defaults	7.183.851	3.524.648	6.445.637	17.154.137

De 17.154.137 euro zijn de individuele provisies die bij de default (100% PD) groep zijn opgenomen bij de categorie "gedekt door onroerend goed".

Per 31 december 2017 was het totaal aan EL (met de effectieve LGD) voor zowel de defaults als non-defaults 31.033.822 euro. Rekening houdend met de LGD-floor van 10% was er een EL van 35.361.309 euro.

Voor de individuele hypothecaire kredieten die verwerkt werden volgens de IRB benadering waren er in totaal provisies voorzien van 23.357.260 euro. Deze bevatten zowel de individuele provisies (17.154.137 euro voor de default groep) als de berekende IBNR provisies.

Sinds 2008 wordt er een collectieve IBNR-voorziening aangelegd voor de hypothecaire portefeuilles waarvoor er IRB-modellen werden opgebouwd.

In onderstaande tabel wordt een groepering van de exposures (in miljoenen euro) per PD grade voor de belangrijkste exposure categorie namelijk "gedekt door onroerend goed" voor toestand 31/12/2017 opgenomen. Deze exposures worden volgens de IRB(A) methode verwerkt.

Tabel 29: Blootstelling aan kredietrisico's per categorie en PD range (EU CR6 IRB)

	a	b	c	d	e
PD-schaal	Oorspronkelijke brutoblootstellingen op de balans	Blootstelling en buiten de balansstelling voor CCF	Gemiddelde CCF	EAD na kredietrisico-limitering en na CCF	Gemiddelde PD
0,00 tot < 0,15	6.444,00	155,00	100,00%	6.598,00	0,06%
0,15 tot < 0,25	6.369,00	273,00	100,00%	6.642,00	0,21%
0,25 tot < 0,50	5.439,00	64,00	100,00%	5.504,00	0,37%
0,50 tot < 0,75	5.364,00	17,00	100,00%	5.381,00	0,68%
0,75 tot < 2,50	2.388,00	5,00	100,00%	2.393,00	0,97%
2,50 tot < 10,00	550,00	3,00	100,00%	553,00	4,68%
10,00 tot < 100,00	186,00	0	100,00%	187,00	21,43%
100,00 (Default)	141,00	0	100,00%	141,00	100,00%
Subtotaal	26.880,00	517,00	100,00%	27.397,00	1,11%

	f	g	h	i	j	k
PD-schaal	Aantal debiteuren	Gemiddelde LGD	Gemiddelde looptijd	Risicogewogen activa	Dichtheid risicogewogen activa	Verwachte verliesposten
0,00 tot < 0,15	68.562,00	10,00%	6.038,00	109,00	1,65%	0,40
0,15 tot < 0,25	45.183,00	11,94%	7.762,00	475,00	7,15%	1,70
0,25 tot < 0,50	38.263,00	11,65%	7.692,00	570,00	10,36%	2,40
0,50 tot < 0,75	34.321,00	11,06%	8.254,00	843,00	15,67%	4,00
0,75 tot < 2,50	16.825,00	10,71%	8.258,00	445,00	18,60%	2,50
2,50 tot < 10,00	4.292,00	10,68%	7.182,00	229,00	41,48%	2,80
10,00 tot < 100,00	1.168,00	10,82%	7.706,00	140,00	74,85%	4,40
100,00 (Default)	927,00	14,57%	6.826,00	182,00	129,67%	17,20
Subtotaal	209.541,00	11,11%	7.457,00	2.994,00	10,93%	35,40

De gemiddelde PD voor de blootstellingsklasse 'door onroerend goed gedekte vorderingen – Niet-kmo's' bedroeg 1,11% en de gemiddelde LGD 11,11%.

Backtesting van de Loss Given Default (LGD)

Om na te gaan of de LGD percentages voldoende conservatief zijn worden de voorspelde (downturn) LGD waarden uit voorlaatste LGD backtest vergeleken met de gerealiseerde LGD waarden uit de laatste backtest. De vergelijking gaat tussen alle dossiers die al in default waren op het einde van de vorige backtestperiode en die in de loop van de laatste backtestperiode naar status oninbaar zijn gegaan.

Kredieten Aspa België (reviewdatum laatste backtest: 30/06/2017)

De afwijking tussen de voorspelde LGD en gerealiseerde LGD heeft een mediaan en gemiddelde van resp. 24,37% en 15,25%. Minstens 50% van de observaties heeft een positieve afwijking (conservatieve LGD schatting).

Op basis van een Wilcoxon rangtekentoets, een verdelingsvrije toets voor de mediaan van een continue verdeling, wordt de nulhypothese (geen verschil in gemiddelde tussen voorspelde en geobserveerde LGD) verworpen (met een p-waarde van 0,023). De assumpties van de test, waarbij de verdeling symmetrisch moet zijn, zijn niet overtuigend voldaan.

Kredieten Nederland (reviewdatum laatste backtest: 30/06/2017)

De afwijking tussen voorspelde LGD en gerealiseerde LGD heeft een gemiddelde van 3,94% en een mediaan van 4,89%. Minstens 50% van de observaties heeft een positieve afwijking (conservatieve LGD schatting).

Op basis van de Wilcoxon rangtekentoets blijkt tevens dat de voorspelde LGD (gemiddeld gezien) significant verschillend van de gerealiseerde LGD ($p < 0,0001$). Men kan besluiten dat de voorspelde LGD voldoende conservatief is.

Backtesting van de kans op wanbetaling (PD)

Op basis van de gegevens in onderstaande tabel kan men een inzicht bekomen op de evolutie van de "kans op wanbetaling" per hypothecaire deelportefeuille.

Kolom a geeft een overzicht van de verschillende klassen gebruikt in de IRB modellering. Kolommen c en d houden de gemiddelde PD cijfers in op toestandsdatum december 2017, respectievelijk gewogen op basis van van exposure of ongewogen.

Vervolgens geven kolommen e en f het aantal kredietnemers op toestandsdatum december 2016 enerzijds en december 2017 anderszijds. Kolommen g en h tonen een overzicht van het aantal wanbetalingen bij kredietnemers gedurende het afgelopen jaar (voor respectievelijk reeds bestaande leningen en nieuw verworven klanten gedurende het afgelopen jaar) en kolom i tenslotte geeft de historisch gemiddelde PD weer.

Tabel 30: Back-testing van kans op wanbetaling (EU CR9 IRB)

a	b	c	d	e	f		g	h	i
					Aantal debiteuren				
Blootstel- lingscate- gorie	PD bereik	Externe- rating- equivalent	Gewogen gemiddel- de PD	Reken- kundig gemiddelde PD per debiteur	Einde van het vorige jaar	Einde van het jaar	In gebreke gebleven debiteuren gedurende het jaar	Waarvan nieuwe debi- teuren	Gemiddeld jaarlijks wanbeta- lingscijfer uit het verleden
Aspa	1	N.A.	0,00%	0,01%	31.538,00	34.804,00	2	0	0,01%
Aspa	2	N.A.	0,00%	0,01%	40.139,00	44.323,00	2	0	0,03%
Aspa	3	N.A.	0,03%	0,02%	26.644,00	28.596,00	6	0	0,07%
Aspa	4	N.A.	0,06%	0,05%	23.302,00	23.658,00	11	0	0,13%
Aspa	5	N.A.	0,16%	0,12%	15.277,00	15.011,00	18	0	0,22%
Aspa	6	N.A.	0,21%	0,23%	11.123,00	11.192,00	25	0	0,35%
Aspa	7	N.A.	0,27%	0,22%	9.295,00	9.054,00	20	0	0,59%
Aspa	8	N.A.	0,60%	0,48%	6.953,00	6.706,00	33	0	1,09%
Aspa	9	N.A.	1,29%	1,52%	4.859,00	4.338,00	74	0	2,47%
Aspa	10	N.A.	2,88%	2,54%	2.049,00	1.702,00	52	0	5,18%
Aspa	11	N.A.	4,97%	4,89%	1.656,00	1.286,00	81	2	10,26%
CBHK	1	N.A.	0,28%	0,23%	1.319,00	1.119,00	3	0	0,23%
CBHK	2	N.A.	0,44%	0,29%	1.708,00	1.519,00	5	0	0,55%
CBHK	3	N.A.	0,51%	0,53%	1.503,00	1.340,00	8	0	1,11%
CBHK	4	N.A.	1,42%	1,49%	335,00	302,00	5	0	3,43%
CBHK	5	N.A.	5,45%	5,41%	222,00	165,00	12	0	6,61%
CBHK	6	N.A.	11,14%	10,90%	156,00	124,00	17	0	14,15%
CBHK	7	N.A.	32,13%	29,82%	57,00	49,00	17	0	25,40%
CBHK	8	N.A.	25,24%	31,58%	57,00	37,00	18	0	48,75%
Nederland	1	N.A.	0,06%	0,05%	29.463,00	33.491,00	15	0	0,09%
Nederland	2	N.A.	0,16%	0,16%	23.752,00	24.651,00	38	0	0,18%
Nederland	3	N.A.	0,21%	0,23%	32.244,00	29.994,00	74	0	0,36%
Nederland	4	N.A.	0,40%	0,44%	14.468,00	13.501,00	64	0	0,48%
Nederland	5	N.A.	4,70%	4,77%	1.090,00	758,00	52	0	2,86%
Nederland	6	N.A.	6,77%	6,53%	505,00	393,00	33	0	5,01%
Nederland	7	N.A.	20,17%	19,34%	212,00	202,00	41	0	11,56%
Nederland	8	N.A.	22,68%	23,15%	337,00	323,00	78	0	17,98%
Nederland	9	N.A.	20,77%	23,08%	52,00	47,00	12	0	21,40%

Over het algemeen kan gesteld worden dat PD waarden gedaald zijn het afgelopen jaar voor de drie portefeuilles. Men kan verder zowel een toename in productie zien als een daling van het aantal wanbetalingen. Dit kan toegeschreven worden aan het gunstige economische klimaat.

Wat betreft de Nederlandse kredietportefeuille is er in de berekening van de gemiddelde historische PD nog geen rekening gehouden met het unlikely-to-pay criterium.

Uitsplitsing naar pool/grades

In onderstaande tabel zijn de exposures van de instellingen (inclusief gedekte obligaties) en ondernemingen opgenomen uitgesplitst naar pool/grade met de bijhorende PD%.

Tabel 31: Opsplitsing exposures ondernemingen/instellingen per pool/grade

Pool/ grade	PD %	Ondernemingen 2016	Instellingen 2016	Pool/ Grade	PD %	Ondernemingen 2017	Instellingen 2017
5	0,03%	0	24.506.798	5	0,03%	0	24.506.825
6	0,03%	0	223.651	6	-	0	0
7	0,03%	0	73.154	7	0,03%	0	69.142.935
8	-	0	0	8	0,03%	103.953.597	147.337.491
9	0,04%	64.549.875	262.496.495	9	0,04%	0	0
10	0,05%	476.078.202	274.767.859	10	0,05%	497.528.952	457.151.910
13	0,09%	151.485.713	520.338.764	13	0,09%	228.434.846	239.088.181
16	0,13%	162.023.002	274.738.178	16	0,12%	198.958.901	419.779.105
18	0,13%	293.027.375	297.959.366	18	0,13%	409.585.131	433.130.816
21	0,21%	298.493.044	114.983.438	21	0,20%	477.831.195	45.787.678
27	0,49%	277.922.410	35.077.955	27	-	0	0
28	-	0	0	28	0,46%	386.170.720	0
29	0,49%	32.450.038	10.334.938	29	-	0	0
30	-	0	0	30	0,46%	93.284.344	0
34	0,78%	43.351.160	0	34	-	0	0
36	-	0	0	36	0,74%	51.962.034	0
39	1,42%	29.586.332	0	39	-	0	0
42	2,60%	2.066.971	0	42	-	0	0
Totaal		1.831.034.121	1.815.500.597	Totaal		2.447.709.720	1.835.924.939
RWA's		862.086.919	785.004.168	RWA's		1.141.172.301	644.467.886
EV vereiste		68.966.954	62.800.333	EV vereiste		91.293.784	51.557.431

Overzicht van de stromen van de risicogewogen activa

In onderstaande tabel werd de evolutie van de risicogewogen activa van de belangrijkste IRB categorie namelijk de "gedekt door onroerend goed" categorie weergegeven.

Het betreft hier een overzicht van de evolutie ten gevolge van volledige en gedeeltelijke terugbetalingen van kapitaal, wijzigingen in PD en/of LGD klassen (inclusief defaults), wijzigingen naar aanleiding van de jaarlijkse calibratie van de PD en LGD waarden en nieuwe productie.

Tabel 32: Overzicht stromen categorie "gedekte door onroerend goed" (EU CR8 IRB)

IRB A	a	b
	Bedragen risicogewogen activa	Kapitaalvereisten (8%)
Risicogewogen activa per 31/12/2016	2.761.328.876	220.906.310
Omvang van de activa	-44.198.151	-3.535.852
Kwaliteit van de activa	-19.463.648	-1.557.092
Modelbijwerkingen	330.034.063	26.402.725
Methodiek en beleid	0	0
Verwerving en afstoting	0	0
Wisselkoersbewegingen	0	0
Andere	-33.839.215	-2.707.137
Risicogewogen activa per 31/12/2017	2.993.861.926	239.508.954

Zoals reeds toegelicht dient de Vennootschap een vergelijking te maken voor de Nederlandse kredietportefeuille tussen de RWA berekend volgens de standaardmethode en volgens de IRB methode.

Indien de IRB methode een lagere RWA geeft, dient de hogere RWA van de standaardmethode weerhouden te worden. Per 31/12/2016 bedroeg de add on 750.486.561,81 euro en per 31/12/2017 bedroeg deze 715.434.014,19 euro. De daling van de add on van 35 miljoen euro is verwerkt in de lijn "andere" in bovenstaande tabel.

8. Kredietrisico aanpassingen

Voor een uitgebreidere toelichting over het kredietrisico (beheer) en de van kracht zijnde waarderingsregels verwijzen we respectievelijk naar hoofdstuk 5.3. Kredietrisico en 2.2. Grondslagen voor financiële verslaggeving – waarderingsregels – bijzondere waardeverminderingen in het IFRS jaarverslag van Argenta Spaarbank (dat op www.argenta.be en www.argenta.eu terug te vinden is).

8.1. Definitie van de begrippen achterstallig en ‘in default’

Een krediet wordt in de eigen vermogensrapportering als ‘achterstallig’ beschouwd als zij meer dan één maand en meer dan 25 euro achterstand heeft. Een krediet wordt in de eigen vermogensrapportering en boekhouding als ‘in default’ aangemerkt wanneer:

- ofwel de betaalachterstand groter is dan de som van drie mensualiteiten of, bij een andere terugbetalingsfrequentie, vanaf er betalingsachterstand is van meer dan 3 maanden, zowel in kapitaal als in interest. Dit geldt ook voor een nog openstaande vordering op eindvervaldag groter dan 25 euro;
- ofwel op basis van indicatoren blijkt dat de vordering mogelijk geheel of gedeeltelijk oninbaar is (unlikely to pay).

Voor de kredieten die als ‘in default’ worden beschouwd, wordt vervolgens nagegaan of er – hierbij onder andere rekening houdend met de bekomen zekerheden – bijzondere waardeverminderingen moeten worden aangelegd.

8.2. Toelichtingen bij de kredietkwaliteit van de exposures

Er zijn enkel achterstallige posities (meer dan 1 maand en meer dan 25 euro) bij de risicoposities – categorieën ‘retailcliënteel’ en ‘gedekt door onroerend goed’. Onderstaande posities worden in de eigen vermogensberekening gecatalogeerd onder de kredieten in default. Deze kredieten situeren zich geografisch bijna volledig op de kernlanden België en Nederland.

Tabel 33: Geografische indeling van de achterstallige (IRB) risicoposities per einde jaar

Land	Achterstallige risicopositie 2016	Achterstallige risicopositie 2017
BE	97.488.533	68.930.553
NL	91.358.870	70.459.358
Andere	1.702.404	1.158.806
Totale achterstallige risicoposities	190.549.807	140.548.717

Het betreft hier het totaal van de risicoposities die volgens de IRB methode verwerkt worden.

In onderstaande tabel is de kredietkwaliteit van alle posities - uitgesplitst naar categorie van blootstelling - terug te vinden.

Tabel 34: Kredietkwaliteit van posities uitgesplitst naar categorie en instrument (EU CR1-A)

	a		B	c	g
	Bruto boekwaarden van		Blootstellingen niet in wanbetaling	Specifieke kredietrisico- aanpassing	Nettowaarden (a+b-c-d-e)
	Blootstellingen in wanbetaling				
2	Instellingen		1.835.924.939,21		1.835.924.939,21
3	Ondernemingen		2.467.200.376,38	5.362,95	2.467.195.013,43
4	<i>waaronder: Gespecialiseerde kredietverlening</i>		19.490.656,30		19.490.656,30
6	Particulieren en kleine partijen	140.548.717	27.256.818.510,14	23.357.259,93	27.374.009.967,22
7	<i>Door onroerend goed gedekte vorderingen</i>	140.548.717	27.256.818.510,14	23.357.259,93	27.374.009.967,22
15	Totaal overeenkomstig IRB-benadering	140.548.717	31.559.943.825,73	23.362.622,88	31.677.129.919,86
16	Centrale overheden of centrale banken		3.317.360.825,49		3.317.360.825,49
17	Regionale of lokale overheden		911.923.980,59		911.923.980,59
18	Publiekrechtelijke lichamen		214.365.938,23		214.365.938,23
21	Instellingen		360.666.808,83		360.666.808,83
22	Ondernemingen		88.651.404,82		88.651.404,82
24	Particulieren en kleine partijen		780.369.013,00		780.369.013,00
26	Gedekt door hypotheek op onroerend goed		1.115.418.461,46		1.115.418.461,46
28	Wanbetaling	3.557.849,19		3.214.696,79	343.152,40
33	Posities in aandelen		21.163.361,95	12.560,00	21.150.801,95
34	Overige posities		342.345.571,11		342.345.571,11
35	Totaal overeenkomstig standaardenbenadering	3.557.849,19	7.152.265.365,48	3.227.256,79	7.152.595.957,88
36	Totaal	144.106.566,20	38.712.209.191,21	26.589.879,67	38.829.725.877,74

Onder de kolom "specifieke kredietrisicoaanpassing" staat bij lijn 6 (23.357.260 euro) en bij lijn 28 (3.214.967 euro). Het totaal hiervan (26.571.957 euro) komt overeen met het totaal van de individuele voorzieningen (20.331.261 euro) en de IBNR voorziening (6.240.696 euro).

Per 31/12/2017 waren er op de balans dus individuele voorzieningen van 20.331.261 euro aangelegd (ten opzichte van 25.751.562 euro per 31/12/2016) en een IBNR voorziening van 6.240.696 euro (ten opzichte van 9.997.083 euro per 31/12/2016).

In onderstaande tabel zijn de wijzigingen van de op individuele basis bepaalde waardeaanpassingen van de kredieten en de globale impact naar de resultatenrekening (zie kolom totale impact) terug te vinden voor het boekjaar 2017. Per 31/12/2017 was er een positieve impact van 6.370.380 euro (ten opzichte van een negatieve impact van 5.030.062 euro in 2016).

Tabel 35: Impact waardeaanpassingen op de resultatenrekening (retail kredieten)

	Beginsaldo 31/12/2016	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2017	Recupera- ties via P&L	Recht- streekse afboekingen	Collectieve voorziening	Totale impact op P&L
Consumenten- krediet	2.019.249	71.155	-421.151	1.669.253	-120.243	245.201	0	-225.038
Hypothecaire leningen	22.394.762	12.769.247	-17.796.763	17.367.245	-984.061	3.863.460	-3.756.388	-5.904.506
Leningen op termijn	398.600	3.306	-64.108	337.798	-7.513	0	0	-68.315
Zichtdeposito's / voorschotten	938.951	474.198	-456.183	956.965	-406.667	216.131	0	-172.521
Overige krediet- vorderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal leningen en vorderingen	25.751.562	13.317.906	-18.738.205	20.331.261	-1.518.484	4.324.792	-3.756.388	-6.370.380

Per saldo was er een positieve impact van de waardeaanpassingen op de resultatenrekening die ondemeer het gevolg is van de goede economische groei in België en Nederland met stijgende pandwaarden als gevolg en ook een lagere werkloosheid.

In onderstaande tabel wordt de globale exposure met vermelding van de kredietkwaliteit uitgesplitst naar geografisch gebied.

Tabel 36: Kredietkwaliteit van blootstellingen volgens geografisch gebied (EU CR1 - C)

	Brutoboekwaarden van			Specifieke kredietrisico aanpassingen (c)	Nettowaarden (a+b-c)
	Blootstellingen in wanbetaling (a)	Blootstellingen niet in wanbetaling (b)			
1 Europese Unie (Totaal)	143.677.117,65	38.073.801.637,41		26.471.569,06	38.191.007.186,00
2 België	72.041.861,20	17.359.303.794,96		14.307.781,76	17.417.037.874,40
3 Duitsland	13.726,76	223.812.701,48		13.776,44	223.812.651,80
4 Spanje	557.922,16	371.804.313,13		226.761,29	372.135.474,00
5 Frankrijk	63.025,93	631.809.591,50		63.749,33	631.808.868,10
6 Verenigd Koninkrijk	6.111,60	366.106.038,20		6.195,49	366.105.954,31
7 Ierland	0	344.790.274,80		8,50	344.790.266,30
8 Luxemburg	113.873,25	212.619.990,11		182,56	212.733.680,80
9 Nederland	70.880.596,75	17.326.259.326,28		11.852.982,50	17.385.286.940,53
10 Overige EU landen	0	957.393.174,48		129,21	957.393.045,27
11 Zweden	0	279.902.432,47		1,99	279.902.430,48
12 Noord Amerika (Totaal)	0	583.569.648,26		238,61	583.569.409,65
13 Canada	0	244.561.144,84		30,99	244.561.113,85
14 Verenigde Staten	0	339.008.503,42		207,62	339.008.295,80
15 Overige geografische gebieden (Totaal)	429.448,55	54.837.905,54		118.072,00	55.149.282,09
16 Overige geografische gebieden	429.448,55	54.837.905,54		118.072,00	55.149.282,09
17 Totaal	144.106.566,20	38.712.209.191,21		26.589.879,67	38.829.725.877,74

9. Bezwaarde en niet bezwaarde activa

De financiële instellingen moeten op voortschrijdende basis informatie over de voorafgaande twaalf maanden openbaar maken over bezwaarde en niet bezwaarde activa, uitgaande van mediaanwaarden van minstens driemaandelijke gegevens.

Tabel 37: Overzicht van de bezwaarde activa

	31/12/2016	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2017	gemiddelde 2017	gemiddelde 2017
	nominale waarde	Markt-waarde	nominale waarde	markt-waarde	nominale waarde	markt-waarde
Collateral voor afgeleide instrumenten (caps en swaps)	559.469.000	635.725.745	466.630.300	515.786.689	503.705.458	555.193.494
Collateral voor repo transacties	0	0	0	0	0	0
Collateral voor Bank Card Company	31.000.000	33.118.285	31.750.000	32.424.413	31.750.000	33.035.079
Totaal gegeven collateral	590.469.000	668.844.030	498.380.300	548.211.102	535.455.458	588.228.573
Betaalde cash (afgeleide instrumenten)		28.900.000		22.286.000	0	21.921.250
Ontvangen cash (afgeleide instrumenten)		29.573.769		74.941.976	0	72.378.794
Collateral kredietlijn NBB	250.000.000	261.525.000	250.000.000	259.573.950	250.000.000	261.844.450

Er waren eind 2017 voor nominaal 466.630.300 euro bezwaard in het kader van de afgeleide instrumenten en repo's en nominaal 31,75 mln in het kader van het gebruik van kredietkaarten door de klanten van de Vennootschap. In het kader van het collateral beheer werd bij de afgeleide instrumenten voor 22.286.000 euro cash betaald en er werd 74.941.976 euro cash ontvangen in het kader van de uitgevoerde repo-transacties.

De bronnen van bezwaring zijn:

- Collateral in het kader van het collateral beheer bij afgeleide instrumenten (de Vennootschap sluit hierbij enkel afgeleide instrumenten af voor het eigen renterisicobeheer).

Voor de door de Vennootschap afgesloten of gekochte afgeleide producten bestaat er een uitgebouwd collateral management. Met elke tegenpartij is er een Credit Support Annex (CSA) van de International Swaps and Derivatives Association (ISDA) afgesloten. Deze CSA's zijn voornamelijk afgesloten om het tegenpartijrisico te minimaliseren. Veranderingen in marktwaarde van de afgeleide producten leiden tot de uitwisseling van collateral (in de vorm van effecten of cash).

- Collateral bij het periodiek aangaan van repo's. Het globale kader voor het aangaan van repo's is uitgewerkt maar het is geen actief onderdeel van het funding beleid.
- Collateral voor de vennootschap Bank Card Company in het kader van de uitgifte en betalingsstromen van betaalkaarten. Het bedrag aan gegeven collateral is stabiel en wordt periodiek herzien.
- Mogelijke collateral bij de NBB in het kader van de kredietlijn die de Vennootschap bij de NBB heeft. Gezien de kredietlijn niet gebruikt wordt, blijft het potentiële bedrag aan collateral constant.

De Vennootschap heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten zullen bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

De Vennootschap heeft tot nader order geen gedekte obligaties uitgegeven. Er zijn per 31/12/2017 wel kredieten die geëffectiseerd zijn maar deze worden op geconsolideerd niveau opnieuw opgenomen in de balans.

Buiten bovenvermelde gestelde zekerheden werden er bij de Vennootschap geen andere activa bezwaard. De rest van de activa op de balans kunnen dan ook als niet bezwaard beschouwd worden. In onderstaande tabel (template A-Assets) werd een overzicht gegeven van de bezwaarde en niet bezwaarde activa.

Tabel 38: Overzicht van de totale activa (bezwaard en niet bezwaard – template A-Assets)

		uitstaande bedragen bezwaarde activa	marktwaarde bezwaarde activa	uitstaande bedragen niet bezwaarde activa	marktwaarde niet bezwaarde activa
010	Activa van de rapporterende instelling	570.497.102		37.055.662.836	
030	Aandelen	0	0	6.958.503	6.958.503
040	Schuldbewijzen (AFS en HTM) portefeuille	548.211.102	548.211.102	7.808.152.380	7.818.600.958
120	Andere activa	22.286.000		29.240.551.953	

Er werd per einde 2017 geen andere dan de vermelde cash collateral van 74.941.976 euro ontvangen. Deze collateral werd opgenomen in de balans zodat template B – collateral received inzake de “ontvangen collateral” niet expliciet dient te worden opgenomen.

In onderstaande tabel is de link terug te vinden tussen de bezwaarde activa, ontvangen collateral en betrokken verplichtingen.

Tabel 39: Bezwaarde activa, ontvangen collateral en betrokken verplichtingen (template C)

		Betrokken verplichtingen	Betrokken assets en ontvangen collateral
010	Totaal uitstaande bedragen	308.437.996	578.302.337
020	Afgeleide instrumenten	276.687.996	545.877.924
030	waarvan OTC derivaten	276.687.996	545.877.924
040	Deposits (collateral BCC)	31.750.000	32.424.413

Zoals af te leiden uit de beschrijving is het vooral het collateral management bij de afgeleide instrumenten dat aanleiding geeft tot bezwaring van activa. Deze instrumenten worden afgesloten in het kader van het renterisicobeheer van de Vennootschap zelf. De betrokken afgeleide instrumenten en gegeven en ontvangen collateral worden stelselmatig gerapporteerd aan het Alco.

Mede door de Europese verordening European Market Infrastructure Regulation (EMIR) is het collateral management de laatste jaren wel geëvolueerd. De bedoeling van EMIR is om de handel in Over The Counter (OTC) derivaten transparanter en veiliger te maken.

EMIR bevat regels voor het afwickelen van derivaten door een centrale tegenpartij (CCP), een vergunningplicht voor die CCP's en eisen aan het onderpand en de overdraagbaarheid van posities, ook als de afwikkeling van de OTC-derivaten contracten niet via een CCP gebeurt.

Door de inwerkingtreding van EMIR zijn er nu een verplichte centrale afwikkeling en de rapportage van OTC transacties aan Trade Repositories. Daarnaast worden alle nieuwe transacties via een centrale tegenpartij afgewikkeld. Waar er in het verleden vooral effecten in onderpand werden gegeven wordt er door de werking met de CCP meer cash uitgewisseld.

10. Gebruik ratings van externe kredietbeoordelingsinstellingen (EKBI)

De Venootschap gebruikt de ratings van volgende drie ratingbureaus (Erkend Krediet Beoordelingsbureau – EKBI) bij het bepalen van de wegingpercentages: Standard & Poors (hierna S&P), Moody's en Fitch.

De ratings van alle genoteerde effecten worden stelselmatig opgevolgd door de afdeling CRA in het kader van de opvolging van het kredietrisico. In de financiële beleidslijn en het RAF zijn limieten vastgesteld voor de ratings waaraan de verschillende activaklassen minimaal dienen te voldoen. Indien de ratings dalen onder de beoogde limieten wordt dit stelselmatig gerapporteerd en – waar nodig – beslist om deze effecten alsnog te behouden.

De Venootschap gebruikt de gepubliceerde standaardindelingen om het gewogen risicovolume te verkrijgen op basis van de ratings van de betrokken effecten.

Hierbij worden dus de ratings van de betrokken drie ratingbureaus gebruikt. Deze ratings zijn publiek beschikbaar bij de uitgiften en ratingwijzigingen worden ook steeds publiek gemaakt.

Tabel 40: Overzicht Basel STA categorieën waarbij ratings worden gebruikt per einde jaar

Risicopositie (STA)	Exposure 31/12/2016	Exposure 31/12/2017
Centrale overheden of centrale banken	3.683.375.978	3.317.360.825
Regionale en lokale overheden	749.104.044	911.923.981
Publiekrechtelijke entiteiten	142.392.381	214.365.938
Instellingen	121.132.742	360.666.809
Ondernemingen	98.397.821	88.651.405
Aandelen (participaties)	2.159.696	21.150.802
Effectiseringsposities	143.312.483	165.693.932

Bij toelichting 15 is een gedetailleerdere toelichting terug te vinden over het gebruik van de ratings bij effectiseringsposities.

Zoals toegelicht in het "risk management" gedeelte van de IFRS jaarrekening (onderdeel kredietrisico) worden er door de afdeling CRA ook interne ratings bepaald.

11. Blootstelling aan marktrisico

De Vennootschap doet geen eigen vermogensberekeningen voor het marktrisico, vermits de Vennootschap noch in het verleden noch vandaag een *trading book* heeft alsook geen instrumenten in vreemde valuta.

De afgeleide instrumenten in de balans van de Vennootschap onder de activa en passiva aangehouden voor handelsdoeleinden werden allen afgesloten in het kader van (a) de afdekking van het renterisico van het banking book of (b) bij het realiseren van effectiseringstransacties.

Bij de berekening van het kredietrisico worden deze afgeleide instrumenten verwerkt volgens de methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde.

12. Operationeel risico en overige risico's

Na het vervullen van de formele vereisten (o.a. het indienen van een informatiedossier bij de toezichthouder en het verder uitbouwen van een operationeel kader voor het operationeel risicobeheer) gebruikt de Vennootschap sinds 1 juli 2008 de standaardmethode voor het berekenen van het vereiste eigen vermogen voor het operationele risico.

Bij deze standaardmethode moeten de activiteiten en dus ook het operationeel resultaat toegewezen worden aan meerdere bedrijfslijnen. De eigen vermogensvereiste verschilt van bedrijfslijn tot bedrijfslijn en dit wordt berekend door het operationeel resultaat te vermenigvuldigen met 12%, 15% of 18%.

Bij de Vennootschap werd het operationeel resultaat toegewezen aan de bedrijfslijnen courtagediensten ten behoeve van particulieren en kleine partijen, bankdiensten ten behoeve van particulieren en kleine partijen en tenslotte vermogensbeheer (die alle drie met een factor van 12% moeten vermenigvuldigd worden).

Op basis van het drie jaar gemiddelde van de som van de jaarlijkse eigen vermogensvereisten voor het operationeel risico, dient de Vennootschap 81.262.059 euro eigen vermogen aan te houden per 31 december 2017.

Deze verdere stijging ten opzichte van vorige jaren is het gevolg van het hogere operationele resultaat van de laatste jaren. De jaren met lagere operationele resultaten worden vervangen door recentere jaren met hogere operationele resultaten.

In de benadering van operationeel risico voor ICAAP wordt indien nodig een correctie (toeslag) doorgevoerd als een maturiteitsscore op de interne controle lager ligt dan het gewenste niveau, daarnaast is er een toeslag voor stressscenario's. Binnen het operationeel risico is er toenemende aandacht voor cyber security; de resultaten van een cyber security maturity assessment worden vertaald in een roadmap om zo de maturiteit verder naar het gewenste targetniveau te brengen.

Inzake de overige risico's is er vooral aandacht voor reputationeel risico, met de NPS (net promoter scores) voor klanten, personeel en kantoren (België) / intermediair (Nederland). De NPS van klanten handhaaft zich op een hoog niveau, de NPS voor personeel en vooral van het kantorennet reflecteren dan weer de onzekerheden die gepaard gaan met het veranderingsproces binnen de gehele financiële sector.

13. Blootstelling aan het aandelenrisico

Naast een zeer beperkt aantal strategische beleggingen in aandelen, houdt de Bankpool eveneens een beperkt aantal posities in individuele aandelen aan (vanuit een investeringsperspectief).

De Vennootschap had slechts een zeer beperkte positie van 62.498 euro aan strategische beleggingen. De positie omvat aandelen van enkele entiteiten die conform de Belgische bankboekhouding als financiële vaste activa beschouwd worden en reeds een lange periode in bezit van de Vennootschap zijn.

Daarnaast heeft de Vennootschap in de voorbije jaren eveneens een zeer beperkte positie in aandelen opgebouwd die vanuit een investeringsperspectief zijn aangegaan en gekoppeld zijn aan vastgoedvennootschappen.

In 2017 werd er een meerwaarde van 176.935 euro gerealiseerd op deze beperkte portefeuille.

De aandelen worden allemaal verwerkt volgens de standaardbenadering. Daarnaast werden ook enkele achtergestelde leningen onder deze categorie verwerkt.

Tabel 41: Overzicht aandelen volgens STA benadering

	Boekwaarde	Marktwaarde	Niet-gerealiseerde meer/minwaarde	Gerealiseerde meer/minwaarde
Strategische Participaties	62.498	63.253	755	0
Beleggingen				
Beursgenoteerd	4.935.715	6.214.243	1.278.527	0
private equity	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
Achtergestelde leningen	13.946.437	14.598.690	652.253	0
Totaal	18.944.650	20.876.186	1.931.536	0

Indien aandelen verhandeld worden op een actieve markt geldt de beurskoers als marktwaarde. Voor de zeer beperkte portefeuille strategische aandelen werd de boekwaarde als marktwaarde weerhouden.

Verwerking verzekeringsparticipatie op BVg CRR scope niveau

Op BVg niveau wordt – zoals reeds toegelicht – de participatie in de verzekeringspool in het kader van de toepassing van het Danish Compromise (DC) opgenomen als exposure en onder de IRB benadering aan 370% gewogen. De betrokken participatie wordt dus niet afgetrokken van het eigen vermogen (non-deducted participations in insurance undertakings). De participatiewaarde bedraagt 176.445.506,20 euro die vermenigvuldigd wordt met 370% om zo een gewogen risicovolume te bekomen van 652.848.372,94 euro en een eigen vermogenvereiste van 52.227.870 euro.

Tabel 42: Niet-afgetrokken deelnemingen in verzekeringsondernemingen (EU INS1)

	Waarde
Het bezit van eigenvermogensinstrumenten van een entiteit uit de financiële sector wanneer de instelling een aanzienlijke deelneming in die entiteit heeft die niet van het eigen vermogen is afgetrokken (vóór risicoweging)	176.445.506
Totaal RWA	652.848.373

14. Blootstelling aan het renterisico

In dit hoofdstuk wordt meer informatie gegeven bij de gehanteerde aannames van de Vennootschap bij de opvolging van het renterisico in het banking book (interest rate risk in the banking book – IRRBB). In het IFRS jaarverslag is onder hoofdstuk 5.1.1. een uitgebreide toelichting terug te vinden.

Het renterisico wordt gedefinieerd als de huidige en toekomstige blootstelling van de winstgevendheid en het eigen vermogen van een instelling aan ongunstige marktrentebewegingen. Het banking book is hierbij het geheel van de rentende vermogensbestanddelen van de instelling die niet tot de handelsportefeuille behoren.

Niet-rentende vermogensbestanddelen (daarbij inbegrepen de niet-rentende elementen van het reglementair eigen vermogen van de instelling) maken geen deel uit van het banking book. De rentende vermogensbestanddelen van de Vennootschap behoren uitsluitend tot het banking book.

Het renterisico wordt zowel vanuit een inkomensperspectief als vanuit een economische waardeperspectief gerapporteerd.

De economische waarde van het banking book kan omschreven worden als de algebraïsche som van de tegen de geldende of toekomstig veronderstelde marktrente en over hun rentelooptijd verdisconteerde verwachte kasstromen, andere dan de commerciële marges, van de bestanddelen van het banking book.

Het inkomensperspectief focust in hoofdzaak op de volatiliteit van het renteresultaat, het verschil tussen renteopbrengsten en rentekosten. Op geconsolideerd niveau wordt hierbij ook rekening gehouden met de marktwaardewijzigingen van rentederivaten die via de winst- en verliesrekening worden verwerkt. Sinds 1 oktober 2008 wordt er op een deel van de rentederivaten hedge accounting toegepast wanneer deze een aantoonbaar renterisico-reducerend karakter hebben.

Schommelingen in de economische waarde zijn bij een rentegevoelige onderneming sterk afhankelijk van de duration gap, zijnde de mismatch tussen de duration (gemiddelde renteduurtijd van een rentedragend instrument waarin naast de rentevervaldag van het kapitaal ook rekening wordt gehouden met de timing van tussentijdse coupons) van alle activa en van alle passiva.

Hoe groter deze mismatch, hoe groter de rentegevoeligheid. Omwille van haar eenvoud wordt de duration gap als maatstaf van het renterisico gerapporteerd in aanvulling van de gemeten gevoeligheid van economische waarde en het renteresultaat, welke volgens een 'full revaluation'-methode gebeuren, waarbij alle relevante kasstromen in beschouwing worden genomen bij de berekeningen.

Binnen de ALM systemen worden alle rentedragende activa, passiva en buitenbalansposities volgens hun respectievelijke aard gemodelleerd. Alle materiële bronnen van renterisico worden in beschouwing genomen.

Ter verdiscontering van kasstromen en projecties ervan hanteert de Vennootschap als basis de spot swap vs euribor 3M - curve.

Het Alco kan beslissen om een methodologie aan te passen, wat in voorkomend geval wordt toegelicht in het directiecomité, die de beslissing zal bekrachtigen en hierover zal rapporteren aan het Risico Comité.

Voor de berekening van de economische waarde wordt de spot swap vs euribor 3M - curve gebruikt op de rapporteringdatum. Op de verdisconteringsrentes wordt geen marge verrekend noch worden de commerciële marges die vervat zitten in de kasstromen verdisconteerd. Op deze manier wordt renterisico strikt gescheiden gehouden van andere risicotypes (zoals krediet- en businessrisico).

In het ALM renterisicobeheersysteem wordt de impact van een gedetermineerd spectrum van rentescenario's onderzocht. Voor inkomensanalyses wordt hierbij telkens een conservatieve flat balance hypothese gehanteerd waarbij zowel de balansgrootte als de balansmix onveranderd blijft.

Aannames betreffende het gedrag van deposito's zonder vaste looptijd

Voor simulaties van de economische waarde worden binnen prudentiële NBB rapporteringen volgende gemiddelde rentevastheden verondersteld (duration-hypothesen) voor deposito's die in theorie dagelijks opvraagbaar zijn maar waarvan empirisch blijkt dat zij gemiddeld gezien geruime tijd op de betreffende rekeningen blijven staan:

- a) spaarrekeningen België: 2 jaar
- b) spaarrekeningen Nederland: 2 jaar
- c) zichtrekeningen België: 5 jaar

Voor simulaties van het renteresultaat worden binnen prudentiële NBB rapporteringen voor dergelijke non-maturing deposito's het volgend herprijzingsgedrag verondersteld, gegeven een bepaalde marktrenteschok:

- a) spaarrekeningen België: 70% van de marktrentewijziging bij een rentestijging en 70% bij een rentedaling, met een vertraging van 6 maanden ten aanzien van het moment van de marktrenteschok
- b) spaarrekeningen Nederland: 70% van de marktrentewijziging bij een rentestijging en 70% bij een rentedaling, met een vertraging van 6 maanden ten aanzien van het moment van de marktrenteschok
- c) zichtrekeningen België: tarief is ongevoelig voor marktrenteschokken

Bij interne simulaties en binnen prudentiële ECB rapporteringen wordt het veronderstelde herprijzingsgedrag voor spaarrekeningen België gemodelleerd via een intern ontwikkeld replicating model. Dit betreft een econometrisch model waaruit op basis van het historisch en verwachte herprijzingsgedrag en de omloop van deze deposito's een (risico)optimale herbeleggingsstrategie van deze gelden wordt afgeleid. Dit model wijkt af van de prudentiële NBB 2 jaar duration-hypothese omdat het meer bedrijfseconomisch onderbouwd is. Het replicatingmodel is evenwel niet louter op historische bedrijfsdata gecalibreerd maar het incorporeert eveneens extra voorzichtigheid omdat er een forward look zit ingecaluleerd.

Voor spaarrekeningen Nederland en zichtrekeningen België worden bij interne simulaties ook de prudentiële NBB duration-hypothesen gehanteerd (cf supra).

Aannames betreffende optierisico

Binnen het renterisicobeheer onderscheidt de Vennootschap drie impliciete opties waarmee het kan geconfronteerd worden.

Bij de eerste optie heeft de klant de mogelijkheid om zijn hypotheeklening vervroegd terug te betalen. In het model wordt op volgende wijze met deze optie rekening gehouden:

- a) Voor de hypotheeken België wordt een intern ontwikkeld, marktrentegedreven prepaymentmodel toegepast.
- b) Voor de hypotheeken Nederland wordt een intern ontwikkeld, huizenprijsgedreven prepaymentmodel toegepast.

Bij de tweede optie worden Belgische hypotheektarieven bij renteherziening automatisch afgetopt of gefloored omwille van contractueel vastgelegde maximale tariefstijging of -daling. De impact hiervan wordt ingecaluleerd bij de meting van het renterisico, zowel binnen simulaties van de economische waarde als van het renteresultaat.

De derde optie voor de klant zit vervat in de rendementsbons, waarbij de klant de keuze heeft om de coupons ofwel te innen ofwel te laten kapitaliseren. Voor het toekomstig gedrag baseert het model zich op de huidige portefeuilleverdeling tussen beide gedragstypes. Deze aflopende portefeuille geeft geen materiële impact.

Behandeling van het pijplijnrisico

In de periode tussen de goedkeuring van een hypothecaire lening en het verlijden van de notariële akte kunnen tussentijdse marktrentebewegingen de rente waaraan de hypotheeklening uiteindelijk doorgaat beïnvloeden. Bij stijgende rentes zal de cliënt nog kunnen genieten van het tarief dat geldig was toen de hypotheeklening werd aangevraagd. Anderzijds zal de cliënt bij dalende marktrentes kunnen kiezen om het tarief te nemen dat geldig is net voor het verlijden van de akte.

In deze periode waarin leningen zijn toegezegd maar waarvan het tarief nog niet vaststaat is er dus een exposure aan pijplijnrisico. Dit offerterisico wordt steeds meegerekend in de renterisicobepaling vanuit een economische waardeperspectief.

De afdeling ALM van de Vennootschap rapporteert over het renterisico maandelijks op vennootschappelijk niveau en driemaandelijks op geconsolideerd niveau.

15. Exposures met betrekking tot effectiseringsposities

15.1. Eigen effectiseringen

Het operationele kader en het beleid om effectiseringstransacties te kunnen verwezenlijken, werden in het verleden uitgewerkt, met als resultaat een eerste succesvolle effectisering in september 2007. In december 2008 werd een tweede effectiseringstransactie afgerond. Beide effectiseringstransacties zijn intussen na de uitvoering van de call op vervaldag gekomen.

In oktober 2017 werd een nieuwe effectiseringstransactie uitgevoerd namelijk de effectisering van een portefeuille Nederlandse residentiële hypothecaire leningen met NHG garantie via de SPV Green Apple.

De doelstelling van deze effectisering was het aantrekken van nieuwe financiering (aanboren van een nieuwe fundingbron) met het oog op het verder verstrekken van hypothecaire kredieten.

De Vennootschap heeft hierbij de uitgegeven B en C notes zelf gekocht en er werden voor notioneel 1,2 miljard euro notes geplaatst bij institutionele beleggers.

De SPV Green Apple – die de effectiseringstransactie heeft uitgevoerd - wordt onder de IFRS normen volledig geconsolideerd, zodat de onderliggende Nederlandse hypothecaire leningen opnieuw op de balans kwamen van de geconsolideerde entiteit.

Hierbij worden zowel het liquiditeitsrisico en renterisico van de onderliggende kredieten (en bijgevolg ook de behouden notes) mee beheerd bij de Vennootschap conform de voorziene standaard rapporteringen en governance van de Argenta Groep. Het renterisico blijft bij de Vennootschap door de aanwezigheid van een cap structuur in de globale transactie.

Een uitgebreide toelichting over de Green Apple 2017-I-NHG uitgifte en de globale structuur is terug te vinden bij de website www.argenta.eu. Onder de “debt issuance” zijn de kenmerken van deze uitgifte, de prospectus en “investor presentation” terug te vinden.

Rol als originator in effectiseringstransacties

De Vennootschap is actief in verschillende rollen ten opzichte van effectiseringsoperaties. Als initiator (*originator*) van effectiseringsoperaties verkoopt de Vennootschap (*seller*) de te effectiseren leningen aan de uitgever (*issuer*).

In het geval van de door de Vennootschap geïnitieerde effectiseringsoperatie is de uitgever een onder Nederlands recht opgerichte SPV Green Apple BV. Deze onderneming koopt de kredieten en geeft obligaties (notes) uit om deze aankoop te kunnen betalen.

De administratie van de SPV Green Apple wordt uitgevoerd door Intertrust Services, een onafhankelijke Nederlandse onderneming gespecialiseerd in effectiseringsoperaties en *trust management*.

Hierbij is de Vennootschap ook betrokken bij de transactie door de structuur van een front- en backcap waarmee het renterisico bij de Vennootschap blijft.

De Vennootschap is niet betrokken als sponsor bij andere effectiseringstransacties. De Vennootschap is wel betrokken bij andere effectiseringsoperaties door zijn rol als belegger (zie 15.2. Portefeuille effectiseringsposities).

Toegepaste CRR benaderingen

De Vennootschap past de *rating based approach* toe voor het berekenen van de eigen vermogensvereisten voor de effectiseringseffecten die zij aankoopt in het kader van haar beleggingsbeleid.

De SPV Green Apple werd onder de IFRS normen volledig geconsolideerd, zodat de onderliggende Nederlandse hypothecaire leningen met NHG garantie opnieuw op de balans kwamen van de geconsolideerde entiteit.

Met de effectiseringstransactie wordt geen vrijval van kapitaal beoogd en op het niveau van Argenta Spaarbank solo wordt er een kapitaalvereiste berekend voor alle geëffectiseerde kredieten. Dit vervangt de berekening van een eigen vermogensvereiste voor de (zelf aangekochte) B en C notes. Er wordt dus een kapitaalvereiste berekend voor de onderliggende kredieten in plaats voor de uitgegeven en zelf aangekochte notes.

Op het niveau van de consolidatie worden de eigen vermogensberekeningen van de hypothecaire kredieten behouden (vermits de kredieten opnieuw op de balans komen) en vallen de zelf behouden B en C notes weg in de consolidatie.

Grondslagen voor de financiële rapportering

De effectisering kunnen de vorm aannemen van een verkoop van de betrokken activa naar met een speciaal doel opgerichte entiteiten (SPV) of een overdracht van het kredietrisico door middel van kredietderivaten.

Een SPV geeft effectentranche's uit voor de financiering van de aankoop van de activa. De in een effectisering begrepen financiële activa worden (volledig of gedeeltelijk) niet langer opgenomen in de balans van de uitgevend financiële instelling wanneer de betrokken Vennootschap nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de activa (of delen ervan) overdraagt.

De B en C notes van de Green Apple 2017-I-NHG uitgifte worden op solo niveau aan "amortised cost" waardering opgenomen omdat het de bedoeling is om deze effecten te behouden tot de call datum. Op geconsolideerd niveau worden deze notes geëlimineerd en komen de kredieten opnieuw op de balans van de Vennootschap.

Op geconsolideerd niveau worden er geen winsten gerealiseerd bij de verkoop van de kredieten. Door de werkwijze van de DPP (deferred purchase price) komt het renteresultaat van de kredieten op enkelvoudig niveau in de resultatenrekening terecht.

Alle effectiseringsposities die de Vennootschap heeft aangekocht, zijn genoteerd. Op deze manier wordt dan ook een externe waardering van deze effecten verkregen. In het IFRS jaarverslag van de Vennootschap wordt onder hoofding 24 een uitgebreidere toelichting gegeven bij de reële waarde van financiële instrumenten.

De Vennootschap heeft tot nader order slechts sporadisch kredieten verkocht in het kader van effectiseringstransacties. Het betrof hier steeds effectiseringstransacties waarbij de betrokken kredieten nadien via de consolidatie opnieuw op de balans van de Vennootschap kwamen. De betrokken kredieten werden dan ook niet opgenomen in het trading book. De Vennootschap heeft in globo geen trading book. De verworven afgeleide instrumenten worden bijvoorbeeld ook steeds aangegaan voor eigen rekening om (rente) risico's van de Vennootschap te hedgen.

15.2. Portefeuille effectiseringsposities

Naast de door de Vennootschap zelf uitgevoerde en hierboven beschreven effectiseringstransacties bezit de Vennootschap in het kader van haar beleggingsbeleid een aantal ABS'en en MBS'en.

Deze effecten maken deel uit van de investeringsportefeuille van de Vennootschap (de Vennootschap heeft geen trading portefeuille) en de risico's hiervan worden opgevolgd conform de governance voor de globale investeringsportefeuille.

De Vennootschap investeert enkel in de A tranches van effectiseringstransacties en heeft geen "res securitisation" posities in haar bezit.

De posities worden – behoudens enkele beperkte uitzonderingen – volgens de IRB-methode onder de risicopositielcategorie 'effectiseringsposities' verwerkt. Beide benaderingen (zowel IRB als STA) worden dus gebruikt.

De RMBS met achterliggend hypotheke worden volgens IRB RBA verwerkt (look through en dezelfde benadering als de eigen hypotheke die onder IRB verwerkt worden). De ABS (de auto effectisering waarin de Vennootschap belegt) worden volgens de STA benadering verwerkt (geen toepassing van look through).

Op basis van de externe ratings van de betrokken effecten wordt er een gewogen risicovolume percentage toegekend. Bij de berekeningen wordt conform de opgelegde principes steeds de beschikbare "second best" rating gebruikt. Wanneer er bijvoorbeeld maar twee ratings zijn wordt ook de tweede gebruikt.

Alle aangekochte effectiseringsposities worden opgenomen in de beleggingsportefeuille van de instelling.

Onderstaand overzicht geeft een geografisch overzicht van de als belegging aangekochte effectiseringsposities. Deze geografische indeling is zoals voor de hele beleggingsportefeuille gebaseerd op de landcode van de uitgever.

Tabel 43: Geografische indeling van de effectiseringsposities per einde jaar

	Land	Risicopositie 2016	Risicopositie 2017
MBS	BE	26.599.622	23.431.633
MBS	ES	27.842.590	22.050.474
MBS	FR	43.123.402	39.091.729
MBS	GB	14.795.160	14.829.162
MBS	IE	17.925.571	32.416.706
MBS	NL	711.773.598	762.420.957
ABS	DE	18.449.202	20.680.302
ABS	ES	27.128.442	26.063.442
ABS	FR	22.142.983	25.623.978
ABS	IE	18.881.806	21.300.104
ABS	LU	59.582.144	74.926.547
ABS	NL	24.256.347	23.163.002
ABS	US	9.521.057	7.242.797
Totaal effectiseringsposities		1.022.021.924	1.093.240.831

De volgende tabel geeft een overzicht van de betrokken effectiseringsposities met vermelding van externe ratings (ter duiding van de kredietkwaliteit van de effecten), hun EAD en de totale eigen vermogensvereiste volgens de IRB methode.

De ratings die de betrokken rating agencies aan de transacties geven worden gebruikt voor de wegingen en eigen vermogen berekening.

Tabel 44: Overzicht EAD en vereiste van effectiseringsposities

Rating S&P	Rating MDY	Rating FITCH		ABS	MBS	Totaal
	Aa2	A	EAD	0	4.849.062	4.849.062
			Eigenvermogensvereiste	0	49.344	49.344
		AA+	EAD	0	4.122.537	4.122.537
			Eigenvermogensvereiste	0	27.967	27.967
	Aaa		EAD	38.254.772	28.484.356	66.739.128
			Eigenvermogensvereiste	612.076	169.083	781.159
		AAA	EAD	29.230.605	374.264.080	403.494.685
			Eigenvermogensvereiste	467.690	2.221.632	2.689.321
		A+	EAD	0	1.510.106	1.510.106
			Eigenvermogensvereiste	0	12.806	12.806
	Aa1	A+	EAD	0	10.973.976	10.973.976
			Eigenvermogensvereiste	0	93.059	93.059
A	Aa2		EAD	0	4.807.172	4.807.172
			Eigenvermogensvereiste	0	48.918	48.918
A+	Aaa	BB	EAD	0	2.569.337	2.569.337
			Eigenvermogensvereiste	0	21.788	21.788
AA		AAA	EAD	0	11.616.776	11.616.776
			Eigenvermogensvereiste	0	78.808	78.808
AA+	Aa2		EAD	0	1.513.790	1.513.790
			Eigenvermogensvereiste	0	10.270	10.270
		BBB-	EAD	0	2.647.582	2.647.582
			Eigenvermogensvereiste	0	17.961	17.961
	Aaa	AAA	EAD	7.242.797	0	7.242.797
			Eigenvermogensvereiste	122.838	0	122.838
AAA			EAD	24.862.789	5.218.761	30.081.551
			Eigenvermogensvereiste	397.805	30.979	428.783
		AAA	EAD	17.581.073	123.821.783	141.402.857
			Eigenvermogensvereiste	281.297	735.006	1.016.303
	Aaa		EAD	50.979.972	105.484.923	156.464.895
			Eigenvermogensvereiste	815.680	626.159	1.441.838
		AAA	EAD	4.784.721	208.246.087	213.030.808
			Eigenvermogensvereiste	76.556	1.236.149	1.312.704
AA-	A1		EAD	0	2.201.104	2.201.104
			Eigenvermogensvereiste	0	18.665	18.665
BBB+	A1	BBB	EAD	26.063.442	0	26.063.442
			Eigenvermogensvereiste	1.105.090	0	1.105.090
B-	B2		EAD	0	1.909.228	1.909.228
			Eigenvermogensvereiste	0	1.909.228	1.909.228
Totaal EAD				199.000.171	894.240.660	1.093.240.831
Totaal eigenvermogensvereiste				3.879.031	7.307.821	11.186.852

De portefeuille effectiseringsposities is zeer beperkt gestegen van een risicoblootstelling van 1.022.021.924 euro per 31 december 2016 naar 1.093.240.831 euro per 31 december 2017.

Na toepassing van de wegingspercentages en de 8%-vereiste, werd er een eigen vermogensvereiste van 11.186.852 euro (ten opzichte van 10.870.865 euro per 31/12/2016) verkregen voor deze aangekochte effectiseringsposities.

De Vennootschap koopt enkel tranches met de hoogste kredietkwaliteit (zie bovenstaande tabel met vermeding van ratings) en dient geen bedragen van haar nuttig eigen vermogen af te trekken (artikel 444 CRR punt (e)). Er wordt ook geen gebruik gemaakt van credit risk mitigations voor deze exposures in de eigen vermogensberekeningen.

15.3. Opvolging effectiseringsposities

De afdeling Credit Risk Analyse (CRA) staat in voor de opvolging van de posities van de beleggingsportefeuille en in concreto ook van de aangekochte effectiseringsposities. De aangekochte posities worden stelselmatig gemonitord en elke drie maanden wordt er een uitgebreid analyse rapport over deze posities opgemaakt dat besproken wordt op het Alco. Op basis van de evolutie van het kredietrisico van de onderliggende activa van de effectiseringsposities worden indien nodig voorstellen gedaan om voorzieningen aan te leggen.

In het analyserapport wordt een overzicht gegeven van de prestatie van de Structured Credit Portfolio (SCP). De opvolging van de RMBS en ABS transacties gebeurt hierbij aan de hand van coverage ratios.

Een Coverage Ratio meet in welke mate de aanwezige kredietversterking, Credit Enhancement (CE), van een RMBS de verwachte verliezen op de onderliggende pool van leningen, Expected Loss (EL), kan dekken in geval van een wanprestatie of default. De verwachte verliezen worden bepaald aan de hand van een schatting van de totale kans op default, Probability of Default (PD), en een schatting van de omvang van het verlies bij default, Loss Given Default (LGD). Het verwachte verlies heeft betrekking op de hoofdsom die onbetaald blijft na verkoop van de waarborgen.

De Coverage Ratios (CR) geven een beeld van de prestaties van zowel de totale portefeuille als van de individuele transacties. De CR worden verder berekend in een base case en severe case scenario. Een $CR > 1$ geeft aan dat de aanwezige credit enhancement de verwachte verliezen binnen de transactie kan opvangen en dat er geen verliezen verwacht worden op de tranche in de portefeuille. Gezien het overgrote deel van de RMBS portefeuille bestaat uit Nederlandse RMBS'en (zie overzicht tabel 42), wordt een benchmark opgesteld voor de vergelijking van de prestaties.

De Vennootschap koopt enkel de hoogste tranches van de uitgegeven effectiseringsposities waardoor ze tot nader order nog geen enkel effectief verlies geleden heeft op deze posities. Op basis van de externe ratings - en na een beperkte stijging van de portefeuille - is de totale vermogensvereiste voor de effectiseringsposities beperkt gestegen. De Vennootschap heeft geen enkele re-securitisatie of synthetische effectisering in haar portefeuille. Deze elementen werden opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 45: Overzicht kerngegevens effectiseringsposities

Overzicht effectiseringsposities	Trading book	Investerings- portefeuille
Totale effectiseringsportefeuille	0	1.093.240.831
Waarvan exposure type (Mortgage Backed Securities - MBS)	0	894.240.660
Waarvan exposure type (Asset Backed Securities - ABS)	0	199.000.171
Traditional securitisations	0	1.093.240.831
Synthetic securitisations	0	0
Resecuritisations posities	0	0
<hr/>		
Uitstaand bedrag per einde 2017 van de zelf uitgegeven notes	0	1.349.586.435
Uitstaand bedrag per einde 2017 van de zelf aangekochte B en C notes	0	166.698.434
Geëffectiseerde kredieten in oktober 2017	0	1.353.431.381
Activa reeds toegewezen om te effectiseren	0	0
<hr/>		
Eigen vermogenvereiste effectiseringsposities	0	11.186.852
Afgetrokken van het eigen vermogen of 1.250% weging	0	0

Zowel op het enkelvoudig als het geconsolideerd niveau worden de eigen vermogenvereiste voor de onderliggende kredieten berekend en niet voor de zelf aangekochte notes.

16. Beloningsbeleid

In dit onderdeel worden toelichtingen inzake het beloningsbeleid gegeven (zowel inhoudelijke elementen als het besluitvormingsproces om tot dit beleid te komen). Een groot deel van deze toelichtingen zijn ook opgenomen in het gecombineerd BVg jaarverslag dat gepubliceerd is op de www.argenta.be website.

Remuneratiecomité

Het remuneratiecomité verstrekt advies aan de raad van bestuur opdat de door het beloningsbeleid gecreëerde stimulansen niet van aard zijn om aan te sporen tot het nemen van buitensporige risico's binnen Argenta of tot gedragingen die andere belangen nastreven dan het belang van de Argenta Groep en haar deelgenoten (stakeholders).

Het remuneratiecomité is belast met de volgende taken:

- advies uitbrengen over het beloningsbeleid van de onderneming;
- de voorbereiding van de beslissingen over het beloningsbeleid van Argenta medewerkers dat door de raad van bestuur moet worden vastgesteld, met name beslissingen die gevolgen hebben voor de risico's en het risicobeheer van Argenta inclusief m.b.t. personen verantwoordelijk voor de onafhankelijke controlefuncties, en over elke wijziging aan het beloningsbeleid en de opvolging van het beloningsbeleid om te verzekeren dat:
 - het beleid consistent is met en bevorderlijk is voor een gezond en effectief risicobeheer, en geen excessief risicogedrag induceert;
 - het beleid in lijn is met de strategie van Argenta, haar waarden en lange termijn doelstellingen;
 - het beleid de belangen van klanten en investeerders beschermt, duurzame en lange termijn waardecreatie voor de aandeelhouders bevordert en maatregelen om belangenconflicten te vermijden.

Het remuneratiecomité is een raadgevend comité ter ondersteuning van de raad van bestuur. Het comité rapporteert en doet aanbevelingen aan de raad van bestuur maar heeft geen beslissingsbevoegdheid.

Het remuneratiecomité wordt voorgezeten door een onafhankelijke bestuurder en is zo samengesteld dat het een gedegen en onafhankelijk oordeel kan geven over het beloningsbeleid, de beloningspraktijken en de prikkels die daarvan uitgaan voor de risicobeheersing, de eigendomsbehoeften en de liquiditeitspositie. Het comité is samengesteld uit minimum twee leden, zijnde niet-uitvoerende leden van de raad van bestuur, waaronder minstens één onafhankelijk lid van de raad. De voorzitter van de raad van bestuur is niet de voorzitter van het remuneratiecomité.

Het remuneratiecomité was in 2017 als volgt samengesteld: W. Van Pottelberge (voorzitter), D. Van Rompuy, J. Cerfontaine, gast als vertegenwoordiger van het risicocomité.

De bijeenkomsten worden gehouden zo vaak als de voorzitter van het comité dit wenselijk acht, en minstens twee keer per jaar. In 2017 kwam het comité drie keer samen.

Loonpolitiek van de Argenta Groep

De raad van bestuur van Argenta stelt op advies van het remuneratiecomité de algemene beginselen van het beloningsbeleid voor medewerkers vast en ziet toe op de implementatie (hierna de loonpolitiek). De loonpolitiek bepaalt welke referentiesalarissen van toepassing zijn voor welke functies. Daarbij wordt rekening gehouden met de moeilijkheidsgraad, de verantwoordelijkheid, het competentieniveau, de ervaring en de benodigde specialisatie van een bepaalde functie. Argenta streeft ernaar zijn medewerkers te vergoeden op een marktconforme manier. De directie Organisatie & Talent communiceert voor alle functies binnen alle werkmaatschappijen van Argenta op een transparante wijze de loonpolitiek.

Bij de bepaling van de compensation benchmarks die worden gebruikt in het kader van het loonbeleid voor alle medewerkers werkt Argenta samen met Korn Ferry Hay Group.

De loonpolitiek van Argenta was primair afgestemd op de cao van de spaarbanken (PC 308). Door de overgang van de spaarbanken naar het PC 310 van de banken in 2017, werd de loonpolitiek aangepast voor alle interne Argenta medewerkers in België, conform de modaliteiten vastgelegd in de cao.

Alle personeelsleden van Argenta in België krijgen naast een maandloon, ook enkel en dubbel vakantiegeld, een dertiende maand, een hospitalisatieverzekering, een groepsverzekering en maaltijd- en ecocheques. De hospitalisatieverzekering kan worden uitgebreid voor het hele gezin. Voor bepaalde functies worden bedrijfswagens en forfaitaire onkostenvergoedingen toegekend. De totale loonmassa van de Argenta Groep is terug te vinden in de IFRS jaarverslagen (zie www.argenta.be).

Geen variabele verloning

Het loon van alle medewerkers, hetzij bedienden, kaderleden of directieleden, bestaat uitsluitend uit een vast bedrag. Binnen Argenta is er geen variabele verloning. De ratio variabele versus vaste verloning bedraagt met andere woorden 0%.

Een ander belangrijk principe is dat Argenta geen aandelen of aandelenopties toekent als beloning voor prestaties. Argenta maakt ook geen gebruik van uitgestelde verloning en kent geen instapbonus (sign-on payment) toe. Ontslagvergoedingen worden toegekend conform de individuele arbeidsovereenkomst van de betrokken werknemer.

Aangewezen medewerkers (identified staff)

Voor de aangewezen medewerkers (medewerkers die door hun functie het risicoprofiel van een instelling materieel kunnen beïnvloeden) zijn de beloningsprincipes dezelfde als voor andere functies binnen Argenta. Ook voor hen bestaat de beloning uitsluitend uit een vast bedrag. Hierdoor waarborgt het beloningsbeleid dat er geen materiële belangenconflicten ontstaan voor medewerkers in controlefuncties en dat er geen buitensporige risico's worden genomen. Individuele objectieven worden bij Argenta zo geformuleerd dat ze de onafhankelijke werking niet in de weg kunnen staan en het risicoprofiel van de instelling niet materieel kunnen beïnvloeden.

Het remuneratiecomité stelt aan de raad van bestuur een lijst voor met medewerkers die kwalificeren als Identified staff. De beoordeling gebeurt op basis van de kwalitatieve en kwantitatieve criteria volgens de gedelegeerde verordening (EU) Nr. 604/2014 van 4 maart 2014.

Bij Argenta werden 6 uitvoerende bestuurders (leden van het directiecomité), 10 niet-uitvoerende bestuurders en 39 medewerkers (onafhankelijke controlefuncties, directeuren en managers van materiële bedrijfseenheden) aangeduid als Identified Staff.

Dit is 4,32% van de 1.042 medewerkers van Argenta op de hoofdzetels in Antwerpen, Breda en Luxemburg of 1,74% van het totaal aantal Argenta medewerkers (incl. bestuurders, werknemers, kantoorhouders en kantoormedewerkers).

De totale loonmassa van Argenta voor de aangewezen medewerkers bedroeg 7.501.599 euro in 2017.

In 2017 werd een ontslagvergoeding toegekend aan één werknemer die deel uitmaakt van de Identified staff en aan een aantal andere werknemers conform de voorwaarden van hun individuele arbeidsovereenkomst. Daarnaast werd ook een beëindigingsvergoeding uitbetaald aan een lid van het directiecomité.

Er worden geen betalingen toegekend bij de indiensttreding van de Identified staff.

Medewerkers in de kantoren van Argenta in Nederland

De personeelsleden van Argenta in Nederland ontvangen hun reguliere maandsalaris, vakantiegeld, een dertiende maand, een bijdrage in de reiskostenvergoeding en een bruto vergoeding ter compensatie van de maaltijdcheques. Daarnaast is een pensioenregeling (groepsverzekering) van kracht en een collectiviteitskorting (voor het hele gezin) van toepassing wanneer men de ziektekostenverzekering afsluit bij de Nederlandse zorgverzekeraar CZ. Voor bepaalde functies wordt een bedrijfswagen toegekend.

Medewerkers van Argenta Asset Management in Luxemburg

Alle personeelsleden van Argenta in Luxemburg krijgen naast hun maandloon als gewone vergoeding ook enkel en dubbel vakantiegeld, een dertiende maand en maaltijdcheques. Bepaalde functies geven recht op een groepsverzekering, bedrijfswagen, forfaitaire onkostenvergoeding en hospitalisatieverzekering.

Vernieuwde loonpolitiek in 2017

Argenta implementeerde in 2017 een vernieuwde loonpolitiek, met een duidelijke focus op duurzaamheid, marktconformiteit, koopkracht en transparantie. Conform de bepalingen van de eind 2016 afgesloten bedrijfs-cao werd in 2017 een grondige actualisering van de functiebeschrijvingen doorgevoerd, met een nieuw functiehuis als resultaat. Medewerkers die het niet eens zijn met de inschaling van hun functie kunnen beroep aantekenen waarna de paritair samengestelde begeleidingscommissie een uitspraak doet over de ontvankelijkheid van het beroep. Indien nodig volgt daarna ook een herweging van de functie.

De correcte toepassing van de loonpolitiek vereist een kwalitatief proces op het vlak van planning, feedback en waardering van de prestaties van de medewerkers. Uit die waardering volgt immers al dan niet een loonsverhoging, via een jaarlijkse loonronde.

Ook voor Argenta Nederland werd een grondige vernieuwing van het loonbeleid doorgevoerd op basis van dezelfde uitgangspunten van het loonbeleid in België. Functie-inschaling en looncategorieën sluiten aan bij de Belgische realiteit en krijgen conform de Nederlandse wetgeving en de cao voor banken een vertaling naar transparante loonsverhogingsregels. Eind 2017 werden die gecommuniceerd en voor het eerst ook toegepast. Het verzekeringsluik van het verloningspakket werd geactualiseerd. Het invoeren van een cafetariaplan in Nederland was gezien de courante lokale wetgeving geen interessante optie.

Een belangrijk onderdeel, de implementatie van een cafetariaplan voor alle personeelsleden in België, werd in april 2017 een feit. Het cafetariaplan speelt in op een actuele tendens waarbij medewerkers zelf een gedeelte van hun loonpakket kunnen samenstellen. Individuele behoeften en wensen staan hierbij centraal. Voortaan kunnen medewerkers een deel van hun dertiende maand – op een fiscaal-vriendelijke manier – omzetten in voordelen naar keuze en zo hun verloningspakket flexibel en individueel aanpassen.

Via een duidelijke, overzichtelijke presentatie over de opzet en modaliteiten van het plan en de fiscale gevolgen, stelde Argenta het cafetariaplan voor aan de medewerkers. Alle deelnemende leveranciers stelden hun 'voordelen' voor, gaande van leasewagens en fietsen tot ICT-materiaal en opleidingen. 40% van de medewerkers nam deel aan de eerste editie van het cafetariaplan. Begin februari 2018 gaat een nieuwe editie van start, en vanaf dan kunnen medewerkers telkens bij de start van een nieuw kalenderjaar in- of uitstappen.

Met de vernieuwde loonpolitiek werd ook een nieuw loonhuis ingevoerd, een geheel van 10 looncategorieën voor ondersteunende, leidinggevende en expertenfuncties. De loonevolutie voor experten kan op dezelfde manier gebeuren als voor leidinggevendenden. Dat biedt een gepaste waardering aan medewerkers die een loopbaan als expert verkiezen boven een leidinggevende functie.

Toelichting beloningsbeleid voor leden van het directiecomité

De vergoeding van de leden van het directiecomité werd toegelicht in hoofdstuk 7 "bezoldiging van de bestuurders" in het IFRS jaarverslag van de Vennootschap. Ook aan leden van het directiecomité worden geen variabele verloning, aandelen, aandelenopties, instapbonus of uitgestelde verloning toegekend. Een uitsplitsing naar business area van de vergoedingen is niet relevant voor de Vennootschap omdat er slechts één basisactiviteit is (het aanbieden van financiële diensten aan gezinnen en particulieren om financieel gezond te leven).

In 2017 bedroeg het basissalaris van de heer Marc Lauwers (CEO van Argenta en voorzitter van de directiecomités van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep, Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties) 613.200 euro. Dit is een stijging van 2,2% ten opzichte van 2016. Het loon van CEO Marc Lauwers bedraagt 11,26 keer de mediaan van de lonen bij Argenta. Daarnaast was er nog een bijdrage voor de groepspolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid van 95.451 euro.

Bij Argenta zijn er dus geen medewerkers, ook niet binnen het directiecomité, die meer dan één miljoen euro ontvangen.

In 2017 bedroeg de totale directe bezoldiging van de uitvoerende bestuurders/directiecomitéleden van de Argenta Groep, exclusief die van de CEO, 1.562.543 euro. De bijdrage voor de groepspolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid voor de directiecomitéleden, exclusief die van de CEO, bedroeg 252.973 euro. De mediaan van het basissalaris binnen Argenta Bank- en Verzekeringsgroep in 2017 bedraagt 54.410,70 euro. De mediaan van de loonstijging ten opzichte van 2016 bedraagt 1,73%.

De uitvoerende bestuurders genieten contractueel een beëindigingvergoeding die, behoudens bij herroeping van het mandaat omwille van een zware fout, gelijk is aan een vergoeding van 18 maanden. Het bedrag van deze vergoeding wordt bepaald op basis van de jaarlijkse brutovergoeding en berekend over de 24 maanden voorafgaand aan de beslissing tot beëindiging van de overeenkomst of berekend over de volledige periode van het mandaat mocht dit korter zijn dan 24 maanden. Er werden in 2017 beëindigingvergoedingen aan leden van het directiecomité uitbetaald voor een totaal bedrag van 476.625 euro (656.130 euro in 2016).

Benoemingscomité

Het benoemingscomité adviseert de raad van bestuur door:

- de beoordeling van het niveau van kennis, betrokkenheid, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van geest van de bestuurders;
- de bepaling van het gezochte profiel voor de toekomstige bestuurders;
- het nagaan hoe de kennis, vaardigheden, diversiteit en ervaring in het wettelijk bestuursorgaan zijn verdeeld;
- het opstellen van een beschrijving van de taken en bekwaamheden die voor een bepaalde benoeming zijn vereist;
- het beoordelen hoeveel tijd er aan de functie moet worden besteed;
- het vaststellen van een streefcijfer voor de vertegenwoordiging van het ondervertegenwoordigde geslacht in het wettelijk bestuursorgaan met indien nodig het uitstippelen van een beleid om het aantal vertegenwoordigers van dit geslacht in het wettelijk bestuursorgaan te vergroten en beloningsbeleid en de prikkels die daarvan uitgaan voor de risicobeheersing, de eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie;
- in verband met het wettelijk bestuursorgaan het periodiek en minimaal jaarlijks evalueren van de structuur, de omvang, de samenstelling, de prestaties;
- het formuleren van aanbevelingen aan het wettelijk bestuursorgaan van eventuele wijzigingen;
- periodiek en minimaal jaarlijks in verband met individuele leden van het bestuursorgaan en in verband met het wettelijk bestuursorgaan als geheel het beoordelen van:
 - de kennis
 - de vaardigheden
 - de ervaring
 - de mate van betrokkenheid, met name de regelmatige aanwezigheid;
- daarover verslag uitbrengen aan dit orgaan;
- het periodiek toetsen van het beleid van het wettelijk bestuursorgaan voor de selectie en benoeming van de uitvoerende leden ervan en het formuleren van aanbevelingen aan het wettelijk bestuursorgaan;
- toezicht op dominante bestuurders of een kleine groep van bestuurders.

Dit comité is een raadgevend comité ter ondersteuning van de raad van bestuur. Het rapporteert en doet aanbevelingen aan de raad van bestuur maar heeft geen beslissingsbevoegdheid.

Het benoemingscomité wordt voorgezeten door een onafhankelijke bestuurder en is zo samengesteld om een competent oordeel te vormen over de optimale samenstelling van de raden van bestuur en om een gedegen en onafhankelijk oordeel te geven over de samenstelling en werking van de andere beleidsorganen van de instelling en van de individuele en collectieve deskundigheid van de leden, hun integriteit, reputatie, onafhankelijkheid van geest en beschikbaarheid. Het comité adviseert de raad van bestuur onder andere over het loonbeleid en het diversiteitbeleid binnen Argenta.

Het comité is samengesteld uit minimum drie leden, zijnde niet-uitvoerende leden van de raad van bestuur, waaronder minstens één onafhankelijk lid van de raad. De voorzitter wordt gekozen uit de onafhankelijke bestuurders, deze functie is onverenigbaar met de functie van voorzitter van de raad van bestuur. Het benoemingscomité was in 2017 als volgt samengesteld: W. Van Pottelberge (voorzitter) en J. Cerfontaine, B. Van Rompuy, D. Van Rompuy, leden.

De bijeenkomsten worden gehouden zo vaak als de voorzitter van het comité dit wenselijk acht, in 2017 kwam het comité drie keer bijeen.

Evolutie en selectieproces directiecomité in 2017

Op 23 januari 2017 legde Dirk Van Dessel zijn mandaat neer als CIO dat hij uitoefende sinds 2008. Begin februari 2017 heeft de raad van bestuur Geert Van Hove voorgedragen als Chief Information Officer verantwoordelijk voor de informatica-infrastructuur, architectuur en applicaties van de onderneming, en de werking en de beveiliging ervan. Geert Van Hove heeft deze functie opgenomen vanaf 1/04/2017.

Het selectieproces voor leden van het directiecomité verloopt als volgt: een eerste selectie van kandidaten vindt plaats in samenwerking met externe selectiekantoren. Na een eerste selectie nemen het benoemingscomité en het remuneratiecomité hun rol op als adviseur van de raad van bestuur. De raad van bestuur duidt een kandidaat aan en draagt deze voor aan de toezichthouder. De finale aanstelling gebeurt nadat de toezichthouder de voorgestelde kandidaat "fit en proper" heeft bevonden.

Diversiteit bij de Argenta Groep

Argenta streeft ernaar als bankverzekeraar om een weerspiegeling te zijn van de samenleving zodat alle klanten en medewerkers zich thuis voelen bij Argenta.

Daarom geeft Argenta aan elke medewerker gelijke kansen en ligt de focus op talent ongeacht geslacht, leeftijd, handicap, geloof, levensbeschouwing, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, taal, gezondheidstoestand, seksuele geaardheid, fysieke of genetische eigenschappen, sociale, culturele of etnische afkomst.

Argenta beschouwt omgaan met diversiteit of "anders zijn" als een meerwaarde die nieuwe perspectieven en een wisselwerking toelaat met "andere" individuen en gemeenschappen.

Niettemin hanteert Argenta enkel voor geslacht en leeftijd streefcijfers. Het is immers niet toegelaten om bepaalde persoonsgegevens bij te houden (tenzij met schriftelijke toestemming van de betrokkene) zodat een streefdoel en rapportering met betrekking tot deze criteria niet mogelijk is.

Raden van Bestuur

Voor de raden van bestuur hanteert Argenta een streefcijfer inzake de verhouding man/vrouw van 30% (2020) en 33% (2025). Vier van de 16 Argenta bestuurders zijn vrouw (25%).

Nieuwe bestuurders worden in de eerste plaats geselecteerd op basis van hun specifieke kennis, opleiding en ervaring met oog op het versterken van de werking van de raad waarin zij zetelen. Bij hun aanwerving zal er echter steeds over gewaakt worden dat er bij de laatste drie kandidaten minstens één kandidaat is van elk geslacht.

Directiecomité, effectieve leiding en Argenta management

Voor bovenvermelde betrokkenen hanteert Argenta een streefcijfer inzake de verhouding man/vrouw van 30% (2020) en 33% (2025). Voor de leeftijd hanteert ze een streefcijfer voor leeftijd \leq 50 jaar van 33% (2020).

Drie van de 10 DC en/of "effectieve leiding" leden zijn vrouw (30%) en vier van de 10 leden zijn \leq 50 jaar (40%).

Nieuwe leden worden in de eerste plaats geselecteerd op basis van hun specifieke kennis, opleiding en ervaring met oog op het versterken van de werking van het comité waarin zij zetelen. Bij hun aanwerving zal er steeds over gewaakt worden dat er bij de laatste drie kandidaten minstens één kandidaat is van elk geslacht en bij de laatste drie kandidaten minstens één kandidaat is van de leeftijdsgroep in de minderheidsgroep.

Argenta hoofdzetelmedewerkers

Gezien de gezonde verdeling tussen mannelijke en vrouwelijke medewerkers en de goede weerspiegeling van de samenleving op vlak van leeftijd hanteert Argenta geen specifieke streefcijfers, noch qua geslacht, noch op vlak van leeftijd. Nieuwe medewerkers worden in de eerste plaats geselecteerd op basis van hun specifieke kennis, opleiding en ervaring met oog op de functie die zij binnen Argenta opnemen. In de sociale balans van de Vennootschap en het activiteiten en duurzaamheidsverslag is meer informatie terug te vinden bij de respectievelijke onderverdelingen.

17. Hefboomfinanciering (leverage)

De CRR/CRD regelgeving vraagt aan de financiële instellingen om de leverage ratio (hefboomfinanciering) te berekenen, te rapporteren en op te volgen.

De leverage ratio is een non-risk based regel om de opbouw van de hefboomfinanciering te beperken. Het beperkt de mogelijkheid van financiële instellingen om een leverage toe te passen op zijn kapitaalbasis. Het wordt berekend als een percentage van het Tier 1 kapitaal ten opzichte van het totaal van binnen- en buitenbalans exposures (niet risicogewogen).

Proces tot opvolging en beheer van een risico van een te grote leverage ratio

De Vennootschap volgt de hefboomfinanciering nauwgezet op. In het RAF is de leverage ratio één van de indicatoren die wordt meegenomen in de periodieke rapporteringen naar het management en het risicocomité van de raad van bestuur toe.

Het RAF limietenkader voorziet een minimum van 3,25% en een streefdoel van > 4%. De directie Financieel Management rapporteert ook steeds over deze ratio en neemt ze mee in alle interne rapporteringen.

In onderstaande tabel is de leverage ratio van de Vennootschap opgenomen.

Tabel 46: Globale toelichting leverage ratio (LRCom)

		Aspa conso	Aspa conso
		31/12/2016	31/12/2017
In de balans opgenomen exposures (exclusief derivaten en SFT's)			
1	In de balans opgenomen posten (exclusief derivaten, SFT's en fiduciaire activa maar inclusief zekerheden)	36.097.550.596	37.512.259.630
2	(bij het bepalen van het Tier 1 kapitaal afgetrokken activabestandsdelen)	-43.909.619	-56.887.477
3	Totaal in de balans opgenomen exposures (exclusief derivaten, SFT's en fiduciaire activa)	36.053.640.977	37.455.372.153
Derivatensexposures			
4	Met derivatentransacties samenhangende vervangingswaarde (na aftrek van toelaatbare in contracten ontvangen variatiemarge)	58.778.355	113.900.308
5	Add on voor het potentiële toekomstige kredietrisico van derivaten	126.833.528	173.156.150
11	Totaal derivaten exposures	185.611.883	287.056.458
Overige exposures buiten de balanstelling			
17	Bruto notioneel bedrag van exposures buiten de balanstelling	1.787.783.451	2.224.458.672
18	(Aanpassingen voor omrekening in equivalente kredietbedragen)	-923.464.930	-938.751.046
19	Totaal overige exposures buiten de balanstelling	864.318.521	1.285.707.626
Kapitaal en totaal exposures			
20	Tier 1 kapitaal	1.797.290.234	1.912.640.056
21	Totale exposure voor de berekening van de leverage ratio	37.103.571.381	39.028.136.237
Leverage ratio			
22	Leverage ratio	4,84%	4,90%

Beschrijving van de factoren die een impact hadden op de leverage ratio

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel bedraagt de totale leverage ratio exposure per 31/12/2017 volgens de transitional definition 39.028.136.237 euro (ten opzichte van 37.103.571.381 euro per 31/12/2016). De overeenkomstige leverage ratio bedraagt 4,90% (ten opzichte van 4,84% per 31/12/2016).

De leverage ratio bij de Vennootschap is de laatste jaren stelselmatig verbeterd door enerzijds de focus op de realisatie van fee business (en bijgevolg een beoogde switch van binnenbalans producten naar buitenbalans producten voor de klanten) en anderzijds de aangroei van het eigen vermogen doordat er slechts een zeer beperkte pay-out ratio is bij de Argenta groep. Door deze politiek van de familiale aandeelhouder worden de winsten van het boekjaar in belangrijke mate opgenomen in de beschikbare reserves.

Daarnaast was er per 31/12/2017 ook een beperkte exposure buiten de balanstelling. Het betreft hier in hoofdzaak de kredieten en pijplijn bij de hypothecaire kredietverlening.

Reconciliatie tussen totale activa van de jaarrekening en de leverage ratio exposures

De aansluiting tussen de totale activa volgens de jaarrekening en de totale exposure voor berekening van de leverage ratio is in onderstaande tabel terug te vinden.

Tabel 47: Reconciliatie accounting assets en leverage ratio exposures per einde jaar (LRSum)

		Aspa conso	Aspa conso
		31/12/2016	31/12/2017
1	Totale activa volgens de openbaar gemaakte jaarrekening	36.156.328.951	37.626.159.938
4	Aanpassing voor afgeleide financiële instrumenten	126.833.528	173.156.150
6	Aanpassing voor posten buiten balans (d.w.z. omrekening in het equivalente kredietbedrag van exposures buiten de balanstelling)	864.318.521	1.285.707.626
7	Overige aanpassingen	-43.909.619	-56.887.477
8	Totaal exposure voor berekening van de leverage ratio	37.103.571.381	39.028.136.237

Op basis van een fully loaded Tier 1 kapitaal van 1.912.640.056 werd een fully loaded leverage ratio bekomen van 4,90%.

18. Kapitaal en liquiditeit management

De dynamische groei van de financiële markten en het stijgende gebruik van complexere bankproducten hebben grote veranderingen teweeggebracht in de businessomgeving van de Vennootschap. Deze uitdagingen vereisen adequate mensen, processen en systemen voor de sturing van de risicopositie van de Vennootschap.

Naast het beschrijven van methodes voor de berekening van de regulatoire kapitaalvereisten (kwantitatieve vereisten) leggen de Basel akkoorden verhoogde nadruk op risicomanagement en geïntegreerd groepswijd management (kwalitatieve vereisten). De Vennootschap wordt verplicht om adequate processen en systemen te implementeren met het oog op het verzekeren van haar kapitaaltoereikendheid op lange termijn met inachtneming van alle materiële risico's.

Deze processen worden internationaal het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) genoemd. De doelstelling van het risicomanagement van de Argenta Groep is dat er een optimale kapitaalstructuur aanwezig is en een risicobeheersing gelijkaardig aan het niveau van de belangrijkste marktspelers en waarbij blijvend voldaan wordt aan de wettelijke eigen vermogensvereisten.

De uitvoering van het businessplan waarbij altijd voldoende kapitaal voorhanden moet zijn om de vooropgestelde groei te kunnen volgen, staat hierbij centraal. Binnen dit kader wordt een Forward looking assessment van het ICAAP uitgevoerd.

Tevens is er aandacht voor de toereikendheid inzake liquiditeit. Naast de regulatoire ratio's wordt een brede waaier van interne analyse en stress testen uitgevoerd. Inzake de regulatoire ratio's hanteert de vennootschap binnen het RAF inzake de korte termijn liquiditeitsratio Liquidity Coverage Ratio (LCR) een minimum van 105% met een streefcijfer van 125% en inzake de lange termijn liquiditeitsratio NSFR (Net Stable Funding Ratio) een minimum van 100% met een streefcijfer van 120%.

De Vennootschap volgt een politiek van autofinanciering. Om een kapitaalniveau te behouden dat voldoende ruimte laat om te groeien en om de financiële en operationele risico's te kunnen dragen, beoogt de Vennootschap de mogelijke noden aan kapitaal te kunnen voldoen met (a) gereserveerde winst (b) mogelijke kapitaalsverhogingen en (c) achtergestelde alternatieve Tier 1 en Tier 2-leningen. Aanvullend kan onder meer beslist worden om de balans te verlichten door middel van effectiseringen van een deel van de portefeuilles kredieten aan particulieren.

Het financiële risicobeleid van de Vennootschap houdt naast de eigen managementkeuzes dus ook rekening met de prudentiële ICAAP.

De risico's die de Vennootschap loopt, vereisen een risicobuffer onder de vorm van eigen vermogen. De verdere ontwikkeling van haar activiteit als klassieke spaarbank en dus onder meer transformatiebank (zijnde een bank waarvan de activiteit bestaat in het omzetten (transformeren) van op korte termijn aangetrokken geld, naar op lange(re) termijn uitgezette beleggingen) vereist een continue opvolging van dit vereist eigen vermogen.

Het ICAAP omvat alle procedures en berekeningen van de bank die gebruikt worden om volgende componenten te verzekeren:

- de gepaste identificatie en inschatting van de risico's;
- voldoende intern eigen vermogen in verhouding tot het risicoprofiel van de bank;
- het gebruik en verdere ontwikkeling van risico managementsystemen.

Dit houdt in dat in alle omstandigheden (stress-scenario's) en met voldoende graad van zekerheid de eigen vermogensvereisten van de Vennootschap en al haar geledingen worden gerespecteerd. Dit wordt uitgedrukt door het economisch kapitaal waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende risico's.

Stresstesten en stress-scenario's

De Vennootschap voert periodiek stresstesten uit. Tweejaarlijks wordt Argenta net als alle andere significante banken die vallen onder rechtstreeks toezicht van de ECB onderworpen aan de EBA/ECB stresstest. Deze stresstesten vonden plaats in 2014 en 2016 en zullen opnieuw worden georganiseerd in 2018. Doel van deze stresstesten is om enerzijds de schokbestendigheid van het Europese bankensysteem te evalueren en anderzijds de financiële gezondheid, het risicoprofiel en de duurzaamheid van het business model onder negatieve marktontwikkelingen te beoordelen. Op tussentijdse jaartallen krijgt de Europese bankensector specifieke stresstesten opgelegd, zoals de IRRBB stress-test in 2017. Deze stresstest heeft tot doel de gevoeligheid van de marktwaarde en de rente inkomsten te toetsen onder 6 hypothetische rentescenario's. De resultaten van beide stresstesten vormen één van de factoren op basis waarvan de minimale kapitaalvereiste van Argenta wordt bepaald, uitgedrukt in termen van een Pijler 2 Vereiste (P2Requirement) en een Pijler 2 Aanbeveling (P2Guidance).

De kans en impact van de stresstesten zal in relatie tot de risicobereidheid leiden tot een afweging van geaccepteerde risico's en maatregelen om het risico te mitigeren dan wel de beslissing om meer kapitaal aan te houden. De financiële impact als gevolg van stresstesten wordt gedefinieerd als de directe negatieve impact op het kernvermogen.

De berekeningen volgens de Basel regels (pijler 1) voor het kapitaalbeheer worden gerapporteerd naar de toezichthouder en intern gebruikt. Voor het kredietrisico blijft de zogenaamde 80%-floor voor het vereiste regulatorisch kapitaal ook na 2014 de wettelijke basis. In zijn ICAAP onder pijler 2 berekent de Vennootschap het vereiste economisch kapitaal op basis van Basel IRB- risicoparameters. Deze zijn globaal lager dan de minimaal aan te houden 80%-floor.

Daarnaast worden in ICAAP ook alle materiële risicofactoren gemodelleerd zodat het totale ICAAP een meer volledig beeld geeft over kapitaalbeslag. Daarbij volgt een directe band tussen de ICAAP-berekeningen en de ratio voor economische kapitaaltoereikendheid (99,90%) uit het RAF.

Wat betreft het beschikbaar economisch kapitaal versus het vereist economisch kapitaal wordt een minimum limiet van 120% vooropgesteld, maar wordt gestreefd naar een ratio van meer dan 130%, zodoende dat de Vennootschap altijd beschikt over een comfortabele kapitaalsituatie. Daarnaast omvat het RAF ook limieten voor waarde stabiliteit (95% of 1/20 jaar) en inkomensstabiliteit (80% of 1/5 jaar) die rechtstreeks uit het ICAAP-rapport gehaald worden.

In het 95% waarde stabiliteit-scenario bedraagt de rode RAF limiet 30%, zodat er na dergelijke stress een RBC (Risk Bearing Capacity) ratio van minstens 100% overblijft. De groene zone start vanaf minder dan 25%.

In het 80% inkomensstabiliteit-scenario bedraagt de rode RAF limiet 100% van het NIBT (netto inkomen voor belastingen), zodat er nooit negatieve resultaten gepubliceerd dienen te worden. De groene zone start vanaf minder dan 50%.

Na het berekenen van het vereist economisch kapitaal komt het SREP: het controleproces van de toezichthouder omvat de evaluatie van de kapitaal- en liquiditeit-toereikendheid van de bank, de robuustheid van het business model en adequaatheid van het risk governance kader. Het resultaat van het SREP wordt jaarlijks gecommuniceerd aan de bank en omvat – naast de minimum kapitaalvereisten en kapitaal aanbevelingen – ook de evaluatie door de toezichthouder van de 4 SREP componenten op basis waarvan de bank wordt geëvalueerd. In voorkomende gevallen worden acties en aanbevelingen uitgeschreven, teneinde tekortkomingen op te lossen.

Het Supervisory Review and Evaluation Process (SREP; jaarlijkse globale evaluatie) door de ECB resulteerde in 2017 in een kapitaalbeslissing waarbij ditmaal een P2R (pillar 2 capital requirement) van 1,75% voor 2018 werd opgelegd: hierdoor dient Argenta onder de IRB methode (internal rating based) te voldoen aan een CET1 (common equity Tier 1) van 8,875% (10,375% inclusief alternatief Tier 1 substitutie) en een TCR (total capital ratio) van 12,375%, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de infasering van de gecombineerde kapitaalbuffers.

19. Bijkomende toelichting

De Vennootschap gebruikt dus zowel de standaardbenadering als de (F)IRB-methode voor het berekenen van de eigen vermogensvereisten.

Ten gevolge van de toepassing van de overgangsbepalingen bij een overgang van de standaardmethode naar de IRB-methode blijven de berekeningen volgens Basel I van wezenlijk belang.

Toelichtingen inzake de governance regelingen zijn mede verwerkt in de neergelegde jaarrekeningen, IFRS jaarverslagen en het overkoepelende BVg gecombineerde jaarverslag dat eveneens op de website www.argenta.be werd gepubliceerd.

Bepaalde toelichtingen zijn nu nog niet verplicht en zullen dan ook in de volgende pijler 3 toelichtingen worden opgenomen. De bedoeling is om deze toelichtingen stelselmatig aan te passen en dit in lijn met de toelichtingen die andere financiële instellingen opmaken.

De Vennootschap werd niet aangemerkt als mondiaal systeemrelevante instelling (G-SIB) zodat ze hierover ook geen toelichtingen dient te geven. De Vennootschap dient in de toekomst dan ook geen toelichtingen te geven over Total Loss-Absorbing Capacity (TLAC) vermits dit niet voor haar van toepassing is.

Bovenstaande (niet extern geauditeerde) toelichtingen werden opgemaakt in het kader van Basel II pijler 3 en in het Nederlands en het Engels op de website van de Vennootschap www.argenta.be gepubliceerd met de bedoeling om te voldoen aan de vereiste toelichtingen van deel 8 van de CRR.

Vragen in verband met de verspreiding van deze verslagen mogen gericht worden aan:

Argenta Spaarbank nv
 Belgiëlei 49-53
 B-2018 Antwerpen
 Tel: +32 3 285 55 23
 Fax: + 32 3 285 51 89
pers@argenta.be
www.argenta.be

